

Vilniaus universiteto
Komunikacijos fakulteto
Informacijos ir komunikacijos katedra

Arvydas Dakinevičius

Ryšių su visuomene magistro studijų programos studentas

**POLITINĖS IDEOLOGINĖS VERTYBĖS IR JŲ KOMUNIKAVIMAS: LIETUVOS
SAVIVALDYBIŲ RINKIMŲ 2011 M. ATVEJIS**

Magistro darbas

Vadovas doc. dr. Beata Grebliauskienė

Vilnius, 2011

Bakalauro / Magistro darbo lydraštis

<i>Pildo bakalauro / magistro baigiamojo darbo autorius</i>
_____
(bakalauro / magistro baigiamojo darbo autoriaus vardas, pavardė)
_____
(bakalauro / magistro baigiamojo darbo pavadinimas lietuvių kalba)
_____
(bakalauro / magistro baigiamojo darbo pavadinimas anglų kalba)
Patvirtinu, kad bakalauro / magistro baigiamasis darbas parašytas savarankiškai, nepažeidžiant kitiems asmenims priklausančių autorių teisių, visas baigiamasis bakalauro/ magistro darbas ar jo dalis nebuvo panaudotas kitose aukštosiose mokyklose.
_____
(bakalauro / magistro baigiamojo darbo autoriaus parašas)
Sutinku, kad bakalauro/ magistro baigiamasis darbas būtų naudojamas neatlygintinai 5 metus Vilniaus universiteto Komunikacijos fakulteto studijų procese.
_____
(bakalauro / magistro baigiamojo darbo autoriaus parašas)
<i>Pildo bakalauro / magistro baigiamojo darbo vadovas</i>
Bakalauro / magistro baigiamąjį darbą ginti
_____
(rašyti –
leidžiu arba neleidžiu)
_____
(data)
(bakalauro / magistro baigiamojo darbo vadovo parašas)
<i>Pildo instituto/ katedros, kuriojančios studijų programą, reikalų tvarkytoja</i>
Bakalauro / magistro baigiamasis darbas įregistruotas
_____
(instituto/ katedros, kuriojančios studijų programą, pavadinimas)
_____
(data)
(instituto/ katedros reikalų tvarkytojos parašas)
<i>Pildo instituto/ katedros, kuriojančios studijų programą, vadovas</i>
Recenzentu skiriu _____
(recenzento vardas, pavardė)

_____ (data)
(instituto/ katedros vadovo parašas)

Pildo recenzentas

Darbą recenzuoti gavau. _____

_____ (data)
(recenzento parašas)

REFERATO LAPAS

Arvydas Dakinevičius

Da-133

Politinės ideologinės vertybės ir jų komunikavimas: Lietuvos savivaldybių rinkimų atvejis 2011 m. atvejis: magistro darbas / Arvydas Dakinevičius ; mokslinis vadovas Beata Greblauskienė ; Vilniaus universitetas. Komunikacijos fakultetas. Informacijos ir komunikacijos katedra. – Vilnius, 2011. – 66, [2] lap. : lent. – Mašintr. Santr. angl. – Bibliogr.: lap.73.

UDK 323.21

Reikšminiai žodžiai: vertybės, politinės ideologijos, legitimumas, partijos, paradoksalumas, populizmas, komunikacija, politinė komunikacija, liberalizmas, socializmas, konservatizmas, komunikacijos kanalas, visuomenės pasitikėjimas, politinis dalyvavimas, apolitiškumas, agitacija, viešoji nuomonė.

Magistro darbo objektas – Lietuvos partijų vertybių komunikacija. Darbo tikslas – išanalizuoti trijų pagrindinių Lietuvos (ideologinių pagrindų: Tėvynės sąjunga (toliau TS-konservatoriai), Lietuvos socialdemokratų partija (toliau LSDP-socialistai), Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdis (toliau LRLS-liberalai)) partijų vertybinę komunikaciją 2011 m. Vilniaus savivaldybės tarybos rinkimų metu. Darbo uždaviniai - Remiantis įvairių autorių moksliniais darbais ir tyrimais atskleisti: Vakarų Europos trijų politinių ideologijų (liberalizmas, konservatizmas ir socializmas) pagrindines vertybes, apžvelgti Lietuvos partijas (TS, LSDP, LRLS), jų ideologinę ir vertybinę sistemą ir išanalizuoti jų atitikimą pagrindinėms Vakarų Europos politinėms srovėms. Remiantis A. Ramonaitės, L. Bielinio ir kt. autorių darbais ištirti partijų komunikavimo ypatybes ir atskleisti komunikacijos naudą politinėje erdvėje. Ištirti TS, LSDP ir LRLS partijų komunikaciją per 2011 m. Vilniaus savivaldybės tarybos rinkimus ir išanalizuoti vertybių sklaidos atitikimą tarp partijos deklaruojamos ideologijos ir rinkimų metu.

Vakarų demokratijų politinės ideologijos išsiskiria savo vertybių komunikavimu. Dėl to visuomenei nesudėtinga pasirinkti kokia partijai atiduoti rinkiminį balsą. Lietuvos partijos taip pat identifikuojamos pagal ideologinį politinių doktrinų apibrėžimą. Tačiau viešojoje erdvėje kyla daug diskusijų ar Lietuvos partijų deklaruojamos vertybės atitinka pasirinkta ideologinę platformą. Lietuvos politinių partijų vertybinė sistema daug diskutuojama, tačiau diskusijos atsiranda dažniausiai po Seimo rinkimų. Susidomėjimas savivaldybių rinkimais pastebimas tik pastaruoju

metu. Todėl savivaldybių rinkimų metu nebuvo pakankamai diskutuojama apie partijų deklaruojamas vertybes.

Partijų vertybinė sistema yra apibrėžta partijos nuostatuose, bei įrėminta pavadinime, tačiau rinkimų metu, bei būnant valdžioje, vertybės dažniausiai neatitinka deklaruojamos ideologijos ar skelbtų per rinkimus programų. Tai lemia, kad Lietuvos žmonės tampa apolitiški ir nebesistengia skirti partijų pagal vertybines formas. Dėl šios priežasties nesunkiai įsitvirtina naujos (vadinamos populistinėmis) partijos. Tokios partijos nekreipia dėmesio į ideologiją ir vertybes. Jos remiasi tuo, kad deklaruoja tuo metu aktualiausias problemas ir kaltina valdančiuosius dėl negalėjimo tų problemų išspręsti. Taip pritraukdamos nemažą dalį rinkėjų. Todėl populizmo reiškinys priverčia ir tradicines partijas ieškoti būdų kaip privilioti rinkėjus. Partijos nebeakcentuoja ideologinių ir vertybinių skirčių, dėl to praranda lojalių rinkėjų pasitikėjimą ir praranda išskirtinumą naujų partijų fone.

Svarbi žmonių abejingumo priežastis yra nepakankama partijų komunikacija su paprastais piliečiais. Tyrimai parodė, kad partijos nekviečia žmonių stoti į partiją, nors žmonės yra linkę užsiimti partine veikla. Silpna komunikacija lemia žmonių neišprusimą apie Lietuvos partijas, jų ideologiją ir vertybes. Todėl ideologinė ir vertybinė komunikacija rinkiminių kampanijų metu turėtų būti prioritetinė partijos veikla. Partijos pavadinimas žmonėms turi asocijuotis su tam tikromis vertybėmis. Darbe atliktas tyrimas turi patvirtinti, kad Lietuvos partijų komunikacija su visuomene ir paprastais piliečiais yra skurdi. Kartu pateikiama rekomendacija, kad partijos turi didinti narių skaičių, kurių pagalba komunikuotų su liaudimi. Partijos narių didinimas atneš partijai teigiamus rezultatus: stabilizuos visuomenę, pritrauks lojalius rinkėjus, komunikacijos būdu turės ryšį tarp liaudies ir partijos lyderio.

TURINYS

ĮVADAS.....	7
1. POLITINĖS IDEOLOGINĖS VERTYBĖS.....	12
Tradicinės Vakarų demokratijų ideologijos:	12
Liberalizmo vertybės:.....	12
Konservatizmo vertybės:	14
Socializmo vertybės:	15
2. LIETUVOS POLITINIŲ PARTIJŲ IDEOLOGINĖS VERTYBĖS	17
Lietuviškas konservatizmas:	17
„Socializmo“ vertybės:.....	19
Lietuviškas liberalizmas:	21
3. PARTIJŲ REIKŠMĖ DEMOKRATINĖSE VISUOMENĖSE.....	23
Lietuvos partijų „skiriamieji“ bruožai:.....	25
Apolitiškumo pasekmės (populizmas):	26
4. KOMUNIKACIJOS REIKŠMĖ PARTIJOS VEIKLOJE.....	30
5. POLITINIŲ IDEOLOGIJŲ VERTYBIŲ KOMUNIKAVIMO SAVIVALDYBIŲ TARYBŲ RINKIMŲ 2011 M. VILNIAUS MIESTE TURINIO ANALIZĖ	34
5.1. Politinių partijų ideologijų identifikavimas	35
5.2. TS-LKD, LRLS, LSDP partijų rinkiminės agitacijos Vilniaus mieste analizė	36
5.2.1. Partijų rinkiminės agitacijos analizė dienraščiuose ir laikraščiuose	37
5.2.2. Politinių partijų rinkiminių programų Vilniaus mieste analizė	41
Tėvynės sąjungos - Lietuvos krikščionių demokratų rinkimų programa „Mūsų namai“ 2011 – 2015 m.	41
5.2.3. Partijų tinklapių Vilniaus skyriuose analizė	44
5.3. Politinių partijų savivaldybių tarybų rinkimų 2011 m. rinkiminės agitacijos turinio analizė	47
6. TYRIMO REZULTATAI IR REKOMENDACIJA	54
6.1. Leidinių rinkiminės agitacijos potencialas ir rinkiminės agitacijos vertybių potencialas .	54
REKOMENDACIJA.....	60
IŠVADOS.....	63
SUMMARY	67
LITERATŪROS SĄRAŠAS	70

ĮVADAS

Pasaulio politikos mokslininkai jau kuris laikas pastebi, kad demokratinėse šalyse partijų ideologinės skirtys vis labiau mažėja. Analogiški pastebėjimai sklinda ir Lietuvoje. Tačiau tokie pastebėjimai neturi realaus pagrindo, kadangi Lietuvos partijų ideologijos politinėje arenoje niekada ir nebuvo radikaliai skirtingos. Ir nors tradicinių partijų pavadinimai atstovauja priešingas ideologines kryptis kairės-dešinės skalėje, visgi ideologinis skirtumas niekada nebuvo radikalus.

Panaši partijų ideologija, arba tiksliau tariant jos nebuvimas, lemia, kad politinės vertybės kuriasi ne ideologiniu, o momentiniu aplinkybių pagrindu¹. Dėl šios priežasties partijos nesugeba efektyviai komunikuoti apie savo ideologiją ir ginamas vertybes. Bloga komunikacija turi įtakos partijų, kaip valstybiniam institutui, reputacijai ir reitingams.

Darbo tikslas yra ištirti paskutinių rinkimų metu partijų propaguotas vertybes ir jų atitikimą partijų ideologinei platformai. Taip pat patikrinti populizmo panaudojimo galimybę. Atlikti tyrimo rezultatai leis pasiūlyti rekomendacijas, kaip partijos gali efektyviau remtis komunikacijos priemonėmis siekiant norimų tikslų.

Temos aktualumas ir pasirinkimo pateisinimas. Politika ir aplink ją vykstantys procesai sulaukia daugiausiai žiniasklaidos ir visuomenės dėmesio. O rinkimai yra labai populiarī tema viešojoje erdvėje. Todėl įvairių straipsnių apie politiką yra daugiau nei pakankamai. Taip pat daug kalbama ir rašoma apie partijų ideologijas ir vertybes. Tačiau didžiausias dėmesys iki šiol buvo skiriamas LR Seimo ir Prezidento rinkimams ir jų rezultatams. O savivaldybių tarybos rinkimai nebuvo plačiai diskutuotina tema žiniasklaidoje. Todėl šiam darbui pasirinkta mažiau ištyrinėta partijų veikla savivaldybių tarybų rinkimų metu. Tiksliau partijų vertybinė komunikacija per 2011 m. Vilniaus savivaldybės tarybos rinkimus.

Per kiekvieniū rinkimus partijos skleidžia įvairią propagandą, kur pateikiama partijų programos. Programos esmė yra svarbiausi politiniai tikslai, kurie remiasi ideologinėmis partijos vertybėmis. Tačiau per Lietuvos Seimo, Prezidento ar Savivaldybių tarybų rinkimus lietuviškos partijos siekia valdžios bet kokia kaina, ir deklaruojamos vertybės dažniausiai neatitinka partijų ideologijos arba yra ne prioritėtinėje vietoje. Partijos akcentuoja tuo metu visuomenėje aktualiausias problemas. Dėl to partijų programos ir vertybės mažai kuo skiriasi. O politiniai veiksmai yra paradoksaliūs prisiimtai ideologijai.

Lietuvos partijos yra pasivadinusios pagal pagrindines Vakarų Europos politinių doktrinų ideologijas. Vakarietiškų ideologinių pavadinimų pasisavinimas Lietuvos politinėms partijoms

---

¹ Navickas A. *Kelios pastabos apie Lietuvos politinių partijų krizę*. Šiaurės Atėnai 2003 02 01, nr. 638, http://www.culture.lt/satenai/?leid_id=638&kas=straipsnis&st_id=1568.

automatiškai priverstė prisiišti ir atsakomybę už deklaruojamas vertybes. Tačiau realioje politikoje partijos nevykdo prisiištų įsipareigojimų. Todėl neatitinka deklaruojamo savo partijos vardo. Taigi politika yra visada stebima viešojoje erdvėje per padidinamąjį stiklą, o partijų vertybinė sistema nuo pat Lietuvos Respublikos (toliau LR) atkūrimo yra kritikos objektas.

Temos iširtumas. Partijos ir partijų veikla yra viešas reikalas, todėl kiekvienas partijos politinis žingsnis yra akylai stebimas viešojoje erdvėje, o ypatingai žiniasklaidos. Dėl to partijos, jų veiksmai ir ideologinės vertybės bei jų kaita buvo tyrinėjami nuo pat LR atkūrimo pradžios, 1990 m.. Pradžioje viešojoje erdvėje savivaldybių tarybų rinkimai nebuvo labai plačiai eskaluojami, kol pačios partijos pastebėjo, kad savivaldybių taryba turi nemažai kompetencijos vietinėje politinėje erdvėje ir ėmė intensyviai siekti tarybos postų. Ypatingai intensyvi kova vyksta dėl mero posto, kadangi mero kompetencija suteikia nemažų politinių galių². Be to partijoms savivaldybių tarybų rinkimai yra vertingi tik didesniuose miestuose, o rajonų savivaldybės lieka politinių siekių užribyje. Apie pirmųjų savivaldybių rinkimus ir perspektyvas yra rašiusi J. Novagrockienė ir K. Lapinskas. Vėlesnius rinkimus analizavo Alvidas Luošaitis, Algis Krupavičius, Robertas Pogorelis, Gintaras Žilinskas. Tačiau nė vienas iš jų netyrė partijų skleistų vertybių savivaldybių rinkimų metu ir nelygino jų atitikimo partinei ideologijai. Taip pat nėra daug duomenų apie partijos vertybinę komunikacijos sklaidą, būtent, savivaldybių rinkimų metu. Bendrą informaciją apie partijų komunikaciją galima išvelgti A. Ramonaitės atliktame tyrime „Lietuvos gyventojų požiūrio į partinę narystę analizė“³, kuriuo metu autorė siekė išsiaiškinti nedalyvavimo partinėje veikloje priežastis. Apie lietuviškų partijų vertybes ir ideologiją yra parašęs L. Donskis, bei nemažai išvalgų padarė V. Radžvilas. Visgi informacijos apie partijų vertybinę komunikaciją savivaldybių metu galima surinkti tik iš kitų autorių darytų tyrimų, kurių rezultatai leidžia interpretuoti apie partijų komunikacinį ribotumą.

Komunikacijos svarbą politinėms partijoms pateikia Susan E. Scarrow („*The ,paradox of enrollment‘: Assessing the costs and benefits of party memberships*“), kurios teigimu partijos narių skaičius turi didelės įtakos efektyviam partijos ir visuomenės bendravimui. Jai oponuoja L. Bielinis, teigdamas, kad politinė komunikacija yra vienas svarbiausių aspektų šiuolaikiniame politiniame gyvenime⁴.

Darbo problema. Partijų vertybinė sistema yra apibrėžta partijos nuostatuose, bei irėmintą pavadinime, tačiau rinkimų metu, bei būnant valdžioje, vertybės dažniausiai neatitinka

² Lietuvos Respublikos savivaldos įstatymas. 20 straipsnis. Mero, mero pavaduotojo įgaliojimai. http://www3.lrs.lt/pls/inter2/dokpaieska.showdoc_l?p_id=388925 [žiūrėta 2011 04 20]

³ Ramonaitė, Ainė. *Kodėl žmonės nestoja į partijas: Lietuvos gyventojų požiūrio į partinę narystę analizė*. Politologija 2010/2. Vilnius: Politologija, 2010.

⁴ Bielinis L. *Visuomenė, valdžia ir žiniasklaida: prieštaringa komunikacinė simbiozė*. Vilnius: Eugrimas, 2005, p. 49 – 55.

deklaruojamos ideologijos ar skelbtų per rinkimus programų. Tai lemia, kad Lietuvos žmonės tampa apolitiški ir nebesistengia skirti partijų pagal vertybines formas. Dėl šios priežasties nesunkiai įsitvirtina naujos (vadinamos populistinėmis) partijos. Tokios partijos nekreipia dėmesio į ideologiją ir vertybes. Jos remiasi tuo, kad deklaruoja tuo metu aktualiausias problemas ir kaltina valdančiuosius dėl negalėjimo tų problemų išspręsti. Taip pritraukdamos nemažą dalį rinkėjų. Todėl populizmo reiškinys priverčia ir tradicines partijas ieškoti būdų kaip privilioti rinkėjus. Partijos nebeakcentuoja ideologinių ir vertybinių skirčių, dėl to praranda lojalių rinkėjų pasitikėjimą ir praranda išskirtinumą naujų partijų fone.

Svarbi žmonių abejingumo priežastis yra nepakankama partijų komunikacija su paprastais piliečiais. A. Ramonaitės tyrimas parodė, kad partijos nekviečia žmonių stoti į partiją, nors žmonės yra linkę užsiimti partine veikla⁵. Silpna komunikacija lemia žmonių neišprusimą apie Lietuvos partijas, jų ideologiją ir vertybes. Todėl ideologinė ir vertybinė komunikacija rinkiminių kampanijų metu turėtų būti prioritetinga partijos veikla. Partijos pavadinimas žmonėms turi asocijuotis su tam tikromis vertybėmis.

Darbo objektas – Lietuvos partijų vertybių komunikacija.

Darbo tikslas – išanalizuoti trijų pagrindinių Lietuvos (ideologinių pagrindu: Tėvynės sąjunga (toliau TS-konservatoriai), Lietuvos socialdemokratų partija (toliau LSDP-socialistai), Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdis (toliau LRLS-liberalai)) partijų vertybinę komunikaciją 2011 m. Vilniaus savivaldybės tarybos rinkimų metu.

Uždaviniai:

- Remiantis įvairių autorių moksliniais darbais ir tyrimais atskleisti: Vakarų Europos trijų politinių ideologijų (liberalizmas, konservatizmas ir socializmas) pagrindines vertybes, apžvelgti Lietuvos partijas (TS, LSDP, LRLS), jų ideologinę ir vertybinę sistemą ir išanalizuoti jų atitikimą pagrindinėms Vakarų Europos politinėms srovėms.
- Remiantis A. Ramonaitės, L. Bielinio ir kt. autorių darbais ištirti partijų komunikavimo ypatybes ir atskleisti komunikacijos naudą politinėje erdvėje.
- Ištirti TS, LSDP ir LRLS partijų komunikaciją per 2011 m. Vilniaus savivaldybės tarybos rinkimus ir išanalizuoti vertybių sklaidos atitikimą tarp partijos deklaruojamos ideologijos ir rinkimų metu.

---

⁵ Ramonaitė, Ainė. *Kodėl žmonės nestoja į partijas: Lietuvos gyventojų požiūrio į partinę narysę analizė*. Politologija 2010/2. Vilnius: Politologija, 2010, p. 21- 23.

- Atlikus tyrimą aprašyti gautus rezultatus ir pasiūlyti rekomendacijas partijoms, kaip efektyviau išnaudoti komunikacines partijos galimybes.

Tiriamieji klausimai: *pagrindinis klausimas* – Ar rinkiminiu metu deklaruojamos partijų (TS, LSDP, LRLS) vertybių programos atitinka ideologines partijų pamatines vertybes? *Šalutiniai klausimai:* Kas lemia Lietuvos partijų paradoksalumą? Kodėl vykdoma politika neatitinka deklaruojamos ideologijos? Kokią įtaką ir naudą turi komunikacijos veiksnys politinių partijų legitimizavimui ir egzistavimui? Kokios komunikacinės priemonės leistų partijoms tiksliai išskirti savo ideologiją iš kitų konkurencinių partijų?

Darbe iškeliamos trys **hipotezės:**

- Lietuvos partijos neatlieka pagrindinis savo funkcijos – neatstovauja visuomenės.
- Lietuvos partijų komunikacija yra labai silpna ir skurdi, dėl to žmonės yra apolitiški.
- Intensyvi politinė komunikacija stabilizuoja visuomenę ir mažina politinį abejingumą.

Priklausomas kintamasis – Lietuvos politinių partijų vertybių komunikacija.

Nepriklausomas kintamasis – Vakarų Europos politinės ideologijos, Lietuvos partijų ideologinis paradoksas, politinės komunikacijos vertingumas.

Tyrimo teorija ir metodologija. Partijų rinkiminė agitacija į Vilniaus miesto savivaldybės tarybos rinkimus 2011m. tiriama pasitelkiant turinio analizę. Turinio analizė padeda atskleisti rinkiminės agitacijos metu propaguotų šūkių, programų, lozungų, rinkiminės reklamos ir kitos informacijos būdu skleistas partijų vertybes. Ir palyginti rinkimu metu skleidžiamų vertybių sąsają su partijos ideologine platforma. Rezultatai gali parodyti, kad vadinamosios tradicinės partijos irgi naudoja populistines priemones tikslams pasiekti. Tyrimui pagrįsti teorinėje dalyje analizuojamos Lietuvos tradicinių partijų ideologinės vertybės, kurių vertybinis pagrindas palyginamas su Vakarų Europos tradicinėmis politinėmis srovėmis. Palyginimas parodo Lietuvos partijų paradoksalumą tarp partijos ideologijos ir politinių sprendimų priėmimo. Iš to seka, kad Lietuvos partijos turi patį mažiausią pasitikėjimo rodiklį iš visų Lietuvos institucijų. Viso to priežastis neteisingas, o greičiausiai ir nepakankamas komunikavimas su piliečiais. Dėl to darbo siekis pagrindžia tokią loginę seką:

- Išanalizuoti Lietuvos partijų deklaruojamų vertybių atitikimą jų atstovaujamai politinei doktrinai.

- Partijos neišnaudoja komunikacinio potencialo su piliečiais, todėl neturi pakankamos paramos ir lojalių rinkėjų. Dėl to darbe pabrėžiamas politinės komunikacijos reikšmingumas.
- Ištiriamos agitacinės programos ir visa kita agitacinė informacija, siekiant išsiaiškinti tradicinių lietuviškų partijų ideologinio tapatumo ir rinkiminės reklamos (į 2011 m. Vilniaus miesto savivaldybės tarybos rinkimus) sutapimą.
- Tyrimo metu gauti duomenys analizuojami ir pateikiami gauti rezultatai. Kartu pateikiama rekomendacija efektyvesnei partijų komunikacijai.

Tyrimo būdai ir metodai. Pirmoje (teorinėje) dalyje remiamasi žinomų mokslininkų darbų analize, kurios pagalba išnagrinėjamos Lietuvos partijų (TS, LSDP, LRLS) ideologijos ir vertybės. Antroje dalyje atliekamas tyrimas remiantis turinio analizės pagalba.

Darbo struktūra. Darbą sudaro įvadas ir trys dalys. Pirmoji dalis yra teorinė. Teorinėje dalyje yra supažindinama su pagrindinėmis Vakarų demokratijų politinėmis doktrinomis (liberalizmas, konservatizmas, socializmas) ir išskiriamos pagrindinės jų vertybės. Vakarų Europos politinės srovės darbu reikšmingos tuo, kad parodo lietuviško socializmo, konservatizmo ir liberalizmo paradoksą. Taigi šioje dalyje analizuojamas Lietuvos partijų ideologinis ir vertybinis egzistencializmas. Kuris atskleidžia paradoksą tarp partijų viešo ideologijos deklaravimo ir realių politinių sprendimų. Taip pat pirmoje dalyje siekiama parodyti politinės komunikacijos naudą, bei partijos ir visuomenės komunikavimo reikšmę. Antroje dalyje atliekamas tyrimas. Tiriama trijų partijų (TS, LSDP ir LRLS) rinkiminė agitacija spaudoje (skaitomiausiai dienraščiai Vilniuje: „Lietuvos Rytas“, „Respublika“, „Vakaro žinios“, „Lietuvos žinios“, „Lietuvos aidas“ ir „15min“) ir virtualioje erdvėje (partijų tinklapiuose tyrinėjamos programos ir skyrių tinklapyje pateikta rinkimams skirta informacinė medžiaga) ir remiantis turinio analize, siekiama atskleisti kokias vertybes deklaravo partijos: kiek tos vertybės atitiko partijų ideologiją, o kiek buvo populistinio pobūdžio. Taip pat atkreipiamas dėmesys į kiekybinį agitacijos rodiklį. Tiriama tik rinkiminė agitacija į Vilniaus miesto savivaldybės tarybos rinkimus. Trečioje dalyje yra apibendrinami surinkti rezultatai ir pateikiama rekomendacija, kaip partijos galėtų išnaudoti informacinę sklaidą savo reputacijai gerinti (arba naujam tapatumui kurti).

1. POLITINĖS IDEOLOGINĖS VERTYBĖS

Tradicinės Vakarų demokratijų ideologijos:

Tradicinėmis politinėmis ideologijomis yra laikomos trys pagrindinės srovės: konservatizmas, liberalizmas ir socializmas. Visos jos kūrėsi panašiu metu ir turėjo įtakos viena kitos vystymuisi. Pagrindinių politinių ideologijų atsiradimo pradžia buvo susijusi su esminiais istoriniais įvykiais XVIII a. pab. – XIX a. vid., bei žymiais mąstytojų darbais (J. J. Rousseau, K. Marksas, E. Burke ir kt.). Liberalizmo idėjų atsiradimą sąlygojo būtinybė apibrėžti ideologiškai naujas antifeodales visuomenės jėgas. Liberalizmo idėjų pamatas – žmogaus, pažiūstančio savo poreikius ir svarbesnio už visuomenę, valstybę ir valdžią, samprata. Svarbiausia vertybė – žmogus ir jo laisvė, taip pat ir jo laisvė veikti. Socializmo doktrina buvo sukurta po pramonės revoliucijos, siekiant pasipriešinti kapitalistiniui pasauliui, žmonių išnaudojimui. Socializmo pagrindinis tikslas buvo sukurti ideologiją, kuri išvaduotų dirbančiuosius nuo bet kokios eksploatacijos, socialinės priespaudos ir socialinės nelygybės. Konservatizmas – politinė ideologija, gimusi vakarų Europoje ties XVIII – XIX a. riba. Atsirado kaip reakcija į švietimo idėjas ir kaip reakcija į Didžiąją Prancūzijos revoliuciją. Konservatizmo kertinis akmuo – dievo sukurtos moralinės pasaulio tvarkos pastovumas. Svarbi religija ir tradicijos. Tradicijos – patikimas ir istorijos patikrintas ištisų kartu patyrimo lobynas. Todėl konservatoriams revoliucija yra natūralios tvarkos destrukcija, prievartavimas. Revoliucija negali duoti jokių pozityvių rezultatų. Tačiau konservatoriai pozityviai žvelgė į evoliuciją. Problemų sprendimas galėjo būti vykdomas permainingomis ir reformomis, tačiau tik evoliuciškai. Konservatizmo kilmė labiausiai siejama su Anglijos politine santvarka, kurioje išsaugotas viduramžių monarchijos palikimas, paraleliai sukuriant naujas politines institucijas, tačiau išsaugant politines tradicijas ir papročius. XXI a. pr. šios trys ideologijos vis dar išliko įtakingiausios ir populiariausios. Jų idėjomis ir vertybėmis kuriamos (dažniausiai demokratiškos) valstybių santvarkos.

Liberalizmo vertybės:

Nauda.

Liberalizmo vystymasis vyko evoliucijos keliu. Vėlesniais laikotarpiais liberalizmas įgydavo ir naujas vertybes. Pirmasis apie liberalizmo vertybes pradėjo rašyti J. Bentham. J. Bentham pagrindinė vertybė buvo naudos principas. Nauda yra svarbiausias faktorius, leidžiantis pasiekti didžiausią laimę.⁶ Efektyviausia nauda yra tuomet, kai didžiausias rezultatas gaunamas mažiausiomis energijos sąnaudomis. Tačiau įstatymų leidėjai trukdo žmogui laisvai veikti, todėl J. Bentham stengėsi atskirti valdžią nuo individo. Valdžios įtaka individui turėjo būti kuo minimalesnė. J. Bentham liberalams rūpėjo individas ir jo poreikiai, o ne valdžios ir individo

---

⁶ Thomas L. Thorson, George H. Sabine, *Politinių teorijų istorija*. Vilnius, Margi raštai. 2008. p. 672 – 674.

santykiai. Tačiau paradoksalu yra tai, kad J. Bentham liberalai, neigiamai vertino laisvės kategoriją. Laisvę tapatino su savivale. Todėl tarp ankstyvojo liberalizmo ideologijos vertybių sąrašo laisvės kategorijos nėra. J. Bentham liberalizmo vertybė – maksimali nauda žmogui.

Žinomas *laissez faire* ekonominis principas, kuris dažnai minimas ir XXI a. taip pat rėmėsi atskyrimo principu. Šios teorijos esmė, o kartu ir vertybė yra tokia, kad „laisvoji rinka, išlaisvinta nuo visų monopolistinio suvaržymo veiksnių, vienodai tarnauja <...> visų interesams, taigi ir didžiausio žmonių skaičiaus didžiausiam gėriui“⁷. *Laissez faire* principas turėjo atnešti žmogui didžiausios naudos. Visgi pastarasis liberalizmo principas, o kartu ir vertybė, niekada netapo realia ekonomine politika. Tačiau tapo simboliu liberalizmo atpažinimo ženklu.

Laisvė.

Laisvės ir visuomenės kategorijų įtraukimą į liberalizmo politinę filosofiją, inicijavo J. S. Mill ir išskyrė jas kaip labai svarbius elementus. Kitaip buvo apibrėžiamas visuomenės ir valstybės vaidmuo. „Liberali valdžia turi remtis liberalia visuomene“⁸. J.S. Mill suprato valdžios vaidmenį visuomenės veikloje. Tačiau valdžios kišimąsi į visuomenės reikalus pateisino tik tuo atveju, jei valdžia yra liberali. Ir nors valdžios institutai buvo pripažįstami, tačiau skeptiškumas išliko. „Kad ir ką darytų valdžia, ji greičiausiai tai padarys blogai“⁹.

Svarbiausia J. S. Mill vertybė tapo laisvė. J. S. Mill sukūrė laisvės apibrėžimą, kuris tapo liberalizmo pamatine dogma: „Sakydamas, kad visa žmonija neturi teisės nutildyti vieną atskalūną, jis (J.S. Mill) iš tikrųjų teigė, kad nuomonės laisvė teisė būti įtikintam, o ne priverstam yra esminis moraliai brandžios asmenybės bruožas, ir kad liberali visuomenė yra tokia visuomenė, kuri pripažįsta šią teisę ir taip formuoja savo institucijas, kad ši teisė būtų įgyvendinta“¹⁰. Tai buvo pirmasis sėkmingas bandymas įtvirtinti liberalistinę laisvės sampratą.

Socialinis pliuralizmas.

J.S. Mill buvo tvirtai įsitikinęs, kad kiekvienas individas yra bendruomenės dalis. Dėl šios priežasties yra neįmanoma, kad individualumo laisvė neperžengtų kito individo laisvės ribų, todėl liberalizmas akcentuoja žmogaus protą ir moralę. Šių vertybių pagalba konfliktai sprendžiami diskusijomis, pasiūlymais, nuolaidžiavimais ir darant kompromisus bei derantis. J.S. Mill teorija įtvirtino socialinį pliuralizmą, kaip skiriamąjį liberalizmo bruožą.

Isaiah Berlin laisvės samprata.

Liberalizmo ideologijos svarbiu kūrėju yra ir I. Berlin. Jo laisvės samprata taip pat yra svarbi liberalizmui. I. Berlin išskyrė dvi laisvės sampratas. Negatyvioji ir pozityvioji laisvė. Negatyvioji laisvė siejama su individo pasirinkimais ir tikslais. Individas negatyviosios laisvės požiūriu gali

⁷ Thomas L. Thorson, George H. Sabine, *Politinių teorijų istorija*. Vilnius, Margi raštai. 2008. p. 684.

⁸ Thomas L. Thorson, George H. Sabine, *Politinių teorijų istorija*. Vilnius, Margi raštai. 2008. p. 704.

⁹ Thomas L. Thorson, George H. Sabine, *Politinių teorijų istorija*. Vilnius, Margi raštai. 2008. p. 707.

¹⁰ MILL, John Stuart, *Apie laisvę*. Pradai, 1995. p. 98 – 100.

daryti bet ką ir tapti bet kuo, jei tik nedaro to kito individo laisvės kaina.¹¹ Trumpiau tariant negatyvioji laisvė yra individo asmeninis gyvenimas, kurio negali peržengti niekas, tarp jų ir valstybė. Pozityvioji laisvės samprata remiasi vadovavimo principu. Pozityviosios laisvės požiūriu individas paklūsta paliepiamui iš šalies ką daryti ir kuo tapti¹². Negatyvioji laisvės samprata susijusi su individualia asmenybės veikla, kurioje jis pats vadovauja. Pozityvi laisvės samprata susijusi su visuomene, kurioje individas gyvena, ir norėdamas būti visuomenės nariu individas privalo paklusti nusistovėjusioms visuomenės normoms.

Šiuolaikinio liberalizmo samprata.

Siaurąja prasme tai politinės pažiūros, kurios yra vidurys tarp konservatizmo ir socializmo. Palankiai vertina reformą, bet yra priešiškos radikalizmui¹³. Liberalizmas yra daugiau vidurinėsios, o ne aristokratijos klasės pažiūros. Svetimas ir darbininkų klasei, kuriai priimtinesnė verslo reguliavimo ar panaikinimo politika.

Plačiąja prasme liberalizmas prilyginamas „demokratijos“ sąvokai. Tai reiškia, kad liberalizmo sąvokos vartojimas yra priešpastatomas komunizmui ar fašizmui. Pabrėžiamas demokratiškas institutų vaidmuo, balsavimo teisė, atstovaujamosios institucijos ir rinkėjams atsakingi vykdomieji organai¹⁴. Ir nors „demokratijos“ sąvoka prilyginama liberalizmui, jos nėra tapachios. Straipsnio „Liberalizmo ir demokratijos santykis politinės filosofijos požiūriu“ autorius V. Valantiejus pastebi demokratijos ir liberalizmo nesuderinamumą: „Daugumos homogeniškumas, liberalų požiūriu, kelia potencialią grėsmę individo laisvėms“¹⁵. Liberalizmo ginama individo laisvė nesuderinama su daugumos valia, todėl demokratinė visuomenė, anot autoriaus, kelia grėsmę laisvės kategorijai.

Taigi liberalizmo evoliucinis kelias nuo susikūrimo pradžios iki šiuolaikinių laikų praturtino politinę doktriną naujomis vertybinėmis idėjomis. Tačiau liberalizmo doktrina dėl savo vertybių panašumo imta tapatinti su demokratijos sąvoka. Ir dėl šios priežasties liberalizmas prarado savarankiškumą ir išskirtinumą.

Konservatizmo vertybės:

Konservatizmo pradininkas yra teoretikas Edmundas Burke'as. Jis konservatizmo filosofinę esmę išdėstė 1790 m. knygoje *Apmąstymai apie revoliuciją Prancūzijoje*¹⁶. E. Burke'o konservatizmui būdinga: patriarchalinė šeima, vietinė bendruomenė, bažnyčia, gildijos ir regionas.

¹¹ Berlin I. *Vienovė ir įvairovė*. Atviros Lietuvos fondas, 1995. p. 275

¹² Berlin I. *Vienovė ir įvairovė*. Atviros Lietuvos fondas, 1995. p. 275.

¹³ Thomas L. Thorson, George H. Sabine, *Politinių teorijų istorija*. Vilnius, Margi raštai. 2008. p. 731 – 732.

¹⁴ Thomas L. Thorson, George H. Sabine - *Politinių teorijų istorija*. Vilnius, Margi raštai. 2008 p. 732.

¹⁵ VALANTIEJUS, Vaidotas, *Liberalizmo ir demokratijos santykis politinės filosofijos požiūriu*. Politologija 2009/4. Vilnius: VU leidykla, 2009. p. 82.

¹⁶ NISBET, Robert, *Konservatizmas*. Atviros Lietuvos fondas, 1993. p. 10.

O svarbiausios vertybės, kurios sudaro konservatizmo branduolį ir išskiria iš kitų politinių ideologijų yra šios:

1) Istorija ir tradicijos: Istorija ir tradicijos yra svarbūs veiksniai patvirtinantys valstybės legitimumą¹⁷. Istorija yra patirtis. O patirtis yra svarbus faktorius, siekiant sukurti geresnę ateitį. Konservatyviosios filosofijos pamatas: „mes negalim žinoti, kur esam, ir tuo labiau – kur einame, nežinodami, kur buvome“¹⁸.

2) Nusistatymas: Vertybė paremta tradicija ir patirtimi. Nusistatymas, tai priešingybė liberalų naujovėms, nes nusistatymas padeda išlaikyti senąją tvarką, o naujos reformos, sukurtos revoliuciniu keliu, dažniausiai greitai žlunga.¹⁹

3) Autoritetas: Autoritetas yra svarbus siekiant išlaikyti esamą tvarką. Šeima, valdžia ir bažnyčia turėjo savo autoritetą: „autoritetas buvo neišvengiamas grupių, ir bendrijų grandinės, jungiančios individą su šeima, parapija, bažnyčia, valstybe ir galiausiai Dievu, ypatumas“²⁰. Valstybės institutams buvo draudžiama peržengti kito instituto ribas.

Konservatizmas, anot profesoriaus A. Jokubaičio, yra fenomenas. Istoriniame kontekste konservatizmas sugebėjo prisitaikyti prie sudėtingų sąlygų ir išlikti. Konservatizmo teoretikai ir pats konservatizmas sugeba prisitaikyti prie aplinkybių: „Prireikus britų konservatoriai galėdavo tapti net radikalesni už savo kolegas iš socialistų ar liberalų stovyklos. <...> Pastarųjų dviejų amžių ideologizuoto politinio mąstymo kontekste toks konservatorių lankstumas buvo tikrai išskirtinis fenomenas.“²¹

Dėl sugebėjimo lanksčiai reaguoti į susidariusias aplinkybes ir pritaikyti tradicines vertybes naujiems amžiams, konservatizmas sugebėjo išlikti gajus iki XXI a..

Socializmo vertybės:

Socializmo pradininku laikomas K. Marksas (1818 – 1883 m.), kuomet išleido garsųjį socializmo doktrinai skirtą veikalą „Komunistų partijos manifestas“. Šis veikalas tapo vėlesnių politinių judėjimų kūrimosi pagrindu.

K. Markso socializmo ideologija atstovavo darbininkų klasės interesus. Pagrindinis marksizmo tikslas – be klasė visuomenė. Socialinė ir turtinė lygybė. „Socialistai akcentavo vieną pagrindinę – socialinės gerovės idėją“²².

¹⁷ NISBET, Robert, *Konservatizmas*. Atviros lietuvis fondas, 1993. p. 33 – 34.

¹⁸ NISBET, Robert, *Konservatizmas*. Atviros lietuvis fondas, 1993. p. 35.

¹⁹ NISBET, Robert, *Konservatizmas*. Atviros lietuvis fondas, 1993. p. 40 – 46.

²⁰ NISBET, Robert, *Konservatizmas*. Atviros lietuvis fondas, 1993. p. 47.

²¹ JOKUBAITIS, Alvydas, *Postmodernizmas ir Konservatizmas*. Kaunas: Naujasis lankas, 1997. p. 29.

²² JOKUBAITIS, Alvydas, *Postmodernizmas ir Konservatizmas*. Kaunas: Naujasis lankas, 1997. p. 31.

Pagrindinės vertybės, kurios identifikuoja socializmo ideologija yra šios: „**lygybė, darbas, socialinis teisingumas, solidarumas ir nelygstama individo vertė nepriklausomai nuo jo(s) galios ir turto cenzo**“²³. Šios vertybės yra klasikinio socializmo ideologijos pamatas.

Vėlesnis socializmas sukūrė papildomas vertybes, kurios priklauso tik darbininkų klasei. Todėl socializmas yra tik darbininkų klasės ideologija, kurios tikslas įtvirtinti lygybės principą, kolektyvinę nuosavybę, panaikinti klases ir suteikti valdžią proletariatui.

Taigi socializmas atstovauja didžiąją dalį visuomenės, kurioje vyrauja samdomų darbininkų klasė. Skandinavijos valstybės yra sėkmingas socializmo ideologijos įsitvirtinimo pavyzdys. Todėl socializmo politinė srovė turi teigiamas perspektyvas ir kitose demokratinėse valstybėse.

---

²³ http://www.politika.lt/index.php?cid=9299&new_id=12057 [žiūrėta 2011-03-09].

2. LIETUVOS POLITINIŲ PARTIJŲ IDEOLOGINĖS VERTYBĖS

Pagal pagrindines politines ideologijas Lietuvoje skiriamos tik kelios partijos. Lietuvos konservatorių partija priskiriama dešiniems, o dabartiniai Socialdemokratai (buvę LDDP) kairiesiems. Po liberalizmo ideologijos pavadinimu Lietuvoje buvo susikūrusios keturios partijos. Tačiau profesorius L. Donskis iš jų išskiria tik vieną, kuri verta liberalų pavadinimo. Tai buvusioji Lietuvos Liberalų sąjunga, kuri dabar vadinasi Lietuvos Respublikos Liberalų sąjūdis (toliau LRLS)²⁴. 1-oji lentelė rodo partijos lyderių deklaruojamas vertybes (1 lentelė). Tačiau trumpa apžvalga leis palyginti šių partijų vertybių atitikimą deklaruojamai ideologijai.

1 lentelė. Partijų lyderių paminėtos vertybinės savo partijos tapatybės bruožai

Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdis	Žmogaus atsakomybė, rėmimasis nevalstybiniais mechanizmais, nepritarimas progresiniams mokesčiams, valstybės persikirstymo didinimui, draudimams moralės srityje.
Tėvynės sąjunga	Ideologiniai principai: ekonominės laisvės, stipri valstybė, vidinė visuomenės būseną, jos moralinė savijauta ir gebėjimas kurti socialinį kapitalą. Valstybės nepriklausomybė, pamatiniai teisingumo principai, tam tikrų moralinių vertybių sąvadas. Vertybės, kurios vedė į Kovo 11 –ąją ir vienijo Sąjūdį: ekonomiškai ir politiškai stipri valstybė, demokratija, žmogaus teisės, pati Lietuva kaip vertybė, orientacija į Vakarų.
Lietuvos socialdemokratų partija	Progresiniai mokesčiai, socialinės atskirties mažinimas, mokslas, švietimas, sveikata.

Šaltinis: Ramonaitė A. Partinės demokratijos pabaiga? *Politinis atstovavimas ir ideologijos*. Versus Aurius. Vilnius. 2009. p. 35.

Lietuviškas konservatizmas:

Lietuvos konservatorių stiprybė glūdi netolimoje istorinėje praeityje. Konservatoriams simpatizuoja ta rinkėjų grupė, kuri nusistačiusi prieš Rusiją ir jos politiką. Net ir mažai nutuokiantys rinkėjai remia konservatorius, vien tik dėl Rusijos antipatijos ir mano, kad konservatorių partija yra vienintelė iš tikrųjų patriotiška ir Rusijos manipuliacijoms daugiau ar mažiau atspari politinė jėga. Didžioji dauguma konservatorių elektorato sudaro vyresnio amžiaus žmonės, kurie gyveno Sovietų Sąjungos laikais ir jautė nepasitenkinimą vykdoma politika. Šį faktą patvirtina ir atliktas tyrimas, kuomet buvo siekiama nustatyti rinkėjų balsavimo už partijas priežastis. Tyrimas parodė, kad dvi didžiausios Lietuvos partijos (socialdemokratai ir konservatoriai) identifikuojamos ne pagal vertybes ar ideologiją, o pagal ekskomunistinę ir antikomunistinę takoskyrą: „Esminė Lietuvos partijų skirtis remiasi ne idealiniais nuostatais, bet

²⁴ <http://www.balsas.lt/naujiena/269208/leonidas-donskis-liberalizmas-ir-liberaliosios-vertybes-lietuvoje/3> [žiūrėta 2011 03 20].

istoriniais įvykiais, išskyrusiais dvi konfrontuojančias puses: ekskomunistinė – antikomunistinė takoskyra²⁵.

L. Donskiui Lietuvos konservatoriai labiau primena patriotų partiją, nei konservatorių: „konservatorių ideologinė ir partinė tapatybė yra itin neaiški būtent dėl to, kad jie iš esmės yra patriotų ir „labiau lietuvių“ partija“²⁶.

Dažnai kritikuojama dėl savo partijos ideologinio tapatumo neatitikimo, konservatorių partija stengiasi situaciją pakeisti. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija (SADM), kuriai vadovauja konservatorius Donatas Jankauskas, parengė Šeimos politikos pagrindų įstatymo projektą, kuriuo siūloma įtvirtinti, kad šeima - tai sutuoktiniai su vaikais²⁷. Šiam naujam šeimos sąvokos apibrėžimo siūlymui pritaria ir aukščiausi valstybės pareigūnai. Seimo pirmininkė I. Degutienė, teigia kad: „Tiesiog tai turėtų didesnę prasmę, nes šiandien gal mes per daug gyvename liberalioje atmosferoje. Iš tiesų Lietuva yra krikščioniškas kraštas, jeigu tu esi ypatingai tikintis žmogus, tai gyvenimas ne santuokoje yra lyg ir nuodėmė. Galų gale, ta ir moraline prasme, ir auklėjamąja prasme, tradicijų puoselejimo prasme, <....>²⁸.“ Seimo pirmininkė pabrėžia religinį ir tradicinį aspektą, argumentuodama naujo projekto būtinumą. Kartu neigiamai atsiliepia apie liberalizmą, teigdama, kad liberalus gyvenimo būdas netinka tokiai religingai valstybei kaip Lietuva.

Premjeras A. Kubilius taip pat pritaria SADM siūlymui įstatymo būdu apibrėžti šeimos sąvoką. Tačiau būtinumą argumentuoja kitomis vertybėmis. A. Kubilius teigia: "Valstybės dėmesys šeimai, išsakytas tokiaime įstatyme, jis gali duoti tokius pamatinius rėmus pasakant, kad valstybei ne tas pats, kaip klostosi šeimos reikalai, kad valstybė stengsis padėti šeimoms, sudaryti galimybes šeimose auginti vaikus. Turime pasirūpinti, kad kiek galima daugiau vaikų gimtų tokiose šeimose tradicinėse, tikrai stipriose šeimose. Tuo ir pabandykime padėti"²⁹. Premjeras akcentuoja valdžios rūpestį šeimos institucija. Akcentavimas, kad valdžia rūpinsis šeima, yra labiau politinis žingsnis, ateityje sulaukti piliečių paramos. Premjero išsakytos mintys gali būti prilyginamos populizmui, o Seimo pirmininkė remiasi visuomenės vertybėmis. Tačiau ir šis projektas sulaukia kritikos, kadangi konservatorių idėjos yra pasenusios pagal šiuolaikinės visuomenės standartus³⁰.

Tėvynės sąjunga (konservatoriai) prisidengia konservatizmo pavadinimų, nors vykdoma politika toli gražu neprimena konservatizmo idealų. Tik pastaruoju metu, galimai dėl viešos

²⁵ BUTKEVIČIENĖ, Eglė, VAIDELYTĖ, Eglė, ŽVALIAUSKAS, Giedrius, *Ideologija ir partinė veikla: Lietuvos partijų lyderių požiūris*. Politologija 2009/2. Vilnius: VU leidykla, 2009. p. 35.

²⁶ http://www.politika.lt/index.php?cid=9299&new_id=12758 [žiūrėta 2011 03 20].

²⁷ http://www.alfa.lt/straipsnis/11080186/Siulomas_istatymas_kad_seima_sutuoktiniai_su_vaikais=2011-04-17_11-15/ [žiūrėta 2011 03 22]

²⁸ <http://m.lrytas.lt/-13038870741302656609-i-degutien%C4%97-palaiko-si%C5%ABlym%C4%85-i%C5%A1-naujo-apibr%C4%97%C5%BETi-%C5%A1eimos-s%C4%85vok%C4%85.htm> [žiūrėta 2011 03 22]

²⁹ <http://www.delfi.lt/news/daily/lithuania/akubilius-kuo-daugiau-vaiku-turi-gimti-tradicinese-seimose.d?id=44786479> [žiūrėta 2011 04 20]

³⁰ <http://www.delfi.lt/news/daily/lithuania/emildazyte-lietuvisko-seimos-apibrezimo-neatitiku-ir-juozapo-marijos-bei-jezaus-seima.d?id=44663667> [žiūrėta 2011 04 15]

ideologinės kritikos ir visuomenės spaudimo, konservatoriai stengiasi vykdyti konservatorišką politiką.

„Socializmo“ vertybės:

Įtakingiausia Lietuvos socializmo partija įvardijama LSDP (Lietuvos socialdemokratų partija). Tačiau LSDP dėl savo ideologijos ir vertybių neatitikimo socializmo doktrina yra kritikuojama labiausiai iš visų Lietuvos partijų. Išeivijos sociologas Vytautas Kavolis LSDP pabrėžė: „jog jį stebina faktas, kad Lietuvoje visiškai nėra kairiųjų vertybių“³¹. Šį pastebėjimą jis išreiškė dar 1996m., kuomet sudėtinga buvo apskritai pastebėti vertybių pasiskirstymą ir tarp partijų ir visuomenėje.

Profesorius L. Donskis taip pat yra įsitikinęs, kad Lietuvoje visiškai nėra kairiųjų pažiūrų partijų. „Ar kairiosios vertybė egzistuoja Lietuvoje? <...> Žinoma, kad ne.“³². LSDP niekada net nebuvo priartėjusi prie tikrųjų socialdemokratiškos vertybių. LSDP (buvusi LDDP) pasinaudojo unikaliu šansu ir pasisavino svetimą (2001 m. LDDP susijungė su LSDP) simbolinį kapitalą, sykiu pakeisdama savo tapatybę ir perrašydama savo biografiją³³. Pasisavintas kapitalas priklausė Socialdemokratų partijai, kuri dešimtame XX a. dešimtmetyje buvo LDDP konkurentė. Po LDDP ir LSDP sąjungos, LDDP perėmė socialdemokratų partijos kapitalą bei tapatybę ir perėmė gerą reputaciją turintį vardą.

Naujoji socialdemokratų partija išlaikė senosios LDDP struktūrą ir vidinę sistemą. Netgi valdymo metodai nedaug kuo pasikeitė nuo Tarybinės Lietuvos laikų. Socialdemokratai yra antroji didelė Lietuvos partija, kuri identifikuojama piliečių, kaip ekskomunistinis palikimas. Taigi socialdemokratai siejami su komunizmo palikimu. Ir nors vakarų socializmas mažai bendro turi su komunizmu, Lietuvos socialdemokratai nesugeba nusimesti komunizmo šleifo. Tačiau dėl partijos tapatinimo su komunizmu yra kalta pati partija. Kadangi partijos valdymo metodai primena labiau rytietiško kapitalizmo formą, pagrįstą klaniniais ryšiais ir politinės valdžios naudojimu ekonominei galiai bei proteguojamoms grupėms sustiprinti³⁴, o ne vakarietiško kapitalizmo formą.

Lietuvos socialistai taip pat kritikuojami dėl to, kad nekelia į viešumą tokių klausimų, kurie glaudžiai siejami su socializmo ideologija. Lietuvos socialdemokratai neatstovauja darbininkams ir jų klasei, neremia profesinių sąjungų kaip įprasta vakaruose. Elektoratas yra neapibrėžtas, nes niekada neskelbė, kad pagrindinė jų auditorija yra samdiniai ir darbininkai. Taip pat neatstovavo smulkaus ir vidutinio verslo. Būtent visa kas susiję su darbu, darbininkais ir žemesniąja klase yra svarbiausi socializmo bruožai. Socializmo ideologijos pagrindas yra ginti žemesniosios klasės vertybes, kad žemesnioji klasė pasiektų socialinę gerovę.

³¹ http://www.politika.lt/index.php?cid=9299&new_id=12057 [žiūrėta 2011 03 09].

³² http://www.politika.lt/index.php?cid=9299&new_id=12057 [žiūrėta 2011 03 09].

³³ http://www.politika.lt/index.php?cid=9299&new_id=12057 [žiūrėta 2011 03 09].

³⁴ http://www.politika.lt/index.php?cid=9299&new_id=12057 [žiūrėta 2011 03 09].

Tačiau Lietuvoje yra priešingai: „Lietuvos Socialdemokratų partija yra stambiojo kapitalo ir monopolinio kapitalizmo partija, komiška ir negrabiai besimaskuojanti kairiaja frazeologija“³⁵. Partijos siekiai ir valdymo metodai yra savanaudiški, primenantys Rytų kapitalizmą, kur suvešę klaniniai ryšiai, ir menka atsakomybė prieš rinkėjus. Vakarietiškas partijos pavadinimas maskuoja komunistinio palikimo tradicijas, todėl Lietuvos socialdemokratų partija artimesnė Rytų mentalitetui, negu Vakarų. „Savo pragmatizmu, užmačiomis kontroliuoti visą stambųjį kapitalą, antidemokratiniais veiksmais ir pareiškimais ši partija šiandien gerokai labiau primena Kinijos kompartiją ir Pietryčių Azijos autokratus, nei savo partinius bendravardžius Švedijoje, Suomijoje ar Nyderlanduose“³⁶.

Kaip ir konservatoriai, taip ir socialdemokratai paskutiniu metu bando, bent jau viešai, vykdyti tokią politiką, kuri atitinka deklaruojamą ideologiją. LSDP pasiūlė projektą, kuris pagrindžia dvi pagrindines socializmo vertybes: socialinę teisingumą ir solidarumą. „Seimo Socialdemokratų partijos frakcija įregistravo Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo pataisas, kurias priėmus Lietuvoje būtų įvesti progresiniai mokesčiai“³⁷. Nors progresiniai mokesčiai yra įvesti daugelyje pasaulio valstybių, tokių kaip JAV, D. Britanija, Airija, Vokietija ir kt., tačiau tokia mokesčių sistema priskiriama socializmo doktrinai. Socializmo vertybėmis remiasi Skandinavijos valstybės, dėl to jos yra Vakarų socializmo teigiamas pavyzdys. Skandinavijos pavyzdžiu mėgsta remtis nemažai Lietuvos socialdemokratų.

LSDP partijos pirmininkas A. Butkevičius taip pat mato progresinių mokesčių naudą: „Pagrindinis įstatymo tikslas - mažinti socialinę atskirtį ir didinti viduriniąją klasę. Didesnes pajamas gaunantiems gyventojams tektų didesnė mokesčių dalis, kuri per išmokas iš biudžeto bei socialinę paramą padėtų vargingiau gyvenančiai visuomenės daliai“³⁸. A. Butkevičius akcentuoja socialinės lygybės vertybę.

A. Sysas, LSDP partijos vicepirmininkas, yra pagrindinis šio projekto iniciatorius bei rengėjas. A. Syso teigimu, progresinių mokesčių įstatymas yra seniai siūlomas Seimui, be to ir tarptautinės institucijos seniai daro spaudimą įvesti tokią mokesčių sistemą: „Galėčiau patikinti, kad tai yra nuoseklaus darbo vaisius, – aš keturiolika metų teikiau progresinių mokesčių pasiūlymus Seime. Todėl šiandieninės pataisos yra ne blefas, ne populizmas ir ne „pijaras“. Taip pat turiu priminti, kad Tarptautinis valiutos fondas ir Pasaulio bankas jau daugybę metų ragina Lietuvą įvesti progresinius mokesčius“³⁹. Naujo mokesčių projekto reikalingumą A. Sysas argumentuoja remdamasis tradicinėmis socializmo vertybėmis: „Progresiniai mokesčiai padėtų sumažinti

³⁵ http://www.politika.lt/index.php?cid=9299&new_id=12057 [žiūrėta 2011 03 09].

³⁶ http://www.politika.lt/index.php?cid=9299&new_id=12057 [žiūrėta 2011 03 09].

³⁷ <http://politika.atn.lt/straipsnis/76450/socialdemokratai-siulo-ivesti-progresinius-mokescius> [žiūrėta 2011 03 19]

³⁸ <http://politika.atn.lt/straipsnis/76450/socialdemokratai-siulo-ivesti-progresinius-mokescius> [žiūrėta 2011 03 19]

³⁹ <http://www.lsdpl.lt/lt/nuomones/688-progresiniai-mokesciai-yra-ne-pavydo-o-mokestis-uz-civilizacija-.html> [žiūrėta 2011 03 20]

socialinę nelygybę ir užtikrintų daugiau socialinio teisingumo⁴⁰. Anot, A. Syso, progresiniai mokesčiai padėtų išspręsti socialines problemas.

Su progresinių mokesčių įvedimu sutinka ir politologas K. Girnius. Jo nuomone: „Jau seniai Lietuva turėjo įvesti progresinius mokesčius. Dabar mes turime regresyviausius mokesčius visoje Europoje. Ir tai aiškiai kenkia ūkio augimui bei yra visiškai nepateisinama“⁴¹. Tačiau pabrėžiamas ne socialinis, o ekonominis veiksnys.

Liberalų stovyklos lyderis E. Masiulis išvelgia, kad progresinių mokesčių projektu socialdemokratai siekia politinės naudos. Anot jo, progresinių mokesčių projektas yra labiau viešojo politikų akcija, negu realus tikslas. „Pirmieji apie progresinius mokesčius kur kas seniau prabilo profsąjungos ir socialdemokratai. Paradoksas, tačiau daug metų šaliai vadovavę kairieji tik imitavo šį procesą - mokesčio neįvedė, nors turėjo visas galimybes. Turėdami savo finansų ministrą socdemai nesunkiai suskaičiavo, kad iš progresinių mokesčių daugiau žalos negu naudos“⁴². Taigi liberalo E. Masiulio pastebėjimai turi pagrindo suabejoti socialdemokratų užmojais keisti mokesčių sistemą. Toks LSDP žingsnis gali labiau byloti apie partijos reputacijos ir ideologijos priartinimą socializmo doktrinai.

Taigi kairiųjų vertybių Lietuvoje nėra, ir tai yra labai nepalanki situacija, kadangi leidžia atsirasti populistinėms partijoms. Todėl tikrosios socialistinės partijos atsiradimas Lietuvoje leistų stabilizuoti politinę sistemą, bei subrandintų konkurencinių partijų vertybinę sistemą. Konservatoriai ir liberalai taptų tikraisiais ideologiniais vedliais, o ne fikcija.

Lietuviškas liberalizmas:

Kaip tikriausią liberalią partiją, L. Donskis įvardiją buvusią LLS (dabar LRLS). Bet po liberalų vardu taip pat slėpėsi ir tokios partijos kaip socialliberalai, atstovaujami A. Paulausko, liberalcentristai su A. Zuoku priešakyje ir liberaldemokratai su R. Paksu. Toks liberalizmo vardo vartojimas kėlė rūpesčių rinkėjams, kadangi sunku buvo apsispręsti kuriuos liberalus paremti. Tačiau liberalcentristai ir liberaldemokratai savo lyderiu pastangomis sukompromitavo liberalizmo vardą: „„Šiandien A. Zuokas ir jo liberalcentristai asocijuojasi su tuo, su kuo siejasi ir darbiečiai bei socialdemokratai – tarnavimu stambiajam kapitalui ir jį atstovaujančioms finansinėms grupuotėms, klientelizmu, nepotizmu, korupcija, viena kitą keičiančiomis viešųjų ryšių akcijomis, rūmų intrigomis, o neretai ir žemiausio lygio šuleriavimu. Visa tai yra pati tikriausia antipolitika, kuri

⁴⁰ <http://www.lsdpl.lt/lt/nuomones/688-progresiniai-mokesciai-yra-ne-pavydo-o-mokestis-uz-civilizacija.html> [žiūrėta 2011 03 20]

⁴¹ <http://www.diena.lt/naujienos/ekonomika/k-girnius-progresiniai-mokesciai-lietuvoje-veluoja-jau-10-metu-342331> [žiūrėta 2011 03 20]

⁴² <http://www.delfi.lt/news/ringas/politics/emasiulis-progresiniai-mokesciai-gudrus-mokesciu-didinimo-planas.d?id=43547987> [žiūrėta 2011 03 20]

neleidžia normaliai funkcionuoti demokratijai ir kuri stabdo visas politinio gyvenimo atnaujinimo galimybes⁴³.

Anot L. Donskio pagrindinė naujosios LLS (dabar LRLS) užduotis yra auginti jaunimą. Jaunimas yra Lietuvos ateitis, todėl liberalai turi dėti pastangas, kad jaunimas taptu politiškai aktyvus ir augintų patriotizmą. „Svarbiausia yra spraga, kurią įveikti visų pirma ir turėtų tikrieji liberalai. Tai jaunimas – politinės benamystės ir beprasmybės jausmo kankinami jauni žmonės, dar nepraradę pilietinio solidarumo, lojalumo savo šaliai ir idealizmo“⁴⁴. Taip pat liberalai turi skirti didesnę dėmesį mažesniems miesteliams ir provincijai, o ne vien tik rūpintis sostinės reikalais.

Taigi kol kas Lietuvoje save laikantys liberalai neatitinka klasikinių ideologijų vertybių. Daugumos partijų pavadinime įrašytas liberalizmo pavadinimas yra apgaulingas ir jokių sąsajų su tikruoju liberalizmu neturi. Labiausiai atitinkančią liberalizmo idėjas yra LRLS, kuri turi liberalių vertybių pagrindą, o kartu ir potencialą vadintis tikraja liberalia partija.

Visgi vertybės, kurias pasisavina partijos yra sukurtos visuomenės narių. Todėl daug kas priklauso ir nuo visuomenės veiksmų. Lietuvoje pastebima, kad partijos ir visuomenė yra atitolusios viena nuo kitos. Taigi atsiranda svarbi problema, dėl kurios partijas kausto stagnacija. Partijose labai vangiai vyksta narių rotacija ir verbavimas. Tai lemia, kad partijos vertybių sistema atsilieka nuo visuomenės poreikių. Problema yra tarp partijos ir visuomenės atsiradusi praraja. Taigi toliau pabandyčiau aptarti partijos svarbą komunikaciniame partijos ir visuomenės bendravimo procese.

---

⁴³ <http://www.balsas.lt/naujiena/269208/leonidas-donskis-liberalizmas-ir-liberaliosios-vertybes-lietuvoje/3> [žiūrėta 2011 03 20].

⁴⁴ <http://www.balsas.lt/naujiena/269208/leonidas-donskis-liberalizmas-ir-liberaliosios-vertybes-lietuvoje/3> žiūrėta 2011 03 20.

3. PARTIJŲ REIKŠMĖ DEMOKRATINĖSE VISUOMENĖSE

Šiame skyriuje analizuojama partijos svarbą visuomenei, bei visuomenės įtaką partijos veiklai. Siekiama pagrįsti komunikacijos reikšmę, kaip svarbiausio veiksnio, politinio atstovavimo procese. Pabrėžiama, kad komunikacija būtina sprendžiant viešuosius klausimus, ypač tuos, kurie aktualūs didžiajai visuomenės daliai. Taip pat siekiama įrodyti, kad partijų legitimizacijai reikalinga visuomenės parama.

Demokratinėse valstybėse partijos yra svarbus valstybinis institutas, kuris teisėtai atstovauja visuomenės nuomonę valdžioje. Demokratinės šalys yra neišvairduojamos be partinės institucijos, kadangi sugeba atlikti svarbų vaidmenį: „Partijos buvo unikalūs išradimas, gebantis suderinti atstovavimo ir procedūrinį vaidmenį“⁴⁵. Tai lemia, kad partija įgyja viena svarbiausių funkcijų demokratinėje politinėje santvarkoje.

Politinio atstovavimo būdu partijos įgyja galią ir įtaką, kurią joms deklaruoja visuomenė. Juolab, kad partija yra visuomenės dalis, kuri susikuria bendrų principų pagrindu. E. Burke partijos apibrėžimas politinę partiją įvardija žmones, susivienijusius pagal tam tikrą principą, dėl kurio jie visi sutaria.⁴⁶ Todėl visuomenės ir partijos santykis neatsiejamas. Be to didelėse demokratinėse valstybėse, tokiose kaip JAV, politinės partijos yra būtinos. Tai patvirtina ir partijos apibrėžimas, kurį 1950 m. pateikė APSA (American Political Science Association). Apibrėžimas remiasi keturiomis pagrindinėmis prielaidomis:

- Partijos turi pateikti rinkėjams tinkamą pasirinkimą tarp veiksmų alternatyvų;
- Turi pristatyti programas, kurioms įsipareigotų;
- Turi būti disciplinuotos, kad užtikrintų programų įgyvendinimą;
- Turi būti atskaitingos visuomenei, o partijų lyderiai – savo partijos nariams⁴⁷.

Partijos apibūdinimas rinkėjus ir partijas traktuoja kaip vienintelius reikšmingus politinio atstovavimo proceso veikėjus⁴⁸. Reikšmingumas rodo svarbą partijos ir visuomenės vaidmenį. Tas vaidmuo gali būti atliekamas ir atskirai veikiant. Išrinktos partijos savarankiškai atlieka procedūrinius veiksmus, tačiau priimti svarbius politinius sprendimus, partijos įpareigojamos tik atsižvelgus į visuomenės nuomonę. „„Politinėje veikloje vienas iš esminių sprendimo priėmimo ir realizavimo

⁴⁵ Ramonaitė A. Partinės demokratijos pabaiga? *Politinis atstovavimas ir ideologijos*. Versus Aurius. Vilnius. 2009. p. 12.

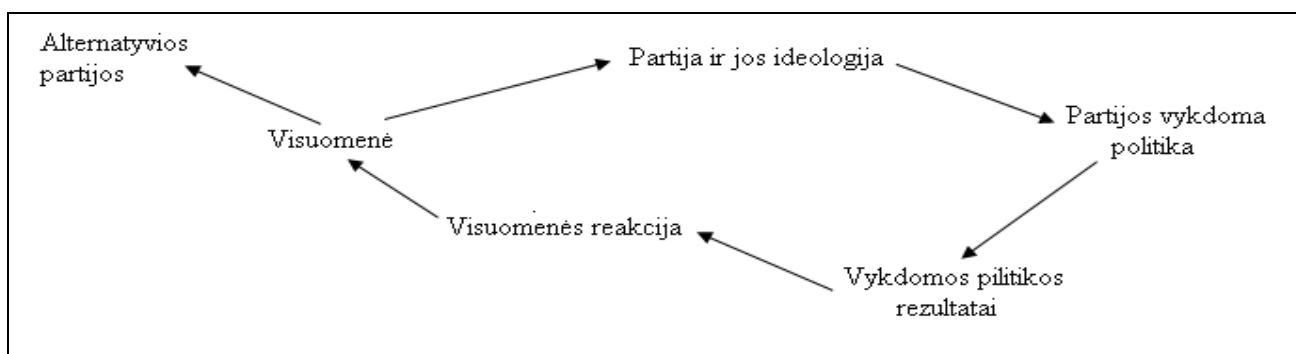
⁴⁶ Thomassen J. Empirical Research into Political Representation: Failing Democracy or Failing Models? In *Elections at Home and Abroad: Essays in Honor of Warren E. Miller*. University of Michigan Press. 1994. p. 250.

⁴⁷ APSA. Toward a More Responsible Two-Party System: A Report of the Committee on Political Parties. *American Political Science Review*, 44 (3), Part 2, Supplement.

⁴⁸ Ramonaitė A. Partinės demokratijos pabaiga? *Politinis atstovavimas ir ideologijos*. Versus Aurius. Vilnius. 2009. p. 13-14.

aspektų yra visuomenės parama⁴⁹. Jeigu partijos ignoruoja piliečių nuomonę ir veikia savarankiškai, kyla pavojus partijų legitimumui. Tokią išvalgą pateikia ir J. Novagrockienė: „Partijos sėkmė rinkimuose yra nulemta piliečių lūkesčių. „..., partijos tampa tiesiogiai susijusios ir priklausomos nuo partijos ar partijų pagrindu suformuotos vyriausybės sugebėjimo reaguoti į piliečių lūkesčius, o šis sugebėjimas betarpiškai nulemia jų sėkmę ar nesėkmę rinkimuose“⁵⁰. Taigi partijos populiarumas priklauso nuo kelių veiksnių: nuo partijos vertybių ir jų laikymosi, nuo partijos ir visuomenės intensyvios sąveikos bei nuo visuomenės palaikymo. Tai tarsi cikliškas pasikartojimas. Jeigu cikliškumas vyksta patikimai, tai politinis stabilumas yra beveik užtikrintas, nes pagrindiniai valstybės institutai veikia be rimtesnių kliūčių. Tačiau dažniausiai partijos pernelyg ilgai užsibūna valdžioje ir pradeda piktnaudžiauti valdžia. Vakarų Europos demokratijose toks partijų elgesys pastebimas akimirksniu, ir tuomet visuomenės reakcija atitinkamai reaguoja į susiklosčiusią situaciją. Visuomenės galios perduodamos kitoms alternatyvioms partijoms (1 paveikslas).

1 paveikslas. Partijos legitimizacija

Visuomenės pasitikėjimas partija yra vienas iš rodiklių užtikrinančių stabilumą politinėje arenoje. Tačiau partijos turi užsitikrinti visuomenės paramą įgydamos rinkėjų pasitikėjimą. O tai padaryti sudėtinga dėl įvairių aplinkybių: konkurencijos tarp partijų, patirties stokos, partijos dydžio, reputacijos, nuveiktų darbų svarbos ir pan.. Taigi partija turi būti nuosekli vykdydama įsipareigojimus, kurie buvo įtvirtinti rinkiminėje programoje. Politinius sprendimus priimti nenutolstant nuo savo ideologijos ir vertybių, ir būti sąžininga, bei atsakinga prieš savo žmones, o ne tik prieš savo elektoratą. Išrinkta partija (-jos) tampa atsakinga (-jos) už visą valstybės politiką, o kartu prisiima ir visos visuomenės poreikius⁵¹. Tik tuomet partija turės užtikrintą ateitį politinėje

⁴⁹ Bielinis L. *Visuomenė, valdžia ir žiniasklaida: prieštaringa komunikacinė simbiozė*. Vilnius, Eugrimas, 2005, p. 37.

⁵⁰ Novagrockienė J. *Partinės sistemos ir jų tipologija*. Politologija 95/1. Vilnius: VU leidykla, 1995, p. 63.

⁵¹ Ramonaitė A. *Partinės demokratijos pabaiga? Politinis atstovavimas ir ideologijos*. Versus Aurius. Vilnius. 2009. p. 14-16.

arenoje. Jeigu partija nesilaiko sąžiningumo ir atsakomybės prieš visuomenę, tuomet kyla pavojus pagrindiniams demokratijos institutams. Kur visų pirma nukenčia partija. Tačiau toks partijos ir visuomenės santykis yra pasenęs ir buvo aktualus XX a.. XXI a. partijos turi naudingą įrankį, kuriuo gali lengviau paveikti visuomenės nuominę. Komunikacija yra tai, kuo partijos gali naudotis siekiant visuomenės palankumo. Visgi komunikacinis įrankis yra tiek pat naudingas, kiek ir kenksmingas. Demokratinėje visuomenėje visuomet atsiras norinčių pakenkti, todėl partijos yra ištiesai kovoti su gandais ir šmeižtu. Taigi komunikacija partijai gali suteikti dar didesnę pranašumą bendraujant su visuomene, tuo pačiu priimant iš jos informaciją ir kartu perduodant partijos propagandą.

Lietuvos partijų „skiriamieji“ bruožai:

Vakarų pasaulio dinamika rodo, kad partijų ideologijos reikšmė mažėja. Tai patvirtina ir profesorius A. Jokubaičio pastebėjimas: „Tačiau, judama ne anapus kairės ir dešinės, kaip tai, pavyzdžiui, atrodo A. Giddensui, o griežtų ribų tarp skirtingų politinių filosofijų išnykimo, tų filosofijų persipynimo ir jų sintezės kryptimi“⁵². Šio fakto negalima pritaikyti Lietuvos partijoms, kadangi nuo pat įsikūrimo pradžios jos neturėjo ideologinių vertybių, kurios būtų tapačios vakarų partijoms. Nes neturėdamos vertybių skirtumo Lietuvos partijų ideologijos buvo tariamos joms susikūrus. Apie Lietuvos partijų vienodumą A. Jokubaičiui oponuoja ir V. Radžvilas teigdamas, kad: „kokoje nors viešoje diskusijoje Lietuvos liberalas gali pasiginčyti su Lietuvos konservatoriumi apie tai, kas yra leistina, o kas neleistina šeimos atžvilgiu, bet kai Seime reikės priiminėti konkrečius socialinės rūpybos įstatymus, paaiškės, kad tas skirtumas yra tariamas“⁵³. Taigi Lietuvos partijos tik bando atrasti savo vietą Lietuvos politinėje kairės-dešinės skalėje ir intensyvi komunikacija su visuomene joms yra aktuali tik rinkimų metu.

Lietuvos partijų vertybės yra paremtos trumpalaikių problemų sprendimams spręsti. Todėl prieš kiekvienus rinkimus arba po rinkimų siekiant laimėti daugumą Seime, partijos nesunkiai sugeba pamiršti ideologinius skirtumus ir sudaryti koalicijas su visiškai priešingos ideologijos partijomis. Partijos kandidatuoja ne remdamosis ideologija, o kurdamos programas pagal tuo metu aktualiausias problemas. Anot Navicko rinkimuose partijos kovoja pasitelkdamos ne programas ir vertybes, o įvaizdžius: „Daugiausiai dėmesio skiriama įvaizdžio kūrimo menui, o ne vertybiniam pamatui puoselėti“⁵⁴. Lietuvoje partijos griaua vertybinius pamatus. Nepaiso jų.

Lietuvos partijos yra kritikuojamos dėl visų demokratinėms partijoms būdingų savybių. Jos netgi neatlieka svarbiausios jiems visuomenės suteiktos funkcijos: „Partijos turinčios būti tiltu tarp visuomenės ir valdžios, kaip teigiama, neatlieka savo funkcijų ir trukdo demokratijai

⁵² JOKUBAITIS, Alvydas, *Postmodernizmas ir Konservatizmas*. Kaunas: Naujasis lankas, 1997. p. 27.

⁵³ Radžvilas V. *Išeitis iš politinių kapinių – pilietinė partija*. Baltijos kelias, 2007 m. gegužės 3 d., nr. 60, p. 1-3.

⁵⁴ Navickas A. *Kelios pastabos apie Lietuvos politinių partijų krizę*. Šiaurės Atėnai 2003 02 01, nr. 638, http://www.culture.lt/satenai/?leid_id=638&kas=straipsnis&st_id=1568.

funkcionuoti⁵⁵. Prie šios kritikos, galime įvardyti dar kelias esmines funkcijas, kurių Lietuvos partijos nesugeba atlikti. Partijos nesugeba sukurti savo tapatybės, deklaruojamos vertybės neatitinka ideologinės platformos, silpna komunikacija su rinkėjais ir piliečiais, visuomenės ir viešoji nuomonė ignoruojama valdančiųjų. Taigi Lietuvos partijos net neatitinka tarptautiniu mastu priimto apibrėžimo. Ir tai yra neigiamas veiksnys, kadangi kelia pavojų demokratiniam režimui.

Lietuvos partijų nesugebėjimas atlikti elementarių demokratiškų procedūrų sukuria daug problemų. Viena iš tokių, tai partijų nesugebėjimas įtraukti piliečius į viešosios erdvės diskusiją, kur aktyvūs piliečiai galėtų daryti įtaką valdžios sprendimams. Taigi dėl partijos atotrūkio ir piliečių ignoravimo Lietuvoje padidėjo politinio abejingumo lygis. Apolitiškumas leidžia plisti populizmui. Tai lemia demokratijos nestabilumą. Ypatingai posovietinėse valstybėse.

Apolitiškumo pasekmės (populizmas):

Politinio dalyvavimo tendencijos.

Pilietinis dalyvavimas gali pasireikšti įvairiais būdais. Tačiau vienas iš realiausių yra priklausymas politinei partijai. Tai yra lengviausias ir prieinamiausias būdas daryti įtaką sprendimų priėmimui. Visgi piliečių aktyvumo rodiklis dalyvaujant politinės organizacijos veikloje kasmet mažėja. 1992 m. partijų veikloje dalyvavo 6,3 proc., piliečių, o 2001 m. ir 2007 m. duomenys rodo, kad aktyvių piliečių jau buvo tik atitinkamai 2,9 proc. ir 2,8 proc.⁵⁶. Aktyvumo mažėjimo tendencija sutampa su naujų partijų atsiradimu, kurios įvardijamos kaip populistinės. Politinio dalyvavimo mažėjimas ir populizmo atsiradimas yra priežastinis. Populizmas plinta politiškai abejingose visuomenėse.

Kitas faktas, patvirtinantis politinio dalyvavimo indiferentiškumą yra pačių piliečių iniciatyva teikti įstatymų projektus bei kitus teisės aktus. 1996 11 25 – 2000 10 18 piliečių iniciatyva užregistruoti 2 įstatymų ir kitų teisės aktų projektai. Tai sudarė 0,07 proc. iš visų 3000 užregistruotų projektų. 2000 10 19 – 2001 09 09 piliečių iniciatyva užregistruoti 4 įstatymų ir kitų teisės aktų projektai (0.4 proc. iš visų 1088 užregistruotų projektų)⁵⁷. Kreipimaisi į LR Prezidentą ir LR Seimą taip pat pastebimai sumažėjo. 2000 m. duomenys rodo, kad LR Prezidentas priėmė 1215 piliečių, o 2007 m. šis skaičius sumažėjo iki 505⁵⁸. Piliečių aktyvumo sumažėjimo rodiklis yra labai ryškus - daugiau nei du kartus. 2002 m. duomenimis į LR Seimą buvo atsiųsti ir užregistruoti 13 545 laišakai. Šis skaičius yra 1257 laiškais didesnis nei 2007 m., kuomet gauti 12 288 laišakai. Daugiausiai į LR

⁵⁵ Ramonaitė A. Partinės demokratijos pabaiga? *Politinis atstovavimas ir ideologijos*. Versus Aurius. Vilnius. 2009. p. 10-11.

⁵⁶ Pilietinės visuomenės institutas, „Lietuvos visuomenės pilietinės galios indeksas 2007 m.“ 2008. www.civitas.lt/admin/get-file.php?id=61 [žiūrėta 2011 03 28]

⁵⁷ Rekašius R. „Politinis dalyvavimas“. Kn. Krupavičius A., Lukošaitis A. *Lietuvos politinė sistema :sąranga ir raida*. Poligrafija ir informatika, 2004, p. 231.

⁵⁸ Lietuvos Respublikos Prezidento Valdo Adamkaus veikla 2007 – 2008 metais. http://www.president.lt/ltprezidento_veikla/spaudos_centras/veiklos_statistika.html [žiūrėta 2011-03-29]

Seimą kreipėsi įstaigos ir įmonės (64,9 proc.), gyventojų laiškai 2007 m. sudarė 24,3 proc., o visuomeninių organizacijų vardu užregistruota 10,8 proc. iš visų gautų laiškų.⁵⁹

Piliečių dalyvavimo rodiklį dažnai matuoja ir apklausas vykdančios agentūros. Lietuvoje du kartus per metus atliekami Eurobarometro tyrimai, kurie rodo Lietuvos piliečių pasitikėjimą LR institucijomis. 2007 m. pavasarį Eurobarometro duomenimis 67 proc. gyventojų nepasitikėjo Lietuvos vyriausybe (2007 m. rudenį – 69 proc.), 79 proc. – LR Seimu (2007 m. rudenį 81 proc.). tai kur kas mažesnis pasitikėjimas LR institucijomis, nei vidutiniškai ES⁶⁰.

Lietuvos politinio dalyvavimo rodikliai akivaizdžiai rodo, jog Lietuvos visuomenė yra apatiška ir neaktyviai dalyvauja politikoje. Žemi pasitikėjimo LR institucijomis rodikliai, menkas aktyvumas politinėje ir visuomeninėje veikloje, mažėjantis besinaudojančiųjų įstatymų iniciatyvos ir kreipimosi į aukščiausius šalies valdymo organus skaičius, žymi, jog Lietuvos visuomenės politinio dalyvavimo lygis yra žemas ir tendencingai krintantis. Tai lemia populizmo augimą ir efektyvų komunikacinį ribotumą. Visuomenė, būdama apatiška politiniams įvykiams, lengvai pasiduoda politikų manipuliacijai, kadangi nemažai daliai visuomenės, informacijos pasiekiamumas yra ribotas, todėl populistiniams politikams nesudėtinga išnaudoti visas populiariausias informacijos priemones savo įvaizdžiui kurti. Ir dažnai tai būna vieninteliai informacijos kanalai, per kuriuos pilietis gali gauti informacijos apie politinį veikėją.

Populizmo prielaidos.

Populizmas atsirasti ir sėkmingai gyvuoti gali tokiose šalyse, kur demokratinai institutai yra kūrimosi etape ir kur visuomenės pasitikėjimas valdžia yra labai sumažėjęs. Duomenys parodė, kad Lietuvoje gyventojai labiausiai nepasitikimi svarbiausiomis valdžios institucijomis. Tai lėmė naujų partijų atsiradimą Lietuvos politinėje sistemoje. Tačiau politikos apžvalgininkų nuomone šios partijos įvardijamos kaip populistinės. Populizmas yra mastymo konstruktas su sava struktūra išreikšta sociumu, kuris atspindi politinių, ekonominių idėjų propagavimą patraukliais lozungais (*moto*) kovoje dėl valdžios siekiant visuomenės paramos;⁶¹ populizmas yra specifinė politikos forma (agrarinis, politinis, ekonominis populizmas)⁶². Toks apibūdinimas palengvina šios sąvokos santykio su politikos mokslo diskursu atskleidimą. Atitinkamai *populistinio* mastymo konstruktas yra grindžiamas principais ir normomis tam tikru laipsniu sutampančiomis su visuotinėmis ar visuomenės preferencijomis.

⁵⁹ Lietuvos Respublikos Seimas, Priimamojo ataskaitos http://www.lrs.lt/pls/inter/w5_show?p_r=216&p_k=1 [žiūrėta 2011 03 29]

⁶⁰ Eurobarometras, „68 Visuomenės nuomonė Europos sąjungoje.“ 2007 ruduo. http://ec.europa.eu/lietuva/documents/20080129_eb68_lt_summ.doc [žiūrėta 2011 03 29]

⁶¹ Tarptautinių žodžių žodynas, [interaktyvus]. Vilnius: Tarptautinių žodžių žodynas, Vyriausioji enciklopedijų redakcija 1985. <http://www.tzz.lt/p/populizmas> [žiūrėta 2011 03 21]

⁶² ULEVIČIUS, Liutauras. *Kaip tapti žinomam*. Kaunas: „Smaltijos“ leidykla, 2006, p. 29.

⁶² MUDDE, Cas, In the Name of the Peasantry, the Proletariat, and the People: Populisms in Eastern Europe. In MENY, Yves; ir SUREL, Yves, Democracies and the Populist Challenge. New York: Palgrave Macmillan, 2002, p. 214.

Politikoje populizmas yra prieš pastatomas tradicinėms partijoms. Nes tai yra grėsmė tradicinių partijų stabilumui, o kartu ir pačiai demokratinei santvarkai. Valstybės ilgalaikės raidos strategijos atnaujinimo ir strateginių dokumentų poreikio studijoje (Vadybos ir ekonomikos universitetas, 2009) politinis populizmas yra aiškiai įvardijamas kaip grėsmė⁶³. Šio reiškio priežastys yra: didėjanti socialinė atskirtis, gyventojų nepasitikėjimas valdžia ir valstybe, teisinis nihilizmas; iš to taip pat kyla visuomenės nestabilumas⁶⁴. Populistinėms partijoms yra naudingas piliečių politinis abejingumas, kadangi populistinė partija siekia valdžios kaltindama tradicines partijas dėl jų politinio neveiklumo. Taip įgydama paramą iš nepatenkintų šalies piliečių. Populistai manipuliuoja socialiniu jautrumu ir užuojauta vargingiesiems, galimos jų žodinių frazės formuojamos įniršio, keršto, neapykantos semantikoje, apeliuojant į tamsiausius liaudies instinktus vardan valdžios ir galios turėjimo⁶⁵.

Lietuvos atveju populizmo atsiradimui turėjo ne tik politinis piliečių dalyvavimo sumažėjimas, bei LR institucijomis aukštas nepasitikėjimo rodiklis, bet ir nusivylimas tradicinėmis partijomis ir jų nuveiktais darbais. Populizmo atsiradimas gali būti paaiškinamas tuo, kad senojo režimo ideologija buvo nukreipta ne į valstybės stiprinimą, bet jos nykimą⁶⁶.

Populizmo gyvybingumui įtakos turi ir patys rinkėjai, kurie nuosekliai, mėgaudamiesi renkasi populistines partijas nepriklausomai nuo politinės pakraipos, išsakomų vizijų ar pažadų ir iš esmės pakartoja tuos pačius partijų rinkimo žingsnius. Susidariusi padėtis tik dar labiau iškraipo poreikius turėti normalias demokratines partijas, atitinkamai formuoja ir konsoliduoja partijų rinkimo, partijų vidaus atmosferos, pasitikėjimo valdžia ir moralia politika praktika, kuri galiausiai virsta grėsme šalies tiek partinei sistemai, tiek politiniam gyvenimui apskritai.

Apibendrinant galima teigti, kad lietuviškasis populizmas yra labai aktuali politinė problema. Jo gyvybingumą ir atsiradimą lėmė pokomunistinių šalių santvarkos transformacijos iššūkiai, su kuriais visuomenė nesugebėjo tinkamai kokybiškai susitvarkyti, įvertinti populizmo kenksmingumą ir iš principo jį legitimizavo kaip naują ir patrauklų reiškinį. Partinės sistemos pokyčiai šiuo atveju vienodai pasiduooda ne tik tradicinių, bet ir populistinių partijų įtakai. Populistinės skatinimo priemonės bei būdai yra ryški rinkimų kampanija, skambūs pažadai, ideologinis ne angažuotumas bei partinė simbolika turinti didelę įtaką rinkėjų apsisprendimui. Galimos lietuviško populizmo gyvavimo prielaidos yra organizuota žmonių infantilizacija išnaudojant žmonių tuštybę,

⁶³ ISM - Vadybos ir ekonomikos universitetas, Valstybės ilgalaikės raidos strategijos atnaujinimo ir strateginių dokumentų poreikio studija. Kaunas, 2009, 61 p.

⁶⁴ ISM - Vadybos ir ekonomikos universitetas, Valstybės ilgalaikės raidos strategijos atnaujinimo ir strateginių dokumentų poreikio studija. Kaunas, 2009, 61 p.

⁶⁵ DONSKIS, Leonidas, KRUPAVIČIUS, Algis. *Pabaiga: demokratija ir jos kokybė. Lietuvos politinė sistema: sąranga ir raida*. Sud. A. Krupavičius ir A. Lukošaitis. Kaunas: poligrafija ir informatika, 2004, 529.

⁶⁶ JOKUBAITIS, Alvydas; ir LOPATA, Raimundas, *Valstybininkas: pretenzija į sąvokos analizę*. Politologija, 2009 / 4 (5 6), Vilnius: VU leidykla, 2009, p. 61.

nepasitikėjimo jausmą, kurį siūloma šalinti pramogos ir linksmumo produktais⁶⁷. Atitinkamai populizmo gyvavimas garantuoja politiko paskirties, partinės sistemos bei politinės sistemos apskritai, išplovimą, degradavimą, jos polinkį nuo demokratinės liberalios sistemos į autokratinę etatistinę sistemą.

Taigi apolitiškumo egzistavimas leidžia pasireikšti populizmui. Populizmo išnykimą arba sumažinimą gali lemti padidėjęs politinis piliečių dalyvavimas. Tačiau šią problemą turi spręsti tradicinės partijos, įrodydamos kad populistinių partijų tikslai yra tik valdžios turėjimas. Padidinti piliečių pasitikėjimą LR institucijomis ir sumažinti populistinių partijų įtaką tradicinės partijos gali pasitelkdamas komunikaciją. Šiuolaikinėje visuomenėje komunikacijos valdymas suteikia daug galios manipuliuoti žmonėmis. Išnaudojant komunikacines priemones tradicinės partijos turi atskleisti tikruosius populistinių partijų tikslus. Parodyti, kad populistinė komunikacija skleidžia informaciją, kuri dažniausiai neatitinka tikrovės. Populistinės komunikacijos tikslas skleisti informaciją, kurią nori girdėti eilinis pilietis. Piliečių abejingumas politine veikla, lemia neefektyvią komunikaciją tarp politikos veikėjų ir paprastų piliečių. Todėl pirmiausiai partijos turi išspręsti pasitikėjimo klausimą tarp visuomenės ir partijos. Taigi komunikaciniai resursai ir meistriškas jos panaudojimas partijoms gali tapti labai vertinga priemone.

---

⁶⁷ DONSKIS, Leonidas, „Švietimas ir politika: ateities intelektualinės strategijos“. KONFERENCIJA „PILIETINIS ŠVIETIMAS IR POLITINIS RAŠTINGUMAS LIETUVOJE: KOKIĄ VALSTYBĘ IR VISUOMENĘ TURĖSIME?“ LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTŪRA, 2004 RUGSĖJO 30 D., 3 – 4 p.

4. KOMUNIKACIJOS REIKŠMĖ PARTIJOS VEIKLOJE

Partijos ir visuomenės santykis vyksta per komunikacinį procesą. Ir komunikacija įgauna labai svarbų vaidmenį politinėje veikloje. Tenka pripažinti ir tokį faktą, kad ne visada partijos blogai vykdo prisiimtus visuomenės poreikius, tačiau visuomenės nariams politikų nuveikti darbai yra menkai žinomi ir nepasiekiami. Tuomet gali susidaryti paradoksali situacija, kuomet visuomenė neberemia partijos, nors ji ir gerai juos atstovauja. Tokia situacija susikuria dėl kelių esminių priežasčių: konkurencinės partijos skleidžia neteisingą informaciją apie valdančiąją partiją, bei kita priežastis, kad valdančioji partija nebendruoja su visuomenę. Tai yra tarp partijos ir visuomenės trūksta intensyvios komunikacijos. Komunikacija – tai vieno asmens ar grupės informacijos, idėjų ir požiūrių perdavimo aktas kitam asmeniui. Kad įvyktų efektyvi komunikacija, svarbu, kad informacijos tiekėjas ir gavėjas vienodai suprastų simbolius. Taip pat komunikacijos efektyvumą įtakoja tokie veiksniai kaip: išsilavinimas, socialinis statusas, regioniniai skirtumai ir kultūriniai panašumai ar skirtumai⁶⁸. Komunikacija tampa vienu iš svarbiausių šiuolaikinės politikos aspektų. Ji padeda lengviau ir greičiau pasiekti rinkėjus, padeda kurti tapatybę, tarpininkauja perduodant informaciją iš visuomenės į partiją, padeda greičiau priimti sprendimus ir t.t.. Taigi partijos yra svarbus komunikacinis kanalas ir nešėjas perduodant visuomenės ir viešąją nuomonę. Komunikacija tampa labai svarbiu veiksmu, kurio panaudojimas (priklausomai ko siekiama) gali atnešti partijai arba labai gerų rezultatų, arba pakenkti.

Komunikacija vykstanti tarp partijos ir visuomenės vadinama politine komunikacija. Politinės komunikacijos procesas yra sutinkamas visose visuomenėse, nepriklausomai nuo santvarkos pobūdžio. „Politinė komunikacija yra universali kategorija, nes sutinkama visose visuomenėse“⁶⁹. Tai lemia komunikacijos svarbą tiek partijos, tiek visuomenės atžvilgiu.

Pastaruoju metu politinė komunikacija apima labai plačią viešąją erdvę. Šią erdvę sudaro įvairios komunikacinės sritys: žiniasklaida, politinė rinkodara, politinė reklama, įvairių dokumentų pristatymas visuomenei, ritualai bei viešosios politikos veiksmai⁷⁰.

Tokį komunikacijos išsiplėtimą rodo dvi šiuolaikinės visuomenės charakteristikos:

- 1) Išsiplėtusi politikos sfera, kurioje susikerta visų suinteresuotų politinio gyvenimo subjektų interesai.
- 2) Komunikacijos priklausomybė nuo žiniasklaidos ir viešosios nuomonės, kaip neišvengiamų komunikavimo procesų ir šių procesų palaikymo ar reguliavimo atributų⁷¹.

⁶⁸ Denis L. Wilcox, Philip H. Aut, Warren K. Agee, *Public Relations: Atrategies and Tactics*. 2 leidimas. Niujorkas: Harper&Raw Publishers, 1994, 185-186.

⁶⁹ Novagročkienė J. *Partinės sistemos ir jų tipologija*. Politologija 95/1. Vilnius: VU leidykla, 1995, p. 62.

⁷⁰ Bielėnis L. *Visuomenė, valdžia ir žiniasklaida: prieštaringa komunikacinė simbiozė*. Vilnius, Eugrimas, 2005, p. 9.

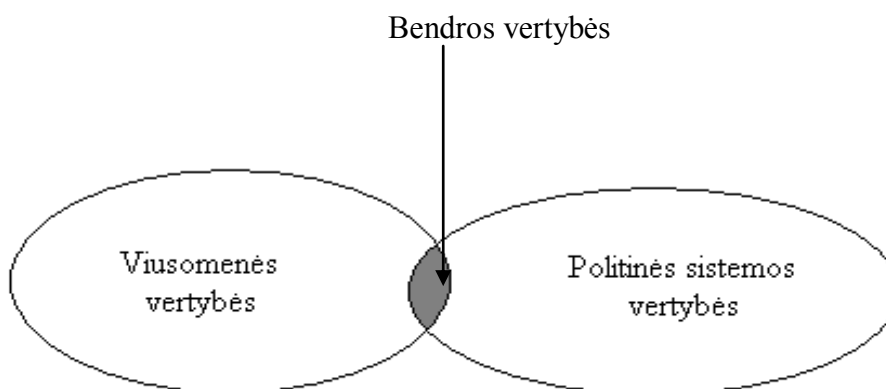
Politinės komunikacijos ribos anksčiau apėmė tik specifinius reiškinius ir pasirodydavo tam tikru mastu. Dažniausiai politinė komunikacija reikėsi per valdžios ir elektorato komunikavimą, o suaktyvėdavo per rinkimus. Galiausiai politinė komunikacija įtraukė ir žiniasklaidą, kuri tapo pagrindiniu institutu, formuojančių viešąją nuomonę⁷².

Politinės komunikacijos svarbą išreiškia kelios esminės funkcijos, kurios yra svarbios politiniams procesams:

- 1) Integruoja įvairias temas, tampančias politinės kasdienybės elementais, nuolat jas selekcionuoja, hierarchizuoja ir eliminuoja, jei to reikia politinei sistemai;
- 2) Per politinę komunikaciją identifikuojamos naujos problemos;
- 3) Per politinę komunikaciją problemos integruojamos į politinius debatus ir šitaip legitimizuojamos;
- 4) Išskiria temas, kurios nustoja būti konflikto objektu, dėl kurių jau yra susitarta.⁷³

Pagrindinis politinės komunikacijos vaidmuo yra tampriai susijęs su visuomenės nuomone. Partijos politinio komunikavimo būdu įtraukia pagrindines problemas į politinę darbotvarkę. Taip sukurdamos vaizdą, kad visuomenė pati sprendžia iškilusias problemas. Tačiau toks procesas įmanomas tik tuomet, kai politinės vertybės sutampa su visuomenės vertybėmis (2 paveikslą).

2 Paveikslas. Silpna komunikacija – konfliktinė visuomenė

Atsiranda pasitikėjimo rodiklis. „Politinė komunikacija garantuoja (turėtų garantuoti) adekvatumo buvimą tarp valdžios ir piliečių. Supratimo adekvatumas įmanomas tik tada, kai:

- Atrandamos bendros vertybės.
- Atrastos bendros vertybės yra abipusiai deklaruojamos ir diskutuojamos.
- Jos pripažįstamos kaip bendros vertybės.

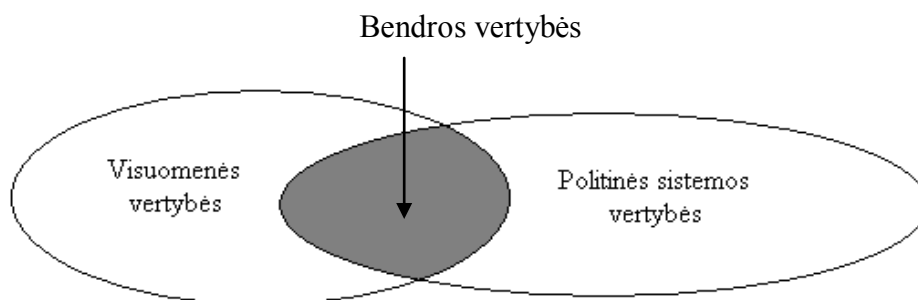
⁷¹ Bielinis L. *Visuomenė, valdžia ir žiniasklaida: prieštaringa komunikacinė simbiozė*. Vilnius, Eugrimas, 2005, p. 9.

⁷² Bielinis L. *Visuomenė, valdžia ir žiniasklaida: prieštaringa komunikacinė simbiozė*. Vilnius, Eugrimas, 2005, p. 9.

⁷³ Bielinis L. *Visuomenė, valdžia ir žiniasklaida: prieštaringa komunikacinė simbiozė*. Vilnius, Eugrimas, 2005, p. 52.

Tada ryšys tarp valdžios ir piliečių tampa stipriu. Vadinasi, kuo didesnis bendrų vertybių ir supratimo, kad tai yra bendros vertybės, kiekis, tuo yra patvaresnė visuomenė⁷⁴. O kad vertybės būtų tapačios arba panašios partijos reguliariai ir intensyviai turi komunikuoti su visuomene. Ir laiku pastebėti besikeičiančias visuomenines vertybes (3 paveikslas).

3 paveikslas. Stipri, intensyvi komunikacija – patvari, stabili visuomenė

Šaltinis: Kernberg O. *La personalite narcissique*. Paris, Privat, 1988, p. 99.

Sugebėjimas laiku pastebėti vertybių kaitą, lemia, kad partija išlaikys stabilų visuomenės palaikymą. Tačiau Lietuvos partijoms kaip tik ir trūksta piliečių ir valdžios adekvatumo, bei tinkamos reakcijos į visuomenėje greitai besikeičiančias vertybes.

Taigi partijos komunikacijos pagalba legitimizuoja problemas ir inicijuoja tų problemų sprendimą bei jų trukmę. Problemos yra selekcionuojamos naudojantis visuomenės ir viešąja nuomone. Partijoms komunikacinis veiksnys yra svarbus ne tik per rinkimus, tačiau ir nuosekliai komunikuojant su gyventojais. Visgi Lietuvos partijos nuosekliai komunikavimui neskiria pakankamai resursų, todėl Lietuvoje vis mažėja politinis aktyvumas ir didėja populizmo lygis.

Žiniasklaidoje ir virtualioje erdvėje pateikiamos politinės agitacijos, reklamos ir programos yra skirtos masių auditorijai. Todėl tokia komunikacija galime priskirti masinei komunikacijai. Seimo ar Prezidento rinkimai atitinka masinės komunikacijos tikslus, tačiau savivaldybių rinkimai yra nukreipti į konkrečius regionus ir miestus. Ir savivaldybių administracijos tikslai yra susieti su konkrečių visuomenės narių, bendruomenių ir jų atstovų bei jų vietovių problemomis. Todėl masinė komunikacija nėra tiek efektyvi, lyginant su Seimo ar Prezidento rinkimais. Renkant atstovus į savivaldybes, žmonėms aktualios problemos, kurios egzistuoja jų bendruomenėje, jų gatvėje, kaimynystėje ir pan.. Todėl ir rinkimų programos ir agitacijos turėti būti susietos su „žemiškesnėmis“ problemomis. Teoriškai partijų agitacijos ir programos, prieš rinkimus gali būti susietos su kiekvienu rinkėju, tačiau praktiškai tai nedaroma. Nes tai lemia kelios priežastys:

- Laiko resursai;
- Finansinės galimybės;

⁷⁴ Kernberg O. *La personalite narcissique*. Paris. Privat, 1988, p. 97.

- Investicinis atsiperkamumas (laiko ir finansų investiciją domėtis rinkėjo problemomis, gali neatnešti siekto/pasiekto rezultato).

Todėl nuolatinė intensyvi komunikacija yra geriausias būdas pasiekti rinkėją ir suteikti jam reikiamą informaciją. Taip sutaupant laiko ir finansinių išteklių. Investicija į komunikacijos priemones gali atnešti didesnės naudos nei galima tikėtis.

Sekančioje darbo dalyje sieksime ištirti trijų tradicinių Lietuvos partijų (TS, LSDP, LRLS) agitacines programas, šūkius, lozungus ir kitą informaciją per Vilniaus miesto savivaldybės tarybos rinkimus 2011 m.. Kaip tik šis atvejis turėtų parodyti, kokio intensyvumo yra partijų komunikacija, kokias vertybes deklaruoja ir kiek naudoja populistinių priemonių rinkėjui įtikinti.

5. POLITINIŲ IDEOLOGIJŲ VERTYBIŲ KOMUNIKAVIMO SAVIVALDYBIŲ TARYBŲ RINKIMŲ 2011 M. VILNIAUS MIESTE TURINIO ANALIZĖ

Šioje darbo dalyje siekiama ištirti partijų komunikaciją per 2011 m. Vilniaus Savivaldybių Tarybų rinkimus ir išanalizuoti vertybių sklaidos atitikimą tarp partijos deklaruojamos ideologijos ir rinkimų metu. Pasiremiant turinio analize, atskleidžiama kokias vertybes deklaravo partijos, kiek jos atitiko partijų ideologiją, kiek buvo populistinės.

Uždaviniui atlikti buvo naudojami kiekybiniai ir kokybiniai teksto tyrimai. Šiuo metodu buvo siekiama sukurti aprašymus, tam tikrus spėjimus (hipotezes) apie tiriamą objektą, t.y. apie politinių ideologijų vertybių komunikavimą (jo paradoksalumą) rinkiminės agitacijos metu.

Tyrimui atlikti buvo pasirinktos trys Lietuvos partijos: Tėvynės sąjunga – Lietuvos krikščionys demokratai (TS-LKD), Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdis (LRLS), Lietuvos socialdemokratų partija (LSDP). Šių politinių partijų komunikavimo turiniui apibrėžti buvo atrinkti keli populiariausi šalies dienraščiai (dienraščiai Vilniuje: „Lietuvos Rytas“, „Respublika“, „Vakaro žinios“, „Lietuvos žinios“, „Lietuvos aidas“ ir „15min“), kuriuose buvo skelbiama politinė reklama. Taip pat remiamasi politinių partijų rinkiminėmis programomis, tiriamų partijų Vilniaus skyrių internetinių tinklapių rinkimams skirta prieinama bei aktuali medžiaga.

Toliau šie duomenys buvo sugrupuoti, kategorizuoti, įvertintas duomenų tikslumas ir patikimumas, atliktas teksto kodavimas ir tyrimo (pasiekto tikslumo ir patikimumo) įvertinimas.

Buvo atlikta TS-LKD, LRLS, LSDP politinių partijų rinkiminės agitacijos (politinės reklamos) analizė komunikacijos procese atsižvelgiant į teiginį, kad panašių partijų ideologijų buvimas lemia, kad politinės vertybės kuriasi ne ideologiniu, o momentiniu aplinkybių pagrindu. Kaip jau paminėta įvade, dėl šios priežasties partijos nesugeba efektyviai komunikuoti apie savo ideologiją ir ginamas vertybes; bloga komunikacija turi įtakos partijų, kaip valstybiniam institutui, reputacijai ir reitingams. Todėl komunikacijų priemonių, būdų bei formų analizė siekiant nustatyti atitikmenis tarp partijų propaguotų vertybių rinkimų metų ir jų ideologinių platformų, suvokiama kaip reikšminga. Ypač, kad partijų vertybinė komunikacija per 2011 m. Vilniaus savivaldybės tarybos rinkimus buvo mažai tiriama.

Turinio analizės esmė:

Ar rinkiminiu metu deklaruojamos partijų (TS-LKD, LSDP, LRLS) vertybės neturi populistinio atspalvio?

Ar 2011 m. Vilniaus savivaldybės tarybos rinkimų metu deklaruotos partijų vertybės derėjo su partijų ideologine platforma?

Siekiami atskleisti:

- kiek tos vertybės atitiko partijų ideologiją;

- kokias vertybes deklaravo partijos;
- kiek buvo populistinio pobūdžio.

5.1. Politinių partijų ideologijų identifikavimas

Pirma, pristatomos pagrindinių politinių ideologijų apibūdinančios charakteristikos (žr. lentelės). Tai nėra galutinis sąrašas politinių ideologijų galimų apibūdinimų, tačiau sudaryti sąrašai leidžia sąlyginai identifikuoti takoskyras tarp ideologijų ir vadovautis išskirtomis charakteristikomis atliekant politinių vertybių komunikavimo analizę. Kiekviena išskirta vertybė atliekant turinio analizę gali turėti kelias panašias reikšmes, sąvokas, nes tikimybė, kad bus vartojami tokie patys žodžiai yra nedidelė. Todėl tikslingumui padidinti stengiamasi ieškoti žodžių atitinkančių išskirtos vertybės prasmę (2 lentelė).

2 lentelė. Konservatizmą apibūdinančios charakteristikos

Konservatizmo ideologija⁷⁵				
Konservatizmas				
Tradicija	Praeities išsaugojimas	Istorija	Permainos	Darna
Pragmatiškumas	Realistiškumas	Konkretumas	Efektyvumas	Stipri valdžia
Teisėtumas	Garantijos	Hierarchija	Elitas	Nuosavybė
Tauta	Nacija	Tolerancija		
Dievas				
Religija	Stabilumas	Moralė	Autoritetas	Tvarka

Čia išskiriamos konservatizmo ideologijai būdingos pagrindinės charakteristikos. Atliekant tekstų turinio analizę siekiama užfiksuoti ne tiksliai skambančias vertybes, kaip jos yra išskirtos šioje lentelėje, bet aptikti tiriamų tekstų orientaciją į konservatizmo ideologiją pagal įvairias išskirtų žodžių variacijas, vartojamas panašias sąvokas, prasmes, sinonimus, susijusius aiškinimus. Paryškinti žodžiai leidžia tirti Tėvynės sąjungos – Lietuvos krikščionių demokratų partijos vertybių sklaidą rinkiminės agitacijos metu pasirinktose dienraščiuose, partijos Vilniaus skyriuje internetinio tinklapio leidiniuose, kituose informaciniuose portaluose. Labiau reikšmingi žodžiai yra paryškinti.

Atitinkamai yra išskiriamos socialdemokratinės srovės pagrindinės charakteristikos pabrėžiant esminius žodžius. Remiantis jais ir jų išvestiniais žodžiais yra atliekama rinkiminės agitacijos turinio analizė (3 lentelė).

⁷⁵ Wladyslaw T. Kulesza. Mūsų laikų ideologijos. Vilnius: alma littera, 1998, 18 – 24.

3 lentelė. Socialdemokratiją apibūdinančios charakteristikos

Socialdemokratų ideologija ⁷⁶				
Socialdemokratija				
Pliuralizmas	Reformos	Socialinis	Gerovės valstybė	Individuali motyvacija
Naujoji tvarka	Postindustrializmas	Nauja visuomenė	Nauja etika	Efektyvus gerybių skirstymas
Darbas	Kontrolė	Progresiniai mokesčiai	Visuomenės pajamos	Valstybės įsikišimas
Antiklasiškumas	Tarnauti visiems žmonėms	Sveikata	Švietimas	

Liberalizmas gali būti skaidomas į įvairias kryptis (konservatyvų, socialinių, demokratinį), kurios savo ruožtu taip pat gali išsišakoti. Tačiau siekiant apibūdinti ką liberalizmas reiškia apskritai, įvairūs skirstymai nebuvo aktualizuojami ir apsiribota pagrindinėmis charakteristikomis. Remiantis jais ir jų išvestiniais žodžiais yra atliekama rinkiminės agitacijos turinio analizė (4 lentelė).

4 lentelė. Liberalizmą apibūdinančios charakteristikos

Liberalizmo ideologija ⁷⁷				
Liberalizmas				
Laisvė	Individas	Atvirumas	Tolerancija	Kompromisas
Diskusija	Racionalumas	Teisė	Privatus	Prigimtinis
Lygybė prieš gamtos dėsnius	Valdžių atskirumas	Atsakomybė	Konkurencija	Pažanga
Kultūra	Socialinis pliuralizmas			

5.2. TS-LKD, LRLS, LSDP partijų rinkiminės agitacijos Vilniaus mieste analizė

Šiame darbo poskyryje pateikta rinkiminės agitacijos analizė populiariausiuose šalies dienraščiuose, laikraščiuose („Lietuvos rytas“, „Respublika“, „Lietuvos žinios“, „Lietuvos aidas“, „Vakaro žinios“, „15 min“), išskiriamos deklaratyvios frazės. Taip pat atliekama partijų rinkiminių programų, partijų skyrių Vilniaus mieste internetinių puslapių turinio analizė.

⁷⁶ Wladyslaw T. Kulesza. Mūsų laikų ideologijos. Vilnius: alma littera, 1998, 87 – 93.

⁷⁷ Wladyslaw T. Kulesza. Mūsų laikų ideologijos. Vilnius: alma littera, 1998, 44 – 57.

5.2.1. Partijų rinkiminės agitacijos analizė dienraščiuose ir laikraščiuose

Šioje darbo dalyje pristatoma dienraščių, laikraščių analizė, politinių partijų rinkiminės agitacijos deklaratyvios frazės. Nors partijų politinės reklamos kiekiai periodinėse leidiniuose pasiskirsto nevienodai, kad galima būtų kokybiškiau lyginti partijų politinių vertybių komunikaciją, tačiau šiuo atveju kiekybinės charakteristikos yra svarbios ir reikšmingos, nes jos būtent ir parodo partijų politinių vertybių komunikavimą dienraščiuose ir laikraščiuose pagal aptiktą partijų politinės reklamos skaičių.

Rinkiminė agitacija dienraštyje „Lietuvos rytas“ vasario mėn.:

Atkreipiamas dėmesys į tai, kad paprastomis (darbo) dienomis rinkiminių agitacijų dienraštyje „Lietuvos rytas“ nėra.

Vasario 5 d. „Sostinės“ priede, 7 psl. TS-LKD politinei reklamai skirtas visas puslapis, kuriame pristatomas kandidatų sąrašas ir jų deklaruojamos vertybės, siūloma susipažinti su daugiau informacijos tinklapyje www.vilnius2015.lt; 9 psl. TS-LKD politinei reklamai vietos skirta mažai: pristatomas kandidatas, jo šūkis.

Vasario 12 d. „Sostinės“ priede, 7 psl. TS-LKD politinei reklamai skirtas visas puslapis, kuriame pristatomas kandidatų sąrašas ir jų deklaruojamos vertybės, siūloma susipažinti su daugiau informacijos tinklapyje www.vilnius2015.lt.

Vasario 19 d. „Sostinės“ priede, 3 psl. TS-LKD politinei reklamai vietos skirta mažai: pristatomas kandidatas, jo šūkis; taip pat 5 psl. partijos rinkiminei agitacijai yra skirtas visas puslapis, kuriame pristatomas kandidatų sąrašas ir jų deklaruojamos vertybės arba šūkiai; 9 psl. maždaug trečdalis puslapio skirta partijos kandidatui, kuris deklaruoja siekį „pakeisti padėtį Vilniaus šilumos ūkyje brangias rusiškas dujas keisdami biokuru“ bei pateikiamas kandidatų reitingavimo balsavimo biuletenyje pavyzdys su paragininimu įrašyti kandidato numerį. Kitu partijų ir jų politinės reklamos šiame numeryje nėra.

Vasario 25 d., „Sostinės“ priede, 5 psl. TS-LKD partijos rinkiminei agitacijai yra skirtas visas puslapis, kuriame pristatomas kandidatų sąrašas ir jų deklaruojamos vertybės arba šūkiai; taip pat 9 psl. maždaug trečdalis puslapio skirta partijos kandidatui, kuris deklaruoja siekį „pakeisti padėtį Vilniaus šilumos ūkyje brangias rusiškas dujas keisdami biokuru“ bei pateikiamas kandidatų reitingavimo balsavimo biuletenyje pavyzdys su paragininimu įrašyti kandidato numerį; 10 ir 11 psl. nedideliame plote taip pat yra pateikiami kandidatai ir jų šūkiai, kurie atkartoja 5 puslapyje esančią politinės reklamos dalį.

LSDP partijos tame pačiame priede, 6 psl. Rinkiminei agitacijai skirta politinė reklama užima pusę puslapio ploto, kuriame trumpai supažindinama su partijos rinkimine programa nurodant į www.lsdpvilnius.lt tinklapį.

LRLS partijos politinė reklama 12 psl. užima visą plotą. Pagrindinis šūkis: „Liberalai. Sveiko proto dešinieji.“ Yra deklaruojami šūkiai, raginama ateiti ir prabalsuoti už sąrašą.

Lentelėje pateiktos politinių partijų rinkiminės agitacijos dienraštyje „Lietuvos rytas“ aptiktos ir atrinktos deklaratyvios frazės vasario mėnesį (5 lentelė).

5 lentelė. Politinių partijų rinkiminės agitacijos šūkiai dienraštyje „Lietuvos rytas“

Politinės partijos	Dienraštis „Lietuvos rytas“
	Rinkiminės agitacijos deklaratyvios frazės
TS-LKD	„aš už saugų ir tvarkingą miestą – be nusikaltimų, narkotikų ir nelaimių“; „aš už Vilnių be spūsčių – patogų ir greitą“; „aš už išsilavinusį ir dorą vilnietį, sveiką ir sportišką gyvenimo būdą“; „aš už saugius vaikus, aprūpintas šeimas ir ore senatvę. Už Vilnių, jautrų kiekvienam“; „aš už kokybiškas komunalines paslaugas ir mažas sąskaitas – už savivaldą, dirbančią žmonėms“; „aš už savivaldą – sąžiningai tarnaujančią žmogui – už Vilnių be kyšių ir korupcijos“; „aš už ekologišką Vilnių – už atliekų rūšiavimą ir švarią energiją“; „aš už sėkmės Vilnių – miestą, kuriame gera dirbti, kurti ir ilsėtis“; „aš už stiprią bendruomenę ir tikrą piliečių savivaldą. Už Vilnių, kuri kuriame drauge“.
LSDP	„svarbiausia mums – žmogus“; „miestas taptų gražesnis, patogesnis ir saugesnis“; „suardyti šilumos ūkio monopolį ir sumažinti mokesčius už šildymą 30 proc.“; „modernizuoti miesto viešąjį transportą“; „didinti savivaldybės teikiamą paramą senjorams ir neįgaliesiems“; „dvigubai padidinti sporto sferos finansavimą“ ir pan.
LRLS	„kaimynas jums padėkos, nes gatvės bus sutvarkytos“; „kolėgė jums padėkos – bus rami, išleidusi vaikus į mokyklą“; „pusbrolio šeima padėkos, pasirinkusi pigesnę šildymo būdą“.

Rinkiminė agitacija dienraštyje „Respublika“ vasario mėn.:

TS-LKD, LSDP ir LRLS politinės reklamos šiame dienraštyje nėra.

Rinkiminė agitacija laikraštyje „Lietuvos žinios“ vasario mėn.:

Vasario 5 d., 9 psl. TS-LKD partijos rinkiminei agitacijai yra skirtas visas puslapis, kuriame pristatomas kandidatų sąrašas ir jų deklaruojamos vertybės arba šūkiai (politinės reklamos turinys yra identiškas „Lietuvos ryto“ skelbiamos rinkiminės agitacijos turiniui).

Vasario 19 d., 11 psl. TS-LKD partijos rinkiminei agitacijai yra skirtas visas puslapis, kuriame pristatomas kandidatų sąrašas ir jų deklaruojamos vertybės arba šūkiai (turinys nieko nesiskiria nuo vasario 5 d. agitacijos turinio).

Vasario 25 d., 9 psl. TS-LKD partijos rinkiminei agitacijai yra skirtas maždaug trečdalis puslapio, kuriame Vilniaus meras Raimundas Alekna kviečia „būti aktyviais ir visuomeniškais, aktyviai išreikšti savo valią rinkimų metu ir priimti šį sekmadienį kaip galimybę“. Taip pat

akcentuoja dėmesį ties transporto, šilumos, šeiminiškumo klausimus; 11 psl. pristatomas kandidatas, kuris deklaruoja siekį „pakeisti padėtį Vilniaus šilumos ūkyje brangias rusiškas dujas keisdami biokuru“ bei pateikiamas kandidatų reitingavimo balsavimo biuletenyje pavyzdys su paragininimu įrašyti kandidato numerį.

LSDP ir LRLS politinės reklamos šiame dienraštyje nėra.

Rinkiminė agitacija laikraštyje „Lietuvos aidas“ vasario mėn.:

Vasario 23 d., 3 psl. TS-LKD partijos rinkiminei agitacijai yra skirta daugiau nei pusė puslapio, kuriame pristatomas interviu su atskiru kandidatu į savivaldybės tarybą Raimundu Kaminsku, tačiau jis kandidatuoja Kauno mieste.

LSDP ir LRLS politinės reklamos šiame dienraštyje nėra.

Rinkiminė agitacija dienraštyje „Vakaro žinios“ vasario mėn.:

Vasario 24 d., 3 psl. LRLS partijos politinei reklamai yra skirta nedaug vietos. Pristatomas kandidatas, jo deklaruojami siekiai: „Esu už Vilnių be „privačių monopolijų“; „sostinės šilumos tinklų nuomos sutartis turi būti nutraukta“; „esu už Vilnių, kuriame puoselėjama asmenybė turtinanti, bet ne „vamzdinė“ kultūra“. 7 psl. politinei reklamai yra skirta taip pat nedaug vietos, pristatoma kita kandidatė, jos deklaruojami siekiai: „Esu už saugų, jaukų ir patogų gyventi Vilnių“; „ne tik centrinės gatvės privalo būti šviesios ir tinkamai prižiūrimos, o vakare neturime bijoti išeiti į kiemą“; „esu už šeimai draugišką Vilnių, kuriame vaiko priėmimas į darželį nebebus iššūkis tėvams“.

Vasario 25 d., 5 psl. LSDP partijos politinei reklamai yra skirta visai mažai vietos, nedideliame plote, kampelyje yra pristatomas kandidatas Vilniuje su nuoroda į asmeninį tinklą. 6 psl. politinė reklama užima maždaug ketvirtadalį puslapio, kurioje yra pristatomi trys žymiausi šios partijos veikėjai bei agitacinis tekstas. Šio teksto fragmentai: „ar teisingą kelią pasirinko valdanti koalicija Seime ir vyriausybėje, kad įveiktų krizę?“; „Lietuvoje dešinėsios partijos pagrindinę krizės naštą užkrovė vargingiausiems. Visiškai kitaip, išsaugojant žmogaus orumą, elgiasi ES senbuvės, ypač Skandinavijos valstybės su ilgametėmis socialdemokratų valdymo tradicijomis“; „svariai prisidėti kuriant darbo vietas, paremiant neįgaliuosius, bedarbius, šeimas, pagyvenusius ir jaunimą, įtvirtinant Europoje pripažintas vertybes, stabdant emigraciją“.

TS-LKD politinės reklamos šiame dienraštyje nėra.

Rinkiminė agitacija dienraštyje „15 min“ vasario mėn.:

Vasario 14 d., 13 psl. LRLS politinei reklamai yra skirtas visas puslapis, jame yra pristatomi kandidatai, jų siūlomi problemų sprendimai, įvardijamos aktualios komunalinių paslaugų kainų, transporto ir saugumo problemos. Taip pat raginama ateiti balsuoti.

TS-LKD ir LSDP politinės agitacijos šiame numeryje nėra.

Vasario 21 d., 2 psl. TS-LKD politinei reklamai yra skirtas mažas plotas, jame pristatomas kandidatas, jo šūkis: "Aš už išsilavinusį ir dorą vilnietį, sveiką ir sportišką gyvenimo būdą" (politinė reklama nieko nesiskiria nuo skelbtos „Lietuvos ryto“ dienraštyje reklamos).

Tame pačiame numerio puslapyje yra patalpinta LSDP politinė reklama, jai yra skirtas mažas plotas, jame pristatomas kandidatas, jo deklaratyvios frazės, tačiau politinė reklama skirta kandidatavimui į Vilniaus rajono savivaldybės tarybą.

To paties numerio 4 psl. LRLS politinei reklamai yra skirtas visas puslapis, jame yra atkartojama rinkiminės programos turinio dalis, pagrindinis šūkis „Liberalai. Sveiko proto dešinieji“, pristatomas kandidatų sąrašas.

LSDP politinės reklamos skirtos rinkimams į Vilniaus miesto savivaldybės tarybą šiame numeryje nėra.

Vasario 23 d., 16 psl. TS-LKD politinei reklamai yra skirtas mažas plotas, jame pristatomas kandidatas, jo šūkis (politinė reklama nieko nesiskiria nuo vasario 21 d., 2 psl. skelbtos reklamos).

LRLS ir LSDP politinės reklamos šiame numeryje nėra.

Vasario 25 d., 2 psl. TS-LKD politinei reklamai yra skirtas mažas plotas, jame pristatomas kandidatas, jo šūkis (politinė reklama nieko nesiskiria nuo vasario 21 d., 2 psl. ir vasario 23 d., 16 psl. skelbtos reklamos). 5 psl. TS-LKD politinei reklamai yra skirtas visas puslapis (politinė reklama nieko nesiskiria nuo skelbtos „Lietuvos ryto“ dienraštyje reklamos).

LRLS ir LSDP politinės reklamos šiame numeryje nėra.

Lentelėje pateiktos politinių partijų rinkiminės agitacijos dienraštyje „15 min“ aptiktos ir atrinktos deklaratyvios frazės vasario mėnesį (6 lentelė).

6 lentelė. Politinių partijų rinkiminės agitacijos šūkliai dienraštyje „15 min“.

Politinės partijos	Dienraštis „15 min“
	Rinkiminės agitacijos deklaratyvios frazės
TS-LKD	„aš už saugų ir tvarkingą miestą – be nusikaltimų, narkotikų ir nelaimių“; „aš už Vilnių be spūsčių – patogų ir greitą“; „aš už išsilavinusį ir dorą vilnietį, sveiką ir sportišką gyvenimo būdą“; „aš už saugius vaikus, aprūpintas šeimas ir ore senatvę. Už Vilnių, jautrių kiekvienam“, „aš už kokybiškas komunalines paslaugas ir mažas sąskaitas – už savivaldą, dirbančią žmonėms“; „aš už savivaldą – sąžiningai tarnaujančią žmogui – už Vilnių be kyšių ir korupcijos“; „aš už ekologišką Vilnių – už atliekų rūšiavimą ir švarią energiją“; „aš už sėkmės Vilnių – miestą, kuriame gera dirbti, kurti ir ilsėtis“; „aš už stiprią bendruomenę ir tikrą piliečių savivaldą. Už Vilnių, kurį kuriame drauge“.
LRLS	„nutraukti šilumos tinklų nuomos sutartį su privačia verslo grupe“; „visi savivaldybėje priimami sprendimai būtų skelbiami viešai“;

	„būtina asmeninė miesto politikų atsakomybė už priimamus sprendimus ir seniūnijų veiklos stiprinimas – visa tai padarytų darba gerokai skaidresnį, efektyvesnį bei patikimesnį“; „kartu su miesto gyventojais inicijuosime viešosios tvarkos tarnybų stiprinimą, diegsime modernias saugumo priemones, kad mes ir mūsų vaikai jaustumėmės saugūs Vilniuje“; „dabartinė situacija Vilniaus miesto švietimo sistemoje nėra gera: neužtenka vietų vaikų lopšeliuose ir darželiuose, o apie privataus sektoriaus kūrimą kalbama gana vangiai“;
--	--

5.2.2. Politinių partijų rinkiminių programų Vilniaus mieste analizė

Partijų leidiniai, rinkiminės programos, kita su rinkimais susijusi informacija yra pasiekiami partijų „centrinuose“ tinklapiuose.

Atliekant partijų rinkiminių programų analizę buvo siekiama nustatyti agitacinės priemonės turinį bei joje deklaruojamus šūkius.

TS-LKD partijos rinkiminė programa pagal turinį yra struktūruota, turi įvadinę dalį, skyrius, baigiamąją dalį. Reikšminiai žodžiai partijos rinkiminėje programoje yra paryškinti, kas byloja apie partijos tikslus pasiekti potencialius balsuotojus akcentuojant dėmesį į išskirtas preferencijas (7 lentelė).

7 lentelė. TS-LKD partijos rinkiminės agitacijos priemonės (rinkiminės programos) turinys

Rinkiminės agitacijos priemonės turinys	Tėvynės sąjungos - Lietuvos krikščionių demokratų rinkimų programa „Mūsų namai“ 2011 – 2015 m.
	TS-LKD rinkiminės programos deklaratyvios frazės
Įvadas	„...vertinantys konservatyvias ir krikščioniškas vertybes, jausdami rinkėjų lūkesčius ir poreikius, suprasdami ekonominę ir politinę valstybės situaciją“; „dirbame Tėvynės labai stiprindami šeimų, bendruomenių ir valstybės galias“; „savivaldos viziją, kuri remiasi krikščioniškos atjautos, papildomumo, pagarbos, pamatinės lygybės ir teisingumo vertybėmis“; „atgaivinti prievarta sugriautas moralės normas, tarpusavio pasitikėjimą ir solidarumą“; „šia programa ypatingą svarbą skiriame darbo vietų kūrimui bei tautos ūkio skatinimui“; „dėmesį skiriame šiems svarbiausiems dalykams: sąžiningos veiklos stiprinimui, tvarkos ir ramybės užtikrinimui bei valstybės, ES ir kitų fondų lėšų tinkamam naudojimui“; „puikiai išmano vietos reikalus, todėl jų rinkiminiai planai kuo geriausiai atspindi tos savivaldybės žmonių lūkesčius“.
Sąžininga savivalda	„Isipareigoja sąžiningai dirbti“; „viešumas ir skaidrumas yra demokratinės visuomenės pamatas“; „elektronika demokratijai stiprinti“; „konsultacijų valdžia“; „Viso labo, popierizme!“; „valdžios decentralizacija“; „pagalba tiems, kam jos labiausiai reikia“.
Tvarka ir ramybė miestuose ir	„Prioritetas tvarkai“; „viešosios tvarkos skyrių steigimas“; „nulis tolerancijos pažeidėjams“; „negalima toleruoti smulkių pažeidimų“;

miesteliuose	„švaros ir tvarkos taisyklės turi galioti visiems vienodai“; „atsakomybė už aplinką“; „įtraukti verslo ir nevyriausybinės organizacijas į aplinkos tvarkymą“; „kurti palankią aplinką gyventojų iniciatyvai“; „dėmesys viešųjų erdvių, parkų, draustinių ir miškų priežiūrai“.
Gerovės aplinka	„Efektyviai naudojamos ES ir kitų fondų lėšos“; „investuotojai savivaldybėje turėtų asmeninį vadybininką bendraujant su valstybinėmis įstaigomis“; „įsipareigojame renovuoti visus viešosios paskirties pastatus“; „energetinė nepriklausomybė“; „skatinti daugiabučių ir privačių namų renovaciją“; „svarbu, kad savivaldybių valdomos įmonės dirbtų jos žmonių labui“; „kiekvienos savivaldybės vienu iš prioritetų taptų turizmas“.
BAIGIAMASIS ŽODIS	„Sąžiningas atstovavimas rinkėjams, prioritetas saugumui ir ramybei bei atsakingas finansų naudojimas - tai tos vertybės, kurios šiandien yra svarbiausios Lietuvos žmonėms“; „Tik vienybėje Tautos ir Valstybės jėga!“

LSDP partijos rinkiminė programa neturi griežtos struktūros, tačiau pagrindines struktūrinės dalis galima aptikti. Programoje yra įvardytas aiškus tikslas ir svarbiausios nuostatos, uždaviniai, veiksmai (8 lentelė).

8 lentelė. LSDP partijos rinkiminės agitacijos priemonės (rinkiminės programos) turinys

Rinkiminės agitacijos priemonės turinys	SVARBIAUSIA – ŽMOGUS. LIETUVOS SOCIALDEMOKRATŲ PARTIJOS 2011 METŲ RINKIMŲ Į VIETOS SAVIVALDYBES PROGRAMOS NUOSTATOS.
	LSDP rinkiminės programos deklaratyvios frazės
Tikslas	„gerovės visiems valstybė“; „nėra vietos skurdui, nedarbui, socialinei nelygybei, žmogaus teisių pažeidimams“; „vystomas socialiai atsakingas verslas, joje – geros socialinės garantijos ir mažėja skirtumai tarp turtingų ir neturtingų“; „tvarkinga aplinka, gerai organizuotas viešasis transportas, kokybiškas ir visiems prieinamas švietimas, sveikatos apsauga, tinkamas rūpestis pagyvenusiais, neįgaliaisiais“.
Nuostatos	
1. „pagalba žmonėms“	„kuo daugiau darbo vietų“; „didinsime viešųjų darbų apimtį“; „socialinės pagalbos schemą ypač nepasiturintiems“.
2. „savivaldos atsakomybės didinimas reguliuojant žmonėms teikiamų paslaugų kainas ir gerinant jų kokybę“	„griežtai reguliuosime šildymo, šiukšlių surinkimo, pastatų eksploatacijos ir kitas paslaugų teikimo kainas“; „neleisime privatizuoti tų įmonių, kurios yra natūralios monopolijos ir teikia viešąsias paslaugas“; „vadovų ir valdininkų algos turi būti saikingos“; „sudarysime sąlygas kuo geresniam viešajam transportui“.
3. „švietimo prieinamumo visiems užtikrinimas“	„užtikrinsime visuotinai prieinamą kokybišką ugdymą“; „išsaugosime vidurines mokyklas“; „imsimės priemonių, kad vaikai nebūtų įtraukiami į narkomaniją, prostituciją, nedarytų nusikaltimų“.
4. „kokybiška ir visiems prieinama sveikatos apsauga“	„atnaujinsime greitosios medicinos pagalbos automobilių parką“; „sieksime, kad gyventojai pirminio ir antrinio lygio ambulatorinės paslaugas gautų toje pačioje įstaigoje“; „gautas lėšas naudosime ligoninių modernizavimui ir įrangos įsigijimui“.
5. „geresnės žemdirbių ir kaimo žmonių darbo bei	„ūkių produktų gamybos didinimas“; „remsime smulkaus ir vidutinio verslo plėtrą“; „remsime ir stiprinsime žemdirbių

gyvenimo sąlygos“	savivaldos ir kaimo nevyriausybinių organizacijų vaidmenį“.
6. „gamtos tausojimas ir švari bei saugi gyvenamoji aplinka“	„skatinsime atliekų rūšiavimą ir perdirbimą“; „skatinsime biokuro naudojimą“.
7. „žmonių kultūrinė saviraiška bei didesnis profesionalaus meno prieinamumas savivaldybėse“	„rūpinsimės deramu savivaldybių profesionalių ir mėgėjų kultūros bei meno įstaigų finansavimu“; „skirsime ypatingą dėmesį bibliotekų modernizavimui ir fondų kaupimui“; „užtikrinsime kultūros prieinamumą visiems“.
8. „savivaldos tarnautojų darbo kokybės gerinimas ir jų atsakomybės didinimas“	„įgyvendinsime gerai veikiančią „vieno langelio“ sistemą“; „diegsime skaidresnę valstybės tarnautojų atrankos sistemą“; „griežtinsime valstybės tarnautojų atsakomybę“.

LSDP partijos rinkiminė programa taip pat neturi griežtos struktūros, bet joje konkrečiai įvardytos veiklos sritys, kuriose partija planuoja tam tikrų tikslų įgyvendinimą (9 lentelė).

9 lentelė. LRLS partijos rinkiminės agitacijos priemonės (rinkiminės programos) turinys

Rinkiminės agitacijos priemonės turinys	Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdžio programa „Veikli savivalda“
	LRLS rinkiminės programos deklaratyvios frazės
Efektyvi valdžia	„Internete gyventojai galės matyti savivaldybės taryboje ir administracijoje rengiamus sprendimų projektus bei teikti savo siūlymus; „Viešai skelbsime balsavimo savivaldybių tarybose rezultatus, tarybos narių pasisakymus, jų aktyvumo duomenis, posėdžius transliuosime internete“.
Biudžetas	„Internete skelbsime išsamų gyventojams bei neprofesionalams suprantamą savivaldybės biudžetą ir jo išlaidas“; „Užtikrinsime viešą, skaidrų ir efektyvų lėšų panaudojimą“; „Savivaldybės biudžeto panaudojimą orientuosime į rezultatyvumą“; „Užtikrinsime skaidrų savivaldybių ir jų kontroliuojamų įmonių viešųjų pirkimų vykdomą“; „Privatizuosime neefektyviai naudojamą savivaldybės turtą ar jo dalį“; „Supaprastinsime aplinkai „draugiško“ verslo ir energetinių projektų vykdymo procedūras bei palengvinsime joms mokesčių našta“.
Komunalinės paslaugos	„Pigesnes paslaugas teikiančioms įmonėms leisime teikti paslaugas gyventojams – suskaidysime vertikalias monopolijas šildymo srityje“; „Sukursime efektyvias visų rūšių atliekų tvarkymo bei perdirbimo sistemas“; „Skatinsime ekonomiškų alternatyvios energijos (vėjo, vandens, saulės, kt.) šaltinių plėtrą“.
Kultūra	„Bendruomenės nariai turės daugiau teisių sprendžiant kultūros klausimus. Savivaldybės skirs lėšų tik tiems kultūros projektams, kurie turės bendruomenės palaikymą“; „Išplėsime kultūros politikos sprendėjų ratą finansavimą bei stipendijas skirstančiose komisijose ir kituose organuose, įvesdami rotacijos bei viešųjų ir privačių interesų atskyrimo principus“; „Kultūros iniciatyvas atrinksime ir finansiškai remsime skelbdami viešus konkursus“.
Teritorijų planavimas	„Taikysime integruotą savivaldybių teritorijų planavimą, siekiant užtikrinti sveiką aplinką ir sumažinti gyventojų mobilumo poreikius“.
Transportas	„Įrengsime šiuolaikines automobilių statymo vietas miestų centruose ir gyvenamuosiuose rajonuose“; „Taikydami viešojo ir privataus kapitalo

	bendradarbiavimo modelius išplėsimė viešojo susisieki mo paslaugas“; „Išplėsimė dviračių takų infrastruktūrą ne tik miestuose, bet ir rajonuose, nedidelėse gyvenvietėse“; „Kursimė saugų dviračių laikymo tinklą visuose Lietuvos miestuose ir rajonuose“; „Parengsimė kompleksiškas gatvių, pėsčiųjų takų ir šaligatvių atnaujinimo bei tiesimo, vietinės reikšmės žvyrkelių asfaltavimo programas“.
Saugumas	„Savivaldybių vaidmenį užtikrinant viešąją tvarką didinsimė“.
Turto valdymas	„Renovuosimė savivaldybės valdomus pastatus bei vykdysimė aktyvią daugiabučių renovaciją tam, kad sumažintumė energijos nuostolius“; „Priversimė netvarkingų ir kraštovaizdį niokojančių pastatų savininkus tinkamai juos prižiūrėti“.
Švietimas	„Kiekvienoje savivaldybėje sukursimė viešo informavimo sistemą, kurioje pateiksime informaciją apie švietimo įstaigų veiklą“; „Atsakysimė mokyklų teritorijų nustatymo – moksleivis galės laisvai rinktis bet kurią rajono mokyklą“; „Kiekvienas ikimokyklinio amžiaus vaikas gaus individualų finansavimą ikimokykliniam ugdymui bet kuriame vaikų darželyje“; „Kiekvienam tėvui ir motinai sudarysimė galimybes tobulinti tėvystės įgūdžius, vaiko pažinimą ir bendravimą tarpusavyje“; „Kartu kursimė saugias, šurmuliuojančias, į moksleivių kūrybiškumą bei į mokytojo ir moksleivio darną orientuotas mokyklas“; „Įrengsimė bent po vieną sporto ir žaidimų aikštelę kiekvieniems 5000 savivaldybės gyventojų“.
Sveikatos apsauga	„Privačioms sveikatos priežiūros įstaigoms leisimė ne darbo metu naudotis savivaldybės sveikatos įstaigų įranga“; „Įvesimė kadencijas konkurso tvarka renkamiems sveikatos priežiūros įstaigų vadovams“; „Įvesimė sveikatos priežiūros įstaigų reitingavimo sistemą“; „Pas gydytoją internetu bus galima užsiregistruoti kiekvienoje Lietuvos sveikatos priežiūros įstaigoje“.
Socialinė rūpyba	„Didindami globos paslaugų prieinamumą namuose, dienos globos išmokas priskirsimė prie pagalbos namuose teikiamų paslaugų“; „Į socialinės paramos teikimą įtrauksimė nevyriausybinės organizacijas (NVO), privatų sektorių“.

5.2.3. Partijų tinklapių Vilniaus skyriuose analizė

Atliekant kiekvienos tiriamos partijos internetinius tinklapius rinkiminės agitacijos kontekste analizę buvo siekiama šio tikslo:

Nustatyti partijų tinklapių Vilniaus skyriuose rinkiminės agitacijos turinį arba potencialą pagal rinkiminės programos, politinės reklamos, kitos specialios informacijos kokybinius ir kiekybinius rodiklius.

Šiam tikslui įgyvendinti buvo keliami šie uždaviniai:

- Susipažinti su tiriamų partijų tinklapio pateikiama informacija skirta rinkimams;
- Nustatyti ar informacija yra lengvai randama, prieinama;
- Įvertinti kiekybinį rinkiminės agitacijos informacijos rodiklį.

Atkreipiamas dėmesys į tai, kad nebuvo tiriami taip vadinamieji „centriniai“ tinklapiai, kuriuose rinkiminės agitacijos informacijos prieinamumas yra didesnis. Buvo siekiama iširti būtent

Vilniaus miesto partijų skyrių tinklapių rinkiminės agitacijos potencialą. Taip pat atsižvelgiama į tai, kad visa susijusi su rinkimais informacija galbūt visai nebuvo talpinama, arba jau yra pašalinta kaip neaktuali. Todėl tinklapiai yra vertinami pagal turimą turinį ieškant su rinkimais susijusią informaciją.

TS-LKD partijos Vilniaus skyriaus tinklapio analizė parodė, kad su savivaldybių tarybų rinkimais 2011 susijusią informaciją rasti nėra lengva, nors ir yra atskira skiltis „RINKIMAI 2011“, tačiau įvertinus šios nuorodos turinį, paaiškėjo, kad jie tik kviečia susipažinti su TS-LKD Vilniaus skyrių rinkiminiu sąrašu. Ieškant aktualios informacijos „dokumentų“ skiltyje buvo rasti keli pasenę, tačiau aktualūs dokumentai: Tėvynės sąjungos 2007 metų savivaldos rinkimų programą „Laikas keistis: konservatyvioji savivalda - šeimai, bendruomenei, verslui ir piliečiams“; 2008 m. TS-LKD rinkimų programos dalis „Savivaldos reforma - žmogui tarnaujanti valdžia“.

Toliau pagal agitacijos turinio kriterijus yra pateikiama TS-LKD partijos Vilniaus skyriaus tinklapio charakteristika (10 lentelė).

10 lentelė. TS-LKD partijos Vilniaus skyriaus tinklapio (Vilniaus miesto skyriaus sueiga⁷⁸) agitacijos turinys komunikavimui

Agitacijos turinys	Pateikiama informacija	Informacijos prieinamumas	Kiekybinis rinkiminės agitacijos informacijos rodiklis
Rinkiminė programa	Nėra	Neprieinama	-
Politinė reklama	Nėra	Neprieinama	-
Kita speciali informacija	Yra kitos aktualios informacijos: 2007 m. ir 2008 m. rinkiminės programos	Prieinama (pdf formatu)	2 vnt.

LSDP partijos Vilniaus skyriaus tinklapio analizė parodė, kad su savivaldybių tarybų rinkimais 2011 susijusią informaciją galima aptikti nesunkiai, ypatingų pastangų dėti nereikalaujama. Patalpintos informacijos yra išties labai daug, tinklapis išsiskiria iš kitų savo informacijos gausa. Ieškant politinės reklamos, ji praktiškai iškart pasiekama nuotraukos pavidalu (pvz., „Socialdemokratai vilniečiams įsipareigoja“), kuri gali būti naudojama kaip lankstinukas. Taip pat lengvai pasiekiami skaitiniai informacija, kurioje galima rasti būtent su rinkimais susijusią medžiagą.

⁷⁸ TS-LKD, Vilniaus miesto skyriaus sueiga. <http://www.vilniaussueiga.lt/lt/apie_mus/>

Toliau pagal išvardytus kriterijus yra pateikiama LSDP partijos Vilniaus skyriaus tinklapio charakteristika (11 lentelė).

11 lentelė. LSDP partijos *Vilniaus skyriaus tinklapio (Vilniaus socialdemokratų⁷⁹) agitacijos turinys komunikavimui*

Agitacijos turinys	Pateikiama informacija	Informacijos prieinamumas	Kiekybinis rinkiminės agitacijos informacijos rodiklis
Rinkiminė programa	Nėra	Neprieinama	-
Politinė reklama	<i>„Socialdemokratai vilniečiams išipareigoja“</i>	Lengvai prieinama	1 vnt.
Kita speciali informacija	Socialdemokratas (2010 gruodžio mėn); Socialdemokratas (2011 sausio mėn); Vilniaus socialdemokratas (2011 vasario mėn); Socialdemokratas (2011 vasario mėn); Socialdemokratas (2011 kovo mėn).	Lengvai prieinama (pdf formatu)	5 vnt.

LRLS partijos Vilniaus skyriaus tinklapio analizė parodė, kad su savivaldybių tarybų rinkimais 2011 susijusią informaciją rasti neįmanoma, nes jos tiesiog nėra. Tinklapio turinys visai nesusijęs su nuorodų esmėmis. Pavyzdžiui, nuorodos „Apie mus“ „Dokumentai“ „Narystė“ atidaro neįvardytų asmenų biografijas. „Rinkimų“ nuoroda atidaro Žirmūnų liberalų kandidatus savivaldybių tarybų rinkimuose.

Toliau pagal išvardytus kriterijus yra pateikiama LRLS partijos Vilniaus skyriaus tinklapio charakteristika (12 lentelė).

⁷⁹ LSDP, Vilniaus socialdemokratai. Vilnius. <<http://www.lsdpvilnius.lt/>>

12 lentelė. LRLS partijos *Vilniaus skyriaus tinklapiu (Žirmūnų skyriaus⁸⁰)* agitacijos turinys komunikavimui

Agitacijos turinys	Pateikiama informacija	Informacijos prieinamumas	Kiekybinis rinkiminės agitacijos informacijos rodiklis
Rinkiminė programa	Nėra	Neprieinama	-
Politinė reklama	Nėra	Neprieinama	-
Kita speciali informacija	Yra kitos, nesusijusios su rinkimais informacijos	Prieinama	Daug

Apibendrinant visų trijų partijų tinklapių charakteristikas, labiausiai pagal pateikiamą informaciją skirtą savivaldybių tarybų 2011 rinkimams išsiskiria Vilniaus socialdemokratų tinklapis, kuriama galima rasti pakankamai daug lengvai randamos ir prieinamos informacijos.

5.3. Politinių partijų savivaldybių tarybų rinkimų 2011 m. rinkiminės agitacijos turinio analizė

Šiame darbo poskyryje pateikti pasikartojančių žodžių skaičiai politinių partijų rinkiminių programų, šalies dienraščių bei laikraščių turiniuose; apskaičiuojamas rinkiminės agitacijos *vertybės potencialas* visuose tiriamose leidiniuose bei pačių *leidinių* rinkiminės agitacijos *potencialas* (13 lentelė).

13 lentelė. LRLS partijos savivaldybių tarybų rinkimų 2011 m. rinkiminės agitacijos analizė Vilniaus mieste

Liberalizmo ideologiją apibūdinantys žodžiai	LRLS							Rinkiminės agitacijos vertybės potencialas, vnt.
	Pasikartojančių žodžių skaičius leidiniuose							
	Rinkiminė programa	Dienraštis "Lietuvos rytas"	Dienraštis "Lietuvos aidas"	„Respublika“	„Lietuvos žinios“	„15min“	„Vakaro žinios“	
Laisvė	8	0	0	0	0	1	0	9
Individas	4	0	0	0	0	2	1	7
Atvirumas	0	0	0	0	0	0	0	0
Tolerancija	0	0	0	0	0	0	0	0

⁸⁰ LRLS, Žirmūnų skyrius. Vilnius. <<http://www.liberalai.lt/zirmunai/zapie>>

Kompromisas	0	0	0	0	0	0	0	0
Diskusija	2	0	0	0	0	1	1	4
Racionalumas	4	1	0	0	0	0	0	5
Teisė	5	0	0	0	0	1	0	6
Privatus	7	0	0	0	0	1	0	8
Prigimtinis	0	0	0	0	0	0	0	0
Lygybė prieš gamtos dėsnius	0	0	0	0	0	0	0	0
Valdžių atskirumas	2	0	0	0	0	0	0	2
Atsakomybė	3	0	0	0	0	1	0	4
Konkurencija	16	0	0	0	0	0	0	16
Pažanga	1	0	0	0	0	0	0	1
Kultūra	17	0	0	0	0	0	1	18
Socialinis pluralizmas	7	0	0	0	0	0	0	7
Leidinių rinkiminės agitacijos potencialas	76	1	0	0	0	7	3	

Žodis "laisvė" rinkiminėje programoje buvo vartojamas su žodžių junginiais "laisvai rinktis", "laisvai panaudojamas", "laisvalaikis" ir pan. Dienraštyje "15 min" buvo atkartojamos rinkiminės programos dalys.

"Individas" rinkiminėje programoje buvo vartojamas kaip "individualus finansavimas", "individualia veikla". Ieškoma "asmuo" ir pan. Dienraštyje "Vakaro žinios" vartojamas žodis "asmenybė".

Su "atvirumu" nebuvo rasta nei veino žodžio.

Žodis "Tolerancija" buvo ieškomas kaip "pakantumas". Rinkiminėje programoje nebuvo rasta nei veino žodžio.

"Kompromisas" buvo ieškomas kaip "susitarimas" ir pan. Rinkiminėje programoje nebuvo rasta nei veino žodžio.

"Diskusija" buvo ieškomas kaip "kalbėjimas", "dialogas", "pokalbis", "susitarti", "aptarimas", "svarstymas", "ginčas". Dienraštyje "Vakaro žinios" vartojamas žodis "sutartis". Dienraštyje "15 min" buvo vartojamas žodžių junginys "kalbama mažai".

"Racionalumas" buvo ieškomas kaip "protingas", "pagrįstas", "apgalvotas", "tikslingas". Dienraštyje "Lietuvos rytas" buvo vartojamas junginys "sveiko proto dešinieji".

"Teisė" rinkiminėje programoje vartojamas dažnai. Dienraštyje "15 min" vartojamas 1 kartą.

"Privatus" dienraštyje "15 min" buvo aptiktas kaip vertybė 1 kartą.

Junginiai rinkiminėje programoje su žodžiu "teisė" pasitaikydavo gan dažnai. Dienraščiuose

apie tai nekalbama.

Žodis "prigimtinis" dienraščiuose nebuvo aptiktas.

"Valdžių atskirumas" ieškant "valdžia", "atskirumas" dienraščiuose nebuvo aptiktas. Rinkiminėje programoje vartojamas kaip "atskirsime nuo institucinio finansavimo".

"Atsakomybė" dienraštyje "15 min" buvo aptiktas kaip vertybė 1 kartą.

"Konkurencija" buvo siejamas su "konkursas", "varžytis"; dienraščiuose nebuvo aptiktas. Rinkiminėje programoje vartojamas dažnai.

"Maži valstybės įgaliojimai" dienraščiuose nebuvo aptiktas.

"Pažanga" kaip "progresas", "proveržis" ir pan. dienraščiuose nebuvo aptiktas.

"Kultūra" dienraštyje "Vakaro žinios" buvo aptiktas.

"Socialinis pliuralizmas" buvo siejamas su "įvairus", "visoks", "skirtingas", "kitoks" ir pan.

Atitinkamai apskaičiuojamas LSDP partijos rinkiminės agitacijos vertybių ir leidinių potencialas (14 lentelė). Gauti rezultatai yra aptariami, analizuojami ir apibendrinami sekančioje darbo dalyje.

14 lentelė. LSDP partijos savivaldybių tarybų rinkimų 2011 m. rinkiminės agitacijos analizė Vilniaus mieste

Socialdemokratijos ideologiją apibūdinantys žodžiai	LSDP							Rinkiminės agitacijos vertybės potencialas, vnt.
	Pasikartojančių žodžių skaičius leidiniuose							
	Rinkiminė programa	Dienraštis "Lietuvos rytas"	Dienraštis "Lietuvos aidas"	„Respublika“	„Lietuvos žinios“	„15min“	„Vakaro žinios“	
Pliuralizmas	1	0	0	0	0	0	1	2
Reformos	1	0	0	0	0	0	0	1
Socialinis	19	1	0	0	0	0	1	21
Gerovės valstybė	9	0	0	0	0	0	0	9
Individuali motyvacija	4	0	0	0	0	0	0	4
Naujoji tvarka	1	0	0	0	0	0	1	2
Postindustrializmas	4	1	0	0	0	0	0	5
Nauja visuomenė	0	0	0	0	0	0	0	0
Nauja etika	0	0	0	0	0	0	0	0
Efektyvus gerybių skirstymas	0	0	0	0	0	0	0	0
Darbas	9	0	0	0	0	0	2	11
Kontrolė	3	0	0	0	0	0	0	3
Progresiniai mokesčiai	0	1	0	0	0	0	0	1
Visuomenės pajamos	3	0	0	0	0	0	0	3
Valstybės įsikišimas	1	0	0	0	0	0	0	1

Antiklasiškumas	0	0	0	0	0	0	0	0
Tarnauti visiems žmonėms	12	0	0	0	0	0	0	12
Sveikata	4	0	0	0	0	0	0	4
Švietimas	13	0	0	0	0	0	0	13
Leidinių rinkiminės agitacijos potencialas	84	3	0	0	0	0	5	

"Pliuralizmas" buvo siejamas su "įvairus", "visoks", "skirtingas", "kitoks" ir pan. Dienraštyje "Valaro žinios" pavartotas junginys "visiškai kitaip". Rinkiminėje programoje buvo aptiktas kaip "skirtumai".

"Reformos" buvo siejamas su žodžiu "pokyčiai", "inovacijos", "nauja" ir pan. Rinkiminėje programoje buvo aptiktas tikslus žodis.

Žodis "socialinis" buvo siejamas su "žmonės", "liaudis". Dienraščiuose "Valaro žinios" ir "Lietuvos rytas" pavartotas žodis "žmogus", "žmogaus". Rinkiminėje programoje "socialinis" buvo aptiktas gan dažnai - 7 kartus; žodis "žmonės" aptiktas 12 kartų.

Junginį "gerovės valstybė" galima buvo suskaidyti ieškant vien žodžio "gerovė" ar "valstybė" ir pan. Rinkiminėje programoje "gerovė" - 2 kartus; valstybė - 7 kartus.

"Individuali motyvacija" buvo siejamas su "paskata", "skatinimas". Rinkiminėje programoje žodis "skatinimas" ir pan. buvo aptiktas 4 kartus.

Junginys "naujoji tvarka" buvo prasmingas ieškant žodžio "naujas", "pažangus", "modernus", "šiuolaikiškas" ir pan. santykyje su žodžiu "tvarka" ir pan. Rinkiminėje programoje tokio junginio aptikti nepavyko, tačiau atskiras žodis "tvarkinga" buvo aptiktas. Atitinkamai kitos išskirtos vertybės "nauja visuomenė" ir "nauja etika" buvo siejamos su "naujumu". Dienraštyje "Valaro žinios" pavartotas junginys "modernizuoti miesto transportą".

"Postindustrializmas" buvo siejamas su tokiais žodžiais kaip "industrija", "gamyba", "ūkis" ir pan. Rinkiminėje programoje buvo vartoti žodžiai "gamybos", "ūkis". Dienraštyje "Lietuvos rytas" pavartotas junginys "ūkio monopolio".

Vertybė "efektyvus gerybių skirstymas" buvo ieškoma siejant šį junginį su "gerybėmis", "paskirstymas" ir pan.

"Darbo" labiau domino ieškant žodžio "užsiėmimas", "užimtumas", "dirbti" ir pan. Dienraštyje "Valaro žinios" pavartoti žodžiai "darbo", "bedarbius". Rinkiminėje programoje dažnai vartojamas "darbas", "įdarbinti" ir pan.

"Kontrolė" buvo siejams su žodžiu "priežiūra", "reguliavimas" ir pan. Rinkiminėje programoje vartojamas "reguluoti" ir pan.

"Progresiniai mokesčiai" buvo siejamas su žodžiu "mokesčiai", "apmokestinimas" ir pan.

"Visuomenės pajamos" buvo siejamas su žodžiu "pajamos". Rinkiminėje programoje buvo skiriami dėmesys šiai vertybei.

"Valstybės įsikišimas" buvo siejamas su žodžiu "kištis", "įtakoti" ir pan. Rinkiminėje programoje buvo aptiktas junginys "įtakinga savivalda".

"Antiklasiškumas" buvo siejamas su žodžiu "klasė", "grupės".

"Tarnauti visiems žmonėms" buvo siejamas su žodžiu "visi", "tarnauti" ir pan. Rinkiminėje programoje buvo rastas žodis "tarnautojas", "tarnauti" ir pan. - 6 kartus; žodis "visiems" buvo aptiktas 6 kartus.

"Sveikata" - su žodžiu "sveikas" ir pan.

"Švietimas" - su žodžiais "mokyti", "ugdyti", "lavinti" ir pan. Rinkiminėje programoje žodis "švietimas" ir pan. buvo rastas 5 kartus; "ugdyti" ir pan. - 2 kartus; "lavinti" ir pan. - 1 kartas; "mokyti" ir pan. - 5 kartus.

Laikantis tos pačios tvarkos atliekama TS-LKD partijos rinkiminės agitacijos turinio analizė (15 lentelė). Gauti rezultatai yra aptariami, analizuojami ir apibendrinami sekančioje darbo dalyje.

15 lentelė. savivaldybių tarybų rinkimų 2011 m. rinkiminės agitacijos analizė Vilniaus mieste

Konservatizmo ideologiją apibūdinantys žodžiai	TS-LKD							Rinkiminės agitacijos vertybės potencialas, vnt.
	Pasikartojančių žodžių skaičius leidiniuose							
	Rinkiminė programa	Dienraštis "Lietuvos rytas"	Dienraštis "Lietuvos aidas"	"Respublika"	„Lietuvos žinios“	“15min“	„Vakaro žinios“	
Tradicija	0	1	0	0	0	0	0	1
Praeitis	0	0	0	0	0	0	0	0
Istorija	1	0	0	0	0	0	0	1
Permainos	0	3	0	0	0	0	0	3
Darna	0	0	0	0	0	0	0	0
Pragmatiškumas	0	1	0	0	0	0	0	1
Realistiškumas	2	0	0	0	0	0	0	2
Konkretumas	1	0	0	0	0	0	0	1
Efektyvumas	5	0	0	0	0	0	0	5
Stipri valdžia	15	2	0	0	2	3	0	22
Teisėtumas	2	0	0	0	0	0	0	2
Garantijos	0	0	0	0	0	0	0	0
Hierarchija	0	0	0	0	0	0	0	0
Elitas	0	0	0	0	0	0	0	0
Privati nuosavybė	2	0	0	0	0	0	0	2
Nacija	0	0	0	0	0	0	0	0

Tauta	3	0	0	0	0	3	0	6
Tolerancija	2	0	0	0	0	0	0	2
Religija	7	0	0	0	0	0	0	7
Stabilumas	0	0	0	0	0	0	0	0
Moralė	3	4	0	0	2	3	0	12
Autoritetas	2	0	0	0	1	0	0	3
Tvarka	23	4	0	0	2	1	0	30
Leidinių rinkiminės agitacijos potencialas, vnt.	68	15	0	0	7	10	0	

"Tradicija" buvo išskiriamas kaip "senas", "nusistovėjęs", "įprastas", "pažįstamas". Laikraštyje "Lietuvos rytas" rinkiminės agitacijos turinyje buvo užsiminta "ori senatvė".

"Istorija" buvo paminėta kaip "istoriniai paminklai" rinkiminėje programoje.

"Permainos" buvo siejama su žodžiais "pokyčiai", "kaita" ir pan. Laikraštyje "Lietuvos rytas" rinkiminės agitacijos turinyje buvo užsiminta "pakeisti padėtį".

"Darna" buvo siejamas su "harmonija", "santarvė", "vieningumas" ir pan.

"Pragmatiškumas" rinkiminėje programoje nebuvo rastas, buvo siejamas su "praktiškas", "patogus". "Lietuvos rytas" rinkiminės agitacijos turinyje buvo užsiminta "patogus".

"Realistiškumas" buvo siejamas su "reali galia" bei "realus gyvenimas".

"Konkretumas" buvo išskiriamas per tokius žodžių junginius kaip "konkreti politika" bei "konkretūs interesantai", "aiškus".

"Efektyvumas" buvo išskiriamas kaip "efektyvus valdymas", "efektyvus naudojimas" ir pan.

Išskirta vertybė "stipri valdžia" rinkiminėje programoje nepasitaikydavo, tačiau su žodžiu "stiprus" pasitaikydavo nemažai vertybinį turinį turinčių junginių, pvz., "veiklos stiprinimas", "ūkio stiprėjimas", todėl prie šios išskirtos vertybės galima priskirti nemažai žodinių junginių. Laikraštyje "Lietuvos rytas" rinkiminės agitacijos turinyje buvo užsiminta "stipri bendruomenė", "savivalda". Dienraštyje "15 min" žodis "savivalda" paminėtas 3 kartus.

Su "teisėtumu" susiję žodžiai yra "teisėsauga", "teisės aktai".

"Garantijos" nerasta, buvo siejama su "užtikrintumas", "įsipareigojimas".

Nors tiesiogiai su "hierarchija" būtų sudėtinga aptikti rinkiminėje programoje kokius nors junginius, tad šios vertybės žodžiai nebuvo ieškomi ir tiesiog ši vertybė buvo susieta su kita išskirta vertybe "stipri valdžia". Buvo skaičiuojami išskirtos "valdyti", "pavaldumas" žodžių panašios reikšmės, konotacijos. Žodis "savivaldybė" nebuvo skaičiuojamas. Tačiau įdomumo delei pats šis žodis rinkiminėje programoje buvo vartojamas labai dažnai - 56 kartus.

Privati nuosavybė kaip vertybė nebūna minima, tačiau vartojami tokie žodžiai "privatininkai" bei "privatus verslas".

Kas įdomiausia žodis "nacija" nebuvo vartojamas.

"Tauta" vartojama retai, tačiau keliose rinkiminės programos vietose šiai vertybei vis tik suteikiamas didesnis svoris, žodis buvo rašomas iš didžiosios raidės, sakinio gale su šauktuku. Dienraštyje "15 min" politinėje reklamoje tiesiog vartojamas žodis "žmogus", žodis "piliėtis" ir pan. buvo vartojamas 1 kartą.

"Tolerancija" siejamas su žodžiu "pakantumas".

"Religijos" nebuvo rasta, tačiau buvo ieškoma kitų panašių žodžių kaip "bažnyčia", "tikėti", "krikščionis".

"Stabilumo" nebuvo rasta.

Su "morale" kaip gan reikšminga kategorija rinkiminėje programoje pasitaikė tik vienas žodis, toliau ši vertybė buvo siejama su "pasitikėjimu", "dorove" ir pan. Taip pat šiai kategorijai galima priskirti "religijos" reikšmingus žodžius. Dienraštyje "15 min" žodis "doras" kartojasi keliuose numeriuose.

Su "autoritetu" buvo siejamas žodis "šeimininkas".

Su "tvarka" rinkiminėje programoje pasitaikė išties nemažai žodžių tokių kaip "netvarka" "sutvarkytoje" ir pan. Dienraštyje "15 min" žodžių junginys "tvarkingas miestas".

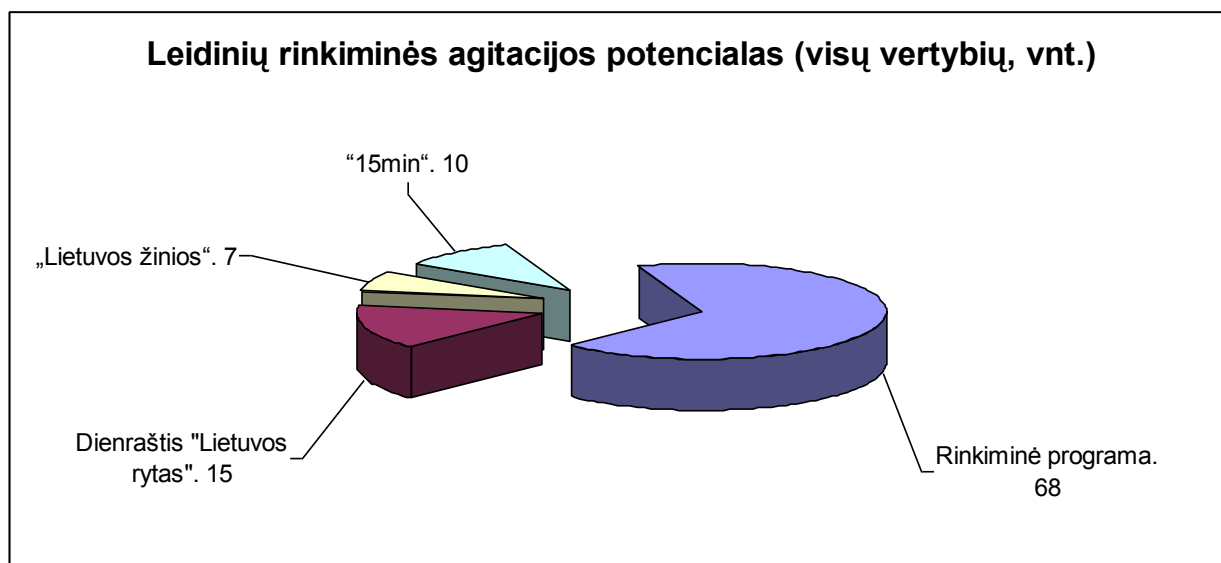
6. TYRIMO REZULTATAI IR REKOMENDACIJA

6.1. Leidinių rinkiminės agitacijos potencialas ir rinkiminės agitacijos vertybių potencialas

Spaudos analizė:

Tyrimo rezultatai parodė, kad TS – LKP partija skyrė daugiausiai politinės reklamos dienraštyje „Lietuvos rytas“ ir pagal užimamą plotą ir pagal kiekį (4 paveikslas).

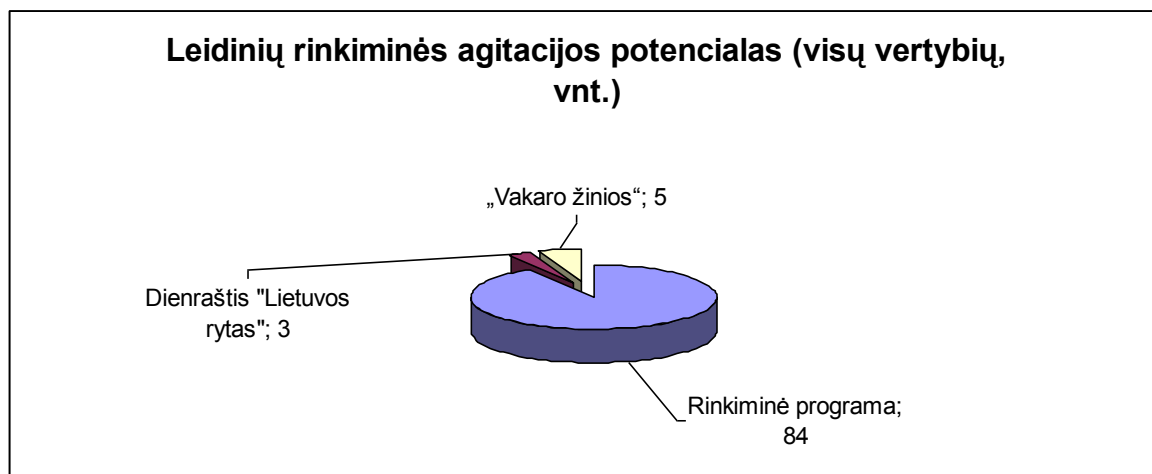
4 paveikslas. TS-LKD partijos rinkiminės agitacijos leidinių analizė

Agitacijose skamba šūktis kurie susiję su visom žmogaus gyvenimo sritim, nuo buities iki sveikatos ir senatvės. Pabrėžiamos esminės Vilniaus problemos: savivaldybės tarnautojų kyšininkavimas, automobilių spūstys, oro ir miesto tarša, brangūs komunaliniai mokesčiai ir pan. Dažnai skamba raginimas „aš už“. Konservatoriai siekia parodyti, kad miesto problemos yra artimos kiekvienam vilniečiui. Todėl partija tuo naudojasi kaip artumo simboliu.

LSDP agitacijos yra tik viename „Lietuvos ryto“ numeryje, jos kiekis taip pat nedidelis; kituose dienraščiuose, išskyrus „Vakaro žinias“ LSDP agitacijos nebuvo (5 paveikslas).

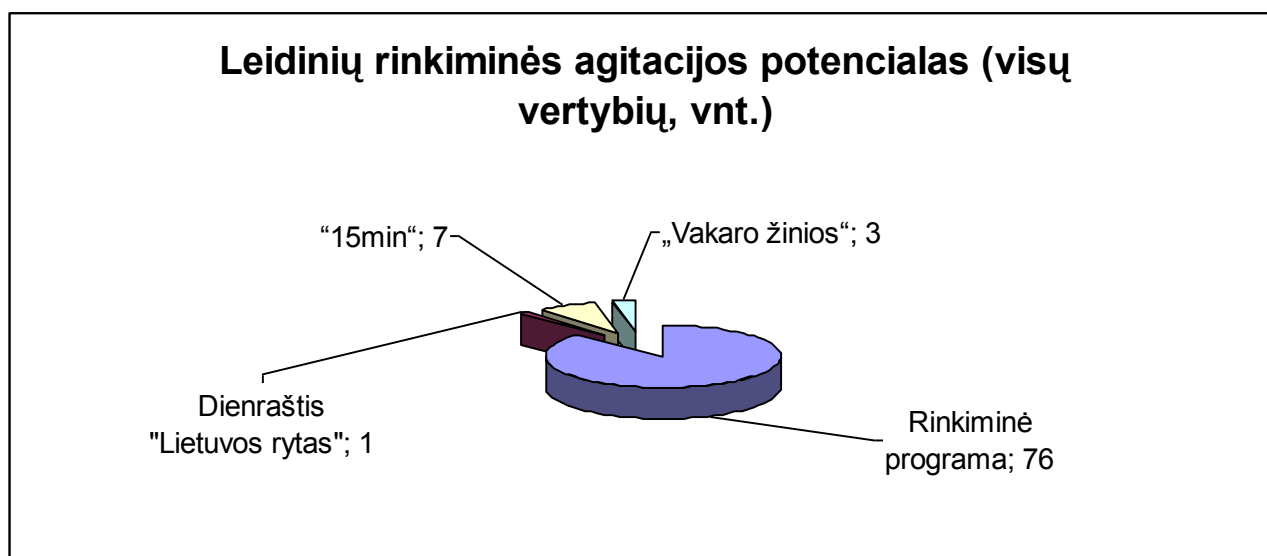
5 paveikslas. LSDP partijos rinkiminės agitacijos leidinių analizė

LSDP partijos agitacijoje pastebimi pažadai, kad partija kažką padarys, pakeis. Galima išvelgti populistinį šūkį (remiantis teorinės dalies argumentais) „suardyti šilumos ūkio monopolį ir sumažinti mokesčius už šildymą 30 proc.“. Žodis „suardyti“ reiškia tam tikrą puolimą, kas būdinga populistinėms partijoms.

LRLS agitacija taip pat aptikta tik viename dienraščio „Lietuvos rytas“ numeryje; daugiausiai agitacijos aptikta „15 min“ dienraštyje (6 paveikslas).

6 paveikslas. LRLS partijos rinkiminės agitacijos leidinių analizė

Taigi taip pat politinė reklama gana skurdi. Vyrauja „dėkingumo“ simbolis „kaimynas tau padėkos“, jei bus išrinkta LRLS, tai ji įvykdys pažadus ir už tai aplinkiniai „tau“ bus dėkingi. Taip pat naudojasi tam tikrais visuomenėje teigiamais simboliais.

„Respublikos“ dienraštyje politinės reklamos nebuvo aptikta. Tai yra įdomus reiškinys, kadangi šis dienraštis yra vienas populiariausių. Spėjimų gali būti įvairių, kodėl nėra politinės reklamos, tačiau apie tai duomenų nerinkta.

„Lietuvos žiniuose“ aptinkama tik TS-LKD politinė reklama, kuri yra identiška „Lietuvos ryte“ patalpintai reklamai. Agitacija aptikta trijuose dienraščio tiražuose. Tai vėl rodo skurdžią politinę agitaciją.

„Lietuvos aide“ partijų agitacijų, kurios skirtos savivaldybių rinkimams Vilniuje, neaptikta jokių.

„Vakaro žiniuose“ aptikta LRLS ir LSDP reklaminė agitacija. TS – LKD agitacijos nėra. Priežastinis ryšis gali būti laikraščio pobūdis. „Vakaro žinios“ yra bulvarinis laikraštis, kuris rašo pramoginius straipsnius ir gandus. Taigi tai prieštarauja TS – LKD moralinėms nuostatoms.

„Vakaro žinių“ laikraštyje aptinkamos dvi LRLS agitacijos. Viena agituoja keisti savivaldybės politiką, kita yra švelnesnė, agituojanti į žmogų ir jo aplinką. Taip pat galima tapatinti su kituose laikraščiuose aptikta informacija.

LSDP yra tik viename „Vakaro žinių“ dienraščio leidinyje. Politinė reklama užima nedidelį plotą, tačiau informacijos sutalpinta pakankamai nemažai. Retoriškai keliamas klausimas apie valdančiųjų vykdomą politiką, kur tuo pačiu metu jaučiamas „kaltinamasis“ tonas konservatorių vykdomai politikai. Kartu pabrėžiamos pagrindinės socializmo vertybės, ir pagrindinės problemos, kur sprendimai labiau yra Seimo ir Vyriausybės kompetencijoje, o ne savivaldybės.

“15min” nemokamame dienraštyje dviejų partijų agitacinė reklama. Panašus kiekis reklaminės agitacijos yra ir TS-LKD ir LRLS. LSDP apskritai nėra. Ir TS – LKD ir LRLS reklaminė agitacija yra identiška kaip ir „Lietuvos ryte“. Šūkiei ir frazės yra tokios pačios. Agituojamos tokios pačios vertybės.

Taigi apibendrintai galima teigti, jog ištyrus dienraščius pastebimos dvi tendencijos:

1. Reklaminės agitacijos kiekis yra labai mažas ir retas.
2. Reklaminės agitacijos yra neoriginalios. Dažnai aptinkamos vienodos agitacijos skirtinguose laikraščiuose.

Tokią skurdžią komunikacija gali lemti įvairūs faktoriai, kad partijos nėra labai suinteresuotos savivaldybių rinkimais, todėl ir mažiau skiria dėmesio rinkiminei agitacijai. Taip pat ekonominės krizės poveikis dar neleidžia partijoms labai išlaidauti.

Partijų programose deklaruojamos vertybės:

TS-LKD savo išsamioje programoje akcentuoja įvairias vertybes, uždavinius, tikslus bei planus. Programos sudėtis išskaidyta į tris dalis. Vienoje dalyje yra kalbama apie savivaldą, kokie tikslai keliami ir kokie darbai bus vykdomi. Kitoje dalyje pabrėžiama tvarka ir ramybė miestuose ir

miesteliuose. Ir paskutinėje dalyje akcentuojamas sąžiningumas ir siejamos sąsajos su ES lėšomis. Programa šiek tiek nenuosekli ir abstrakti. Nelabai aiški.

Kaip ir dera socialdemokratams, LSDP rinkiminėje programoje vyrauja socializmo vertybės. Pabrėžiamos darbininkų klasei aktualios problemos. Minimimi žodžiai kurie identifikuoja socialistinę partiją: gerovė, darbas, lygybė, socialinė lygybė ir pan..Programa pradedama pabrėžiant žmogų ir jį supančias problemas, tuomet palaipsniui pereinama prie žemės ūkio ir ekonomikos. Programa užbaigiama savivaldos politika.

LRLS programos uždaviniai yra labiau išskaidyti ir pritaikyti savivaldos politikai. Minimas savivaldybės biudžeto tvarkymas, miesto teritorijų planavimas, komunalinės paslaugos ir kartu pabrėžiami abstraktūs tikslai, valdžia, švietimas, sveikatos apsauga.

Partijų programos yra didelės apimties ir eilinis žmogus vargu ar skaitys jas. Todėl partijų programos nėra tinkama informacinė priemonė komunikuoti visuomenei apie išskirtines ideologines vertybes. Tačiau programos parodo, kad partijos laikosi politinių ideologijų vertybių ir nenukrypsta nuo jų.

Partijų tinklapių analizė (Vilniaus skyriaus):

TS-LKD Vilniaus skyriaus tinklapyje nėra naujausios informacijos apie rinkimus, jokios programos ir agitacijos. Toks komunikavimo trūkumas turi įtakos informacijos prieinamumui ir informatyvumui. Tai nėra teigiamas pavyzdys, kaip partijos turi komunikuoti su savo miesto rinkėjais.

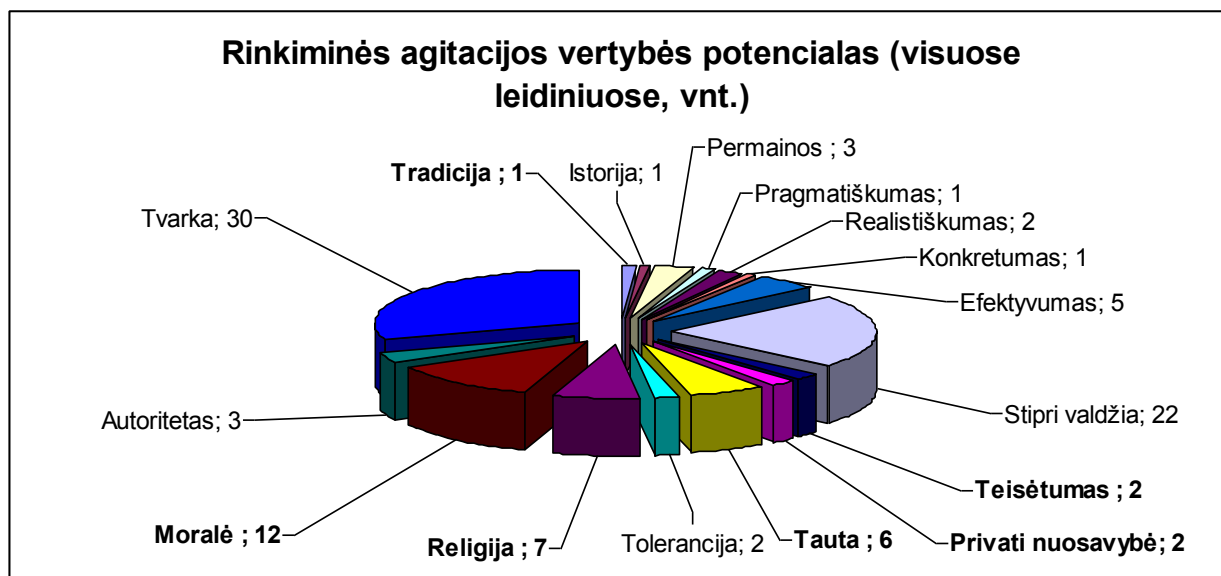
LSDP partijos Vilniaus skyriaus tinklapio analizė parodė, kad su savivaldybių tarybų rinkimais 2011 m. susijusią informaciją galima rasti nesunkiai. Jos yra pakankamai. LSDP leidžia savo mėnesinį laikraštį, kuris pasiekiamas ir internetiniame puslapyje. Visa informacija apie rinkimus Vilniuje pateikiama ir tame laikraštyje. Apibendrintai galime teigti, kad LSDP tinklapyje galima rasti visą dominančią informaciją.

LRLS partijos Vilniaus skyriaus tinklapio analizė parodė, kad su savivaldybių tarybų rinkimais 2011 m. susijusią informaciją rasti neįmanoma, nes jos tiesiog nėra. Tai rodo partijos neatsakingumą rinkėjų atžvilgiu. Informacijos trūkumas įtakoja rinkėjų apsiprendimą.

Turinio analizės duomenys:

TS – LKD partija daugiausiai apie vertybes pažymi savo rinkiminėje programoje. Rinkiminėje programoje suskaičiuojamos 68 vertybės. Laikraščiuose yra pateikiama: „Lietuvos rytas“ 15 vertybių, „Lietuvos žinios“ 7 vertybės, „15min“ 10 vertybių. Daugiausiai akcentuojamos „tvarkos“, „stiprios valdžios“, „moralės“, „religijos“ ir „tautos“ vertybės (7 paveikslas).

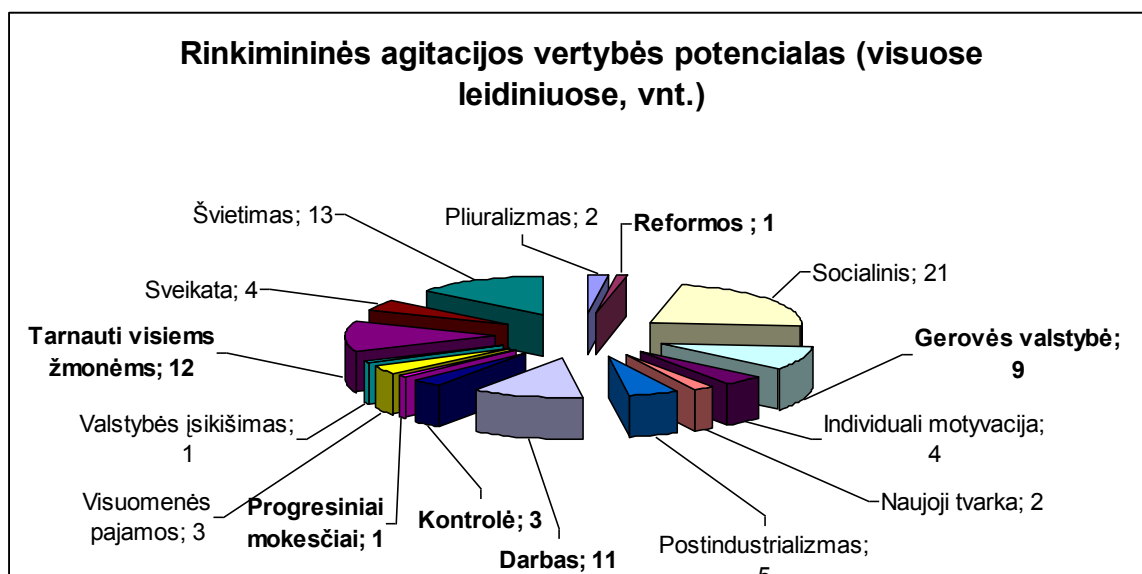
7 paveikslas. TS-LKD partijos rinkiminės agitacijos vertybių analizė.

Visos vertybės atitinka konservatizmo ideologiją, tik „tvarkos“ ir „stiprios valdžios“ vertybės yra labiau artimos socializmui. Taigi reklaminėje agitacijoje konservatoriai nenutolsta nuo savo deklaruojamos ideologijos ir agituoja konservatoriškais vertybėmis.

LSDP partijos vertybių analizė atskleidžia, kad beveik visa socializmo vertybių sistema yra surašyta partijos programoje (8 paveikslas).

8 paveikslas. LSDP partijos rinkiminės agitacijos vertybių analizė

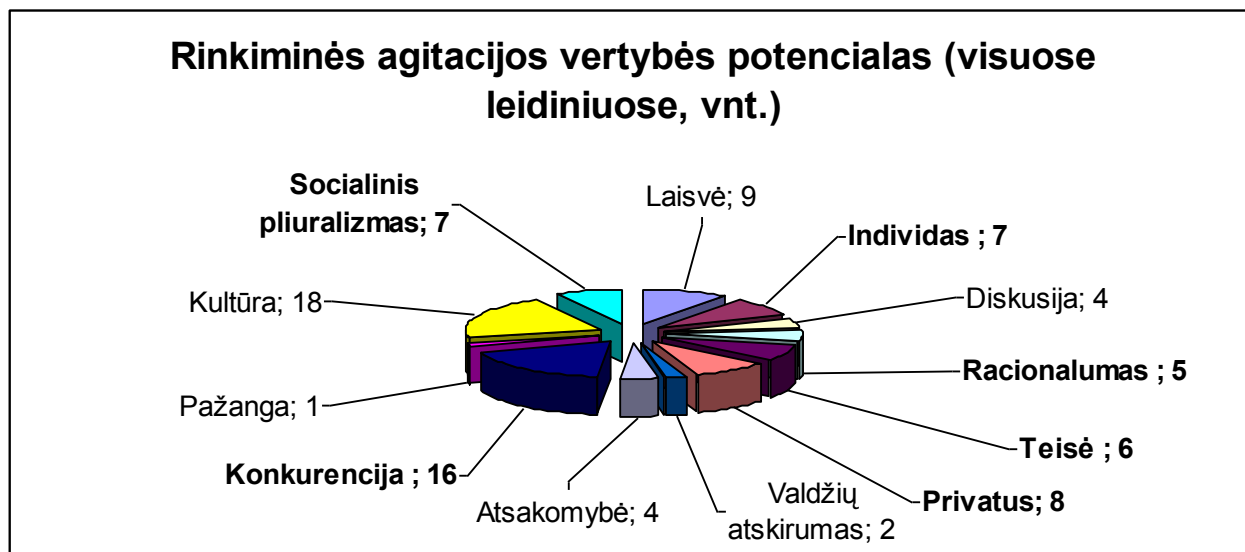

Programoje išskirtos 84 vertybės. Ir tik dviejuose tirtuose dienraščiuose aptikta LSDP rinkiminė agitacija, kur minimos vos kelios vertybės. „Vakaro žiniose“ yra 5, o „Lietuvos ryte“ 3 vertybės. Dažniausiai vartojamos vertybinės frazės yra tokios: „gerovės valstybė“, „darbas“, „tarnauti visiems žmonėms“, „švietimas“, „socialinis“. Šios frazės atitinka LSDP deklaruojamą

ideologiją. Tačiau paminėtos frazės labiau yra susijusios su valstybės lygio problemomis, kurių nesprendžia savivaldybės.

LRLS vertybių komunikacija taip pat nepasižymi išskirtinumu ar gausa. Didžioji dalis vertybių yra pateikta partijos programos tekste – 76 vertybės paminėtos. “Vakaro žiniuose” paminėtos 3, “15min” - 7, “Lietuvos ryte” - 1 vertybė. Dažniausiai minimos ir išskirtinos vertybės buvo: “konkurencija”, “kultūra”, “privatus”, “laisvė”, “socialinis pliuralizmas” (9 paveikslas).

9 paveikslas. LRLS partijos rinkiminės agitacijos vertybių analizė

Vertybės paminėtos LRLS rinkiminės agitacijose taip pat artimos arba net tapačios partijos politinei ideologijai, kuriai jie atstovauja, tačiau toks partijos komunikatyvumas gali būti priežastinis rinkimų rezultatams. Pirmiausiai visa ideologija yra sutalpinta į programą, kuri yra pakankamai nemažos apimties ir rinkėjas abejotina ar norėtų ją skaityti. Ir antra programos prieinamumas yra labai sudėtingas. Rasti informacijos apie rinkimus yra pakankamai sunku. Todėl galima sieti priežastinį ryšį su rinkiminiu fiasko Vilniaus mieste.

Ištirtos partijos nepriskiriamos populistinių partijų grupei, tačiau partijos panaudoja keletą populistinių šūkių savo agitacinei reklamai. Populistiniai požymiai būna susiję su išreiškiamais žodžiais, kurie skirti kaltinti ir pulti tam tikras institucijas ar su jomis susijusias veiklas. Taip pat populizmas pasireiškia, kuomet agitacijoje vyrauja pažadai, kurie tikėtina, kad realiai yra nepasiekiami. LSDP vyrauja puolamosios frazės, o LRLS kelia sau per didelius tikslus ir pažadus gyventojams.

REKOMENDACIJA

Partijų suvienodėjimas įtakoja ir rinkėjus. Rinkėjai nesugeba identifikuoti partijų, dėl jų panašumų. Visgi ir partijos nededa pastangų, kad taptų išskirtinėmis. Rinkėjai partijas identifikuoja pagal įvairius aspektus: vertybes, idėjas, nuveiktus darbus, korporatyvinę tapatybę, ženklą, šūkius ir pan.. Tačiau vieną svarbiausių funkcijų, kuri leistų nesunkiai identifikuoti, partijos yra pamiršusios. Partijos nededa pastangų rekrutuoti naujus narius. Anot docentės A. Ramonaitės atliktų tyrimų, norinčių dalyvauti partinėje veikloje yra pakankamai nemažai, tačiau niekas jų nėra kvietęs. Tai rodo partijų pasyvumą plečiant partijos narių skaičių. Dėl tokios situacijos partijos praranda galimybę efektyviai ir tiesiogiai (iš lūpų į lūpas) komunikuoti su visuomenės nariais ir potencialiais rinkėjais, bei nariais. Taigi Lietuvos partijos nepakankamai išnaudoja komunikacinius kanalus ir galimybes skleisti politinės ideologijos idėjines vertybes, kurios leistų sukaupti nemažus dividendus kitų partijų atžvilgiu.

Partijoms didelis narių skaičius buvo svarbus iki tol, kol atsirado televizija, „Amerikietiškosios“ kampanijos ir komunikacijos priemonių panaudojimas. Dabar masinis partijų skaičius yra nuvertintas ir pasenęs⁸¹. Taip pat „masinės“ (masinės pagal narių skaičių, o ne deklaruojamas vertybes) partijos turi kelis neigiamus bruožus:

1. Partijos nariai, kurie nėra politikais, yra nelankstūs. Jie laikosi įsikibę partijos ideologinės nuostatos ir neina į jokias diskusijas su konkurencine politine jėga. Nepriklausomai ar tai atneš naudos ar ne;
2. Narių išlaikymas, ypač per rinkimų vaju, partijai kainuoja daugiau, nei partijos nariai sumoka už narystę.

Tačiau yra ir kitokių nuomonių. Teigiama, kad partijos nors ir naudodamos naujausių laikų technologijas ir komunikacines priemones vis tiek turi didinti partijos narių skaičių. Naujausios technologijos padeda paskleisti informaciją, tačiau neįtakoja žmonių apsisprendimo, kadangi žmonės turi galimybę rinktis iš kitų alternatyvų. Rinkėjo palankumą laimi ta partija, kuri sukuria įtikinamesnę agitacinę kampaniją. Tokios agitacijos nukreiptos į tuos rinkėjus, kurie yra neapsisprendę už kokią partiją atiduoti balsą. Taigi naujausios technologijos ir komunikacijos yra naujos priemonės partijų konkurencinėje kovoje. Išnaudodamos šias priemones informacijai skleisti, partijos pasiekia rinkėją, tačiau nepasiekia jo proto. Per vienus rinkimus rinkėjas gali balsuoti vienaip, per kitus kitaip. Rinkėjas vis tiek lieka abejingas, tik priklausomai nuo sėkmingos kampanijos ir įtikinimo priemonių, jis pasirenka tai vieną, tai kitą partiją. Todėl naujosios technologijos ir nauji partijų resursai nesugeba rinkėjo padaryti lojaliu, jeigu jis neturi emocinių ir moralinių sąsajų su tam tikra politine organizacija.

---

⁸¹ Epstein, L.. Political parties in Western democracies. New York: Praeger. 1967. p. 25-26.

M. Duverger yra šalininkas „masinės“ partijos atžvilgiu ir jis grindžia tai dviem prielaidomis:

1. Finansinė pagalba, kuomet partijos nariai moka nario mokestį;
2. Savanorių pagalba rinkimų kampanijos metu⁸².

Visgi „masinės“ partijos reikšmė partijai yra kur kas didesnė. Kadangi partijos nariai gali padėti partijai visai jai aktualiais ir reikšmingais klausimais. Todėl partijos nariai yra didžiausias turtas⁸³. Ne visi partijos nariai yra aktyvūs dalyviai, didesnė dalis yra pasyvių, tačiau nevertingiausi nariai yra tuomet, jei negali mobilizuotis ir aktyviai bei efektyviai remti partijos rinkimų metu⁸⁴. Tačiau Suzan E. Scarrow pateigia net 7 priežastis, kodėl partijų narių plėtimas yra vertingas dalykas.

Vertingi argumentai:

1. Nariai didina partijos narių skaičių: kuo didesnė ir stipresnė organizacija yra, tuo labiau ji bus gerbiama rinkėjų, nei kiti politiniai oponentai. Taip pat partija yra suinteresuota narių skaičių, siekdama įvairesnės narių publikos, atsižvelgiant į amžių, lytį, rasę, religiją, užimamas pareigas, alokacijos vietą ir pan.. Šiuo būdu partijos siekia padidinti įvairių rėmėjų elektoratą, kad rinkimų metų rinkėjai nebūtų iš vienos grupės segmento. Tai turėtų užtikrinti partijai rinkėjų paramą per rinkimus.
2. Nariai yra lojalūs balsuotojai. Lojalūs partijos nariai per rinkimus atiduoda balsą būtent už savo partiją. Todėl partija turėdama didesnį kiekį narių gali būti užtikrinta rinkimų rezultatais.
3. Nariai yra iš skirtingų bendruomenių, todėl nuolatinis jų bendravimas su kitais žmonėmis, gali lemti paramą per rinkimus. Kadangi partijos nariai yra tarsi „bendruomenės ambasadoriai“, jie kviečia žmonės balsuoti už tą partiją, kuriai jie atstovauja.
4. Nariai parūpina būtinų lėšų. Partijos narių segmentas labai įvairus, todėl finansinių rėmėjų jai nereikia ieškoti kažkur toli. Jų yra pačioje partijoje. Taigi finansinė parama yra pasiekama iš partijos narių. Taip pat partijoms yra mokamas kasmetinis nario mokestis. Taigi didesnis narių skaičius, lemia didesnį biudžetą.
5. Nariai yra savanoriški darbuotojai partijos viduje. Jie gali dirbti neatlygintinai įvairius darbus, ypač rinkimų kampanijos metu. Taigi nariai yra nemokama darbo jėga.

---

⁸² Duverger, M. *Political parties: Their organization and activity in the modern state*. trans. Barbara & Robert North. New York: John Wiley & Sons. 1955. p. 63.

⁸³ SUSAN E. SCARROW, *The 'paradox of enrollment': Assessing the costs and benefits of party membership*. European Journal of Political Research 25. Kluwer Academic Publishers. Printed in the Netherlands, 1994. p. 42.

⁸⁴ SUSAN E. SCARROW, *The 'paradox of enrollment': Assessing the costs and benefits of party membership*. European Journal of Political Research 25. Kluwer Academic Publishers. Printed in the Netherlands, 1994. p. 42.

6. Partijos nariai teikia vertingas idėjas. Jie yra svarbus komunikacinis kanalas tarp elektorato ir partijos lyderio. Partijos nariai palaiko tvirtą ryšį tarp partijos ir liaudies nuomonės.

7. Partijos nariai yra potencialūs kandidatai. Iš partijos gretų yra atrenkami kandidatai į valstybinius postus. Kandidato rinkimas iš partijos narių, palengvina partijai darbą ieškoti naujo žmogaus iš visuomenės. Tuo labiau partijos narys gerai pažįsta partijos aplinką, žmones, turi jų pasitikėjimą ir žino visą partijos vidaus politiką⁸⁵.

Taigi partijos narių didinimas yra viena realiausių galimybių partijoms efektyviai komunikuoti su visuomene ir atskirais piliečiais. Ši rekomendacija gali būti universali, pritaikyta bet kokiai demokratinėje valstybėje egzistuojančiai partijai. Lietuvos partijoms taip pat galioja ši rekomendacija. Tačiau Lietuvos partijos turi begalę kitų problemų, todėl pirmiausiai reikia nusistatyti prioritetinius tikslus, kuriuos privalo įgyvendinti, kad išlaikytų partijos vardą, nes Lietuvoje partijos greitai gali būti tapatinamos su „gaujomis“. Būtų ne politinės partijos, o politinės „gaujos“, kurių tikslas politiniai postai ir finansinis pasipelnymas.

---

⁸⁵ SUSAN E. SCARROW, *The 'paradox of enrollment': Assessing the costs and benefits of party membership*. European Journal of Political Research 25. Kluwer Academic Publishers. Printed in the Netherlands, 1994. p. 42.

IŠVADOS

Darbo teorinėje dalyje aprašytos tradicinės politinių ideologijų vertybės atskleidžia vertybių įvairumą vakarų visuomenėse. Vertybių ir nuomonių pliuralizmas lėmė politinių ideologijų kūrimąsi, o demokratiniai institutai leido visuomeniniams judėjimams siekti valdžios ir kurti politiką atsižvelgiant į vertybinę ideologiją. Visuomeniniai judėjimai, siekdami valdžios, turėjo įteisinti organizaciją, kuri politikoje vadinama partija. Partijos kurdavosi ideologiniu vertybių pagrindu, todėl dažnai partijos pavadinimas atspindi ir partijos ideologiją. Liberalizmo, konservatizmo ir socializmo identifikaciniai pavadinimai yra dažnai pasisavinami tam tikrų partijų demokratinėse valstybėse. Tačiau pavadinimo pasisavinimas ne visada reiškia, kad tam tikra partija atstovauja būtent pavadinime minimą ideologiją. Taip nutinka su naujomis partijomis ir naujose demokratinėse valstybėse, kur naujiems demokratiniams institutams trūksta patirties ir žinių.

Po nepriklausomybės atkūrimo Lietuvoje atsiradusios partijos perėmė klasikinių Vakarų politinių ideologijų pavadinimus. Dvi didžiausios Lietuvos partijos atstovauja priešingoms politinėms jėgoms. Lietuvos konservatorių partija (dabartinė Tėvynės sąjunga) atstovauja dešiniųjų pažiūrų piliečius, ir deklaruoja konservatizmui būdingas vertybes (tradicija, šeima, papročiai). Lietuvos socialdemokratai yra kairiųjų pažiūrų ir deklaruoja, kad atstovauja klasikinės socializmo idėjas (darbas, lygybė, smulkaus verslo parama). Liberalais save vadinančių partijų Lietuvoje yra ganėtinai nemažai. Ir todėl nėra visiškai aišku, kurios partijos atstovauja tikrąsias liberalizmo idėjas.

Profesorius L. Donskis tikraisiais liberalais laiko LRLS (Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdis), tačiau dėl charizmatinių žmonių (A. Zuokas ir R. Paksas) „nuopelnų“ LRLS ir visos liberalios partijos prarado visuomenės pasitikėjimą liberaliomis vertybėmis. Visgi per trumpą Lietuvos partijų egzistavimo laikotarpį išryškėjo faktas, kad partijos, pasiskolinusios klasikinių politinių ideologijų pavadinimus, ištikrųjų neatstovauja deklaruojamų vertybių. Anot profesoriaus L. Donskio, Lietuvoje visiškai nėra kairiajai politinei jėgai atstovaujamų partijų. Lietuvos socialdemokratai vykdo priešingą politiką, negu reikalauja pavadinime išreikšta socializmo ideologinė kryptis. Partijos politika prilyginama Rytų valstybių partijoms, kurioms būdingi klaniniai ryšiai ir menkas atstovavimas rinkėjams. Lietuvos konservatorių ir liberalų deklaruojamos vertybės yra artimesnės klasikinėms politinėms ideologijoms, tačiau vis dar ne tapačios. Ir vykdoma politika priklauso ne nuo vertybių ar visuomenės interesų, o nuo pačios partijos politinių interesų. Taigi Lietuvos partijos neturi politinių ideologijų, kurios ryškiai jas skirtų vieną nuo kitos, todėl dauguma Lietuvos partijų savo programomis ir vertybėmis yra panašios. Ir patekusios į valdžią vykdo panašią politiką.

Demokratinėse santvarkose partijos yra svarbus institutas palaikantis ryšį tarp visuomenės ir valdžios. Taip pat partijos konkurencijos būdų kovoje dėl valdžios postų. Taigi partijos yra ir svarbus valstybės valdymo institutas. Teoriškai toks turi būti partijos vaidmuo. Tokia pavyzdinė sistema veikia Vakarų valstybių demokratijose. Visuomenės vaidmuo taip pat yra svarbus, nes suteikia atstovavimo vaidmenį partijoms sprendžiant valstybės problemas. Taip legitimizuojamas partijos vaidmuo. O partija prisiima išipareigojimą atstovauti tautos valią. Taigi partijos yra svarbios dėl joms suteiktų įgaliojimų. Tačiau keičiantis laikams, keičiasi ir partijos vaidmuo bei komunikavimas su visuomenės nariais. Tarp šiuolaikinių partijų ir visuomenės ryškėja atotrūkis. Politinis atstovavimas mažėja, o kartu įtakodamas ir visuomenės pasitikėjimo mažėjimą valdžios institutais. Ypatingai partijomis. Visuomenės apolitiškumas kelia papildomų problemų demokratijos įtvirtinimui arba stabilumui. Visuomenės abejingumas leidžia nesunkiai kurtis naujoms partijoms, kurios remiasi ne ideologiniais pagrindais, bet dabarties socialinėmis, ekonominėmis ir politinėmis problemomis. Naujosios partijos skinasi kelią į valdžią populistinių būdų. Augantis populizmas yra grėsmė demokratinių santvarkų stabilumui. Taigi partijos siekdamos valstybinių postų neturi pamiršti visuomenės. Savo legitimumo ištakų. Ir intensyvios komunikacijos, kuri užtikrina politinį valstybės stabilumą.

Intensyvus partijos ir visuomenės bendravimas vyksta komunikacijos būdu. Tačiau, kad įvyktų efektyvi komunikacija, svarbu, kad informacijos tiekėjas ir gavėjas vienodai suprastų simbolius⁸⁶. Partijai ir visuomenei svarbu komunikuoti tokiu būdu, kuris yra priimtas tam tikroje kultūroje. Kultūros vertybės atpažįstamos pagal sutartinius simbolius. Patvari komunikacija įmanoma tik tuomet, kai tarp partijos ir visuomenės yra bendros vertybės: „Kuo didesnis bendrų vertybių ir supratimo, kad tai yra bendros vertybės, kiekis, tuo yra patvaresnė visuomenė“⁸⁷.

Komunikacijos reikšmė svarbi ne tik partijai ar visuomenei, tačiau ir valstybei. Nes intensyvi komunikacija yra stabilios visuomenės garantas, o silpna komunikacija lemia konfliktinės visuomenės kūrimąsi. Komunikacijos būdu legitimizuojamos problemos ir inicijuojamas tų problemų sprendimas, bei sprendimo trukmė. Problemos yra selekcionuojamos naudojantis visuomenės ir viešąja nuomone. Tai įtakoja visą politinį gyvenimą. Todėl partijos, norėdamos stabilumo, turi stabilizuoti visuomenę. Tinkamiausias būdas – intensyvi ir patvari komunikacija.

Taigi partijos siekdamos paramos turi naudoti ne vien tik vienpusę komunikaciją, informuodamos apie save, savo nuveiktus darbus, siekiamus tikslus ir pan., bet naudoti ir abipusę komunikaciją. Priimti partijos narių pasiūlymus, pastebėjimus, kritiką ir kt.. Partijos nariai yra visuomenės dalis, kuri jautriau reaguoja į visuomenės pokyčius, todėl geriau žino situaciją. Politinis

---

⁸⁶ Denis L. Wilcox, Philip H. Aut, Warren K. Agee, *Public Relations: Atrategies and Tactics*. 2 leidimas. Niujorkas: Harper&Raw Publishers, 1994, 185-186.

⁸⁷ Kernberg O. *La personaline narcissique*. Paris. Privat, 1988, p. 97.

elitas yra atitolęs nuo kasdieninių žmonių problemų, todėl abipusė komunikacija lemia nuolatinį ryšį tarp valdžios ir visuomenės.

Antroje darbo dalyje atliktas turinio analizės tyrimas. Tyrimo objektas yra trijų partijų (TS, LSDP ir LRLS) vertybių agitacinė komunikacija per Vilniaus savivaldybės tarybos rinkimus 2011 m. Tiriama populiariausi dienraščiai ir laikraščiai („Lietuvos rytas“, „Vakaro žinios“, „Respublika“, „Lietuvos žinios“, „Lietuvos aidas“, „15min“), partijų programos ir partijų tinklapiai, kuriuose pateikta rinkimams skirta medžiaga (Vilniaus skyriai). Tyrimo rezultatai patvirtino išsikeltas hipotezes. Partijos nepakankamai skiria dėmesio komunikacijai ir informacijos prieinamumui. Tyrimas parodė, kad partijos spaudoje skleidžia tik mažą dalį ideologinių vertybių, o didžioji dalis lieka programoje, kuri yra nemažos apimties. Taip pat labai skurdi ir neoriginali visų partijų politinė reklama. Tai taip pat yra komunikacinė spraga. Analizuotos partijos nepriskiriamos populistinių partijų sąrašui, tačiau populizmo užuomazgų politinėje agitacijoje aptinkama. Vienokia ar kitokia forma populistinius išsireiškimus naudoja LSDP ir LRLS partijos. Tačiau tai nėra ištiesa populistinė politinė reklama, tai pasireiškia tik labai retuose šūkiuose. Kitas neigiamas aspektas yra informacijos prieinamumas partijų skyrių tinklapiuose. LRLS ir TS-LKD informacijos apie rinkimus į Vilniaus savivaldybę nerasta jokios, arba pasenusi. Tai taip pat rodo nepakankamą komunikacijos lygį bei atsakingumo trūkumą savo rinkėjams.

Taip pat galima papildyti, kad per trumpą Lietuvos partijų egzistavimo laikotarpį išryškėjo faktas, kad partijos, pasiskolinusios klasikinių politinių ideologijų pavadinimus, partijos įstatuose ir rinkiminėse programose deklaruoja panašias vertybes kaip ir tradicinės ideologijos. Tačiau priimami politiniai sprendimai rodo faktą, kad partijos būdamos valdžioje (Lietuvoje dažniausiai koalicijoje) priima tokius sprendimus, kurie kelia abejonių dėl partijos lojalumo prisiimtai ideologijai. Šį faktą patvirtina keli politikos apžvalgininkų komentarai: „kokioje nors viešojoje diskusijoje Lietuvos liberalas gali pasiginčyti su Lietuvos konservatoriumi apie tai, kas yra leistina, o kas neleistina šeimos atžvilgiu, bet kai Seime reikės priiminėti konkrečius socialinės rūpybos įstatymus, paaiškės, kad tas skirtumas yra tariamas“⁸⁸. Dar vienas išsakytas komentaras pabrėžia Lietuvos konservatorių politinį siekį, kuris kelia abejonių partijos deklaruotai programai: „konservatoriai, deklaruodami moralines vertybes, teikė vilčių, jog norima ir realių permainų, tačiau iš tikrųjų jie tik siekė perimti postus“⁸⁹. Taigi visuomenės pasitikėjimas valdžios institucijomis ir toliau mažės, jeigu partijos nedės pastangų keisti visuomenės nuomonės. Galimybę pakeisti visuomenės nuomonę partijos turi išnaudodamos tradicinius ir vertingiausius partijos resursus - narius. Partijos turi vykdyti intensyvią abipusę komunikaciją pasinaudodamos partijos nariais ir jų ryšiais.

⁸⁸ Radžvilas V. *Išeitis iš politinių kapinių – pilietinė partija*. Baltijos kelias, 2007 m. gegužės 3 d., nr. 60, p. 1-3.

⁸⁹ <http://www.lrytas.lt/-13047008141304462837-konservatoriai-teik%C4%97-vil%C4%8Di%C5%B3-jog-nori-permain%C5%B3-bet-i%C5%A1-tikr%C5%B3j%C5%B3-tik-siek%C4%97-perimti-postus.htm> [žiūrėta 2011 04 17]

Todėl darbe argumentuotai yra siūloma rekomendacija, ką partijos turi daryti, kad atsirastu efektyvesnė komunikacija. Partijų reitingai yra labai žemi, pasitikėjimas partijomis taip pat nuolat krenta. Todėl partijos norėdamos pasiekti politinių tikslų, o kartu ir turėti visuomenės paramą, turi didinti partijų narių skaičių. Suzan E. Scarrow „masinės“ partijos naudą argumentuoja pateikdama 7 teiginius. Keli iš tų teiginių akcentuoja, kad partijos narių skaičius lemia efektyvesnę komunikaciją tarp partijos lyderių ir liaudies. Be to komunikacinis efektyvumas tarp partijos ir visuomenės turi kelias teigiamas pasekmes, tai užtikrinamas visuomenės stabilumas ir rinkėjų lojalumas. Todėl partijoms yra siūloma siekti komunikacinio efektyvumo didinant partijos narių skaičių.

SUMMARY

The traditional political ideologies, values reveals the diversity of values in western societies are described in the theoretical part. Values of pluralism of opinion and led to the emergence of political ideologies and the democratic institutions allowed for movements to the public and policy development in the light of values of ideology. Social movements, public order, was to legitimize the organization, which is known as the Democratic Party politics. Political parties were built upon ideological values, and thus often reflect the name of the party and party ideology. Liberalism, conservatism and socialism, the identity of the names are often absorbed a number of parties in democratic countries. However, the name of assimilation does not always mean that a certain party is represented by the title referred to an ideology. It happens to lots of new parties and new democracies, where the new democratic institutions lack the experience and knowledge. After restoration of independence, Lithuania has taken over the party resulting from the classical Western political ideologies in the name. Lithuania's two largest political parties represent opposing forces. Conservative Party of Lithuania (now Homeland Union) represents the right-minded citizens, and declares the conservatism inherent values (tradition, family manners). The Social Democrats party is a left-wing that declares the traditional socialist ideas (work, equality, small business support). Liberals themselves as parties in Lithuania is quite significant. And it is not entirely clear which party represents the true liberal ideas.

The party institute itself supports the link between society and government in the democratic regimes. It also means lots of competition in the fight for power positions. Therefore, parties are important institute in the state management. In theory, this should be the role of parties. This system is representative of the Western democracies. The role of the public are also important because it provides a representation of the role of political parties to address public concerns. This way the party role is legitimized. And the Democratic Party undertakes to represent the will of the people. Thus, parties are important because of their powers. But as ever, the party is as changing as the role of communication with members of the public. Among the parties and the modern society is an emerging gap. Political representation is decreasing, while influencing and public confidence in government institutions. Especially parties. Public is apolitical and that pose additional problems for the consolidation of democracy or stability. Public indifference allows easy establishment of new parties, which are based not on ideological grounds, but the present social, economic and political issues. New party making their way into power by populist. Populism is a growing threat to the stability of democratic regimes. Thus, party positions to the public not to forget the public. The source of their legitimacy. And intense communication, which ensures the stability of the political state.

Importance of communication is important not only to party, or the public, but also to the state. For communication intensive public security is stable, but poor communication leads to the creation of public conflict. Communication is the way to legitimize and initiate the problem-solving, and decision time. Breeding problems are using the public and public opinion. This affects the entire political process. Accordingly, parties wishing to stability, to stabilize the society. The most appropriate way an intense and persistent communications. So lots of support to be used not only unilateral communication, providing information about themselves, their accomplishments, objectives and so on. But use mutual communication, a batch of the proposals, observations, criticisms, etc. .. Party members are public, which is more sensitive to changes in society, and therefore more aware of the situation. The political elite is separate from everyday people's problems and leads to a permanent two-way communication link between the government and society.

The analysis study was carried out in the second part of this content. The research focused on the three parties (conservatives – TS; social democrats – LSDP; liberals - LRLS) ideological values of communication within the Vilnius municipal council elections in 2011. Tested the most popular dailies and newspapers ("Lietuvos rytas", "Vakaro žinios", "Respublika", "Lietuvos žinios" "Lietuvos aidas", "15min"), party programs and lots of sites where the elections for the material (sections of Vilnius). The study results confirmed the hypothesis-imposed. Party's emphasis on lack of communication and information access. The study showed that the party press emits only a small part of the ideological values, and the majority remain in the program, which is a considerable volume. It is also very poor and non-original all-party political advertising. It is also a communication gap. The analysis for the populist party other than party lists, but the grassroots populist political agitation is detected. One or another form of populist words are often used by LSDP and LRLS parties. But it's not a whole populist political advertising, it gets very infrequent slogans. Another negative aspect is the availability of lots of information section pages. LRLS and TS-LKD information on elections in the municipality of Vilnius found no, or out of date. It also shows a lack of communication levels, and lack of accountability.

Therefore, the work is proposed in recommendation argued, what parties must do to create more effective communication. Lots ratings are very low, as well as confidence in the parties keep falling. Therefore, parties to achieve political objectives, and thus have the public support to increase the number of party members. Suzan E. Scarrow "mass" party argues the benefits of submitting 7 claims. Some of the highlights of the allegations that members of the party determines the number of effective communication between party leaders and the people. In addition, communicative effectiveness between parties and the public has several positive effects, it ensures

the stability of society and voter loyalty. Therefore, parties are offered a recommendation to increase the communication efficiency of party membership.

LITERATŪROS SĄRAŠAS

- 1) APSA. Toward a More Responsible Two-Party System: A Report of the Committee on Political Parties. *American Political Science Review*, 44 (3), Part 2, Supplement.
- 2) Bielinis L. *Visuomenė, valdžia ir žiniasklaida: prieštaringa komunikacinė simbiozė*. Vilnius: Eugrimas, 2005.
- 3) Berlin I. *Vienovė ir įvairovė*. Atviros Lietuvos fondas, 1995.
- 4) BUTKEVIČIENĖ, Eglė, VAIDELYTĖ, Eglė, ŽVALIAUSKAS, Giedrius, *Ideologija ir partinė veikla: Lietuvos partijų lyderių požiūris*. Politologija 2009/2. Vilnius: VU leidykla, 2009.
- 5) Denis L. Wilcox, Philip H. Aut, Warren K. Agee, *Public Relations: Atrategies and Tactics*. 2 leidimas. Niujorkas: Harper&Raw Publishers, 1994.
- 6) DONSKIS, Leonidas, KRUPAVIČIUS, Algis. *Pabaiga: demokratija ir jos kokybė. Lietuvos politinė sistema: sąranga ir raida*. Sud. A. Krupavičius ir A. Lukošaitis. Kaunas: poligrafija ir informatika, 2004.
- 7) DONSKIS, Leonidas, „Švietimas ir politika: ateities intelektualinės strategijos”. KONFERENCIJA „PILIE TINIS ŠVIETIMAS IR POLITINIS RAŠTINGUMAS LIETUVOJE: KOKIĄ VALSTYBĘ IR VISUOMENĘ TURĖSIME?“ LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTŪRA, 2004 RUGSĖJO 30 D.
- 8) Duverger, M. *Political parties: Their organization and activity in the modern state*. trans. Barbara & Robert North. New York: John Wiley & Sons. 1955.
- 9) ISM - Vadybos ir ekonomikos universitetas, Valstybės ilgalaikės raidos strategijos atnaujinimo ir strateginių dokumentų poreikio studija. Kaunas, 2009.
- 10) Epstein, L.. *Political parties in Western democracies*. New York: Praeger. 1967.
- 11) JOKUBAITIS, Alvydas, *Postmodernizmas ir Konservatizmas*. Kaunas: Naujasis lankas, 1997.
- 12) JOKUBAITIS, Alvydas ir LOPATA, Raimundas. *Valstybininkas: pretenzija į sąvokos analizę*. Politologija, 2009 / 4 (5 6), Vilnius: VU leidykla, 2009.
- 13) Kernberg O. *La personaline narcissique*. Paris. Privat, 1988.
- 14) Kulesza, T. Wladyslaw, *Mūsų laikų ideologijos*. Vilnius: alma littera, 1998.
- 15) Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdžio programa „Veikli savivalda“.
- 16) MILL, John Stuart, *Apie laisvę*. Pradai, 1995.
- 17) MUDDE, Cas, *In the Name of the Peasantry, the Proletariat, and the People: Populisms in Eastern Europe*. In MENY, Yves; ir SUREL, Yves, *Democracies and the Populist Challenge*. New York: Palgrave Macmillan, 2002.

- 18) NISBET, Robert, *Konservatizmas*. Atviros Lietuvos fondas, 1993.
- 19) Novagrockienė J. *Partinės sistemos ir jų tipologija*. Politologija 95/1. Vilnius: VU leidykla, 1995.
- 20) Radžvilas V. *Išeitis iš politinių kapinių – pilietinė partija*. Baltijos kelias, 2007 m. gegužės 3 d., nr. 60.
- 21) Ramonaitė A. Partinės demokratijos pabaiga? *Politinis atstovavimas ir ideologijos*. Versus Aurius. Vilnius. 2009.
- 22) Ramonaitė, Ainė. *Kodėl žmonės nestoja į partijas: Lietuvos gyventojų požiūrio į partinę narysę analizė*. Politologija 2010/2. Vilnius: Politologija, 2010.
- 23) Rekašius R. „Politinis dalyvavimas“. Kn. Krupavičius A., Lukošaitis A. *Lietuvos politinė sistema : sąranga ir raida*. Poligrafija ir informatika, 2004.
- 24) SUSAN E. SCARROW, *The ‘paradox of enrollment’: Assessing the costs and benefits of party membership*. European Journal of Political Research 25. Kluwer Academic Publishers. Printed in the Netherlands, 1994.
- 25) Thomas L. Thorson, George H. Sabine, *Politinių teorijų istorija*. Vilnius, Margi raštai. 2008.
- 26) Thomassen J. Empirical Research into Political Representation: Failing Democracy or Failing Models? In *Elections at Home and Abroad: Essays in Honor of Warren E. Miller*. University of Michigan Press. 1994.
- 27) ULEVIČIUS, Liutauras. *Kaip tapti žinomam*. Kaunas: „Smaltijos“ leidykla, 2006.
- 28) VALANTIEJUS, Vaidotas, *Liberalizmo ir demokratijos santykis politinės filosofijos požiūriu*. Politologija 2009/4. Vilnius: VU leidykla, 2009.

Internetiniai šaltiniai:

- 29) Navickas A. Kelios pastabos apie Lietuvos politinių partijų krizę. Šiaurės Atėnai 2003 02 01, nr. 638, http://www.culture.lt/satenai/?leid_id=638&kas=straipsnis&st_id=1568.
- 30) http://www.politika.lt/index.php?cid=9299&new_id=12758.
- 31) http://www.alfa.lt/straipsnis/11080186/Siulomas.istatymas..kad.seima..sutuoktiniai.su.vaikai.s=2011-04-17_11-15/.
- 32) <http://m.lrytas.lt/-13038870741302656609-i-degutien%C4%97-palaiko-si%C5%ABlym%C4%85-i%C5%A1-naujo-apibr%C4%97%C5%Beti-%C5%A1eimos-s%C4%85vok%C4%85.htm>.
- 33) <http://www.delfi.lt/news/daily/lithuania/akubilius-kuo-daugiau-vaiku-turi-gimti-tradicinese-seimose.d?id=44786479>.

- 34) <http://www.delfi.lt/news/daily/lithuania/emildazyte-lietuvisko-seimos-apibrezimo-neatitiktur-ir-juozapo-marijos-bei-jezaus-seima.d?id=44663667>.
- 35) <http://politika.atn.lt/straipsnis/76450/socialdemokratai-siulo-ivesti-progresinius-mokescius>.
- 36) <http://www.lsdp.lt/lt/nuomones/688-progresiniai-mokesciai-yra-ne-pavydo-o-mokestis-uz-civilizacija-.html>.
- 37) <http://www.diena.lt/naujienos/ekonomika/k-girnius-progresiniai-mokesciai-lietuvoje-veluoja-jau-10-metu-342331>.
- 38) <http://www.delfi.lt/news/ringas/politics/emasiulis-progresiniai-mokesciai-gudrus-mokesciu-didinimo-planas.d?id=43547987>.
- 39) <http://www.balsas.lt/naujiena/269208/leonidas-donskis-liberalizmas-ir-liberaliosios-vertybes-lietuvoje/3>.
- 40) Eurobarometras, „68 Visuomenės nuomonė Europos sąjungoje.“ 2007 ruduo.
http://ec.europa.eu/lietuva/documents/20080129_eb68_lt_summ.doc.
- 41) Tarptautinių žodžių žodynas, [interaktyvus]. Vilnius: Tarptautinių žodžių žodynas, Vyriausioji enciklopedijų redakcija 1985. <http://www.tzz.lt/p/populizmas>.
- 42) TS-LKD, Vilniaus miesto skyriaus sueiga. <http://www.vilniaussueiga.lt/lt/apie_mus/>
- 43) <http://www.balsas.lt/naujiena/269208/leonidas-donskis-liberalizmas-ir-liberaliosios-vertybes-lietuvoje/3>.
- 44) http://www.politika.lt/index.php?cid=9299&new_id=12057.
- 45) Lietuvos Respublikos Seimas, Priimamojo ataskaitos
http://www.lrs.lt/pls/inter/w5_show?p_r=216&p_k=1.
- 46) Lietuvos Respublikos savivaldos įstatymas. 20 straipsnis. Mero, mero pavaduotojo įgaliojimai. http://www3.lrs.lt/pls/inter2/dokpaieska.showdoc_l?p_id=388925.
- 47) LSDP, Vilniaus socialdemokratai. Vilnius. <<http://www.lsdpvilnius.lt/>>
- 48) LRLS, Žirmūnų skyrius. Vilnius. <<http://www.liberalai.lt/zirmunai/zapie>>
- 49) Pilietinės visuomenės institutas, „Lietuvos visuomenės pilietinės galios indeksas 2007 m.“ 2008. www.civitas.lt/admin/get-file.php?id=61.
- 50) Lietuvos Respublikos Prezidento Valdo Adamkaus veikla 2007 – 2008 metais.
http://www.president.lt/ltprezidento_veikla/spaudos_centras/veiklos_statistika.html.
- 51) <http://www.lrytas.lt/-13047008141304462837-konservatoriai-teik%C4%97-vil%C4%8Di%C5%B3-jog-nori-permain%C5%B3-bet-i%C5%A1-tikr%C5%B3j%C5%B3-tik-siek%C4%97-perimti-postus.htm>.
- 52) TĖVYNĖS SAJUNGA–LIETUVOS KRIKŠČIONYS DEMOKRATAI, „Savivaldybių rinkimų programa 2011-2015“.
http://www.tsajunga.lt/index.php/savivaldybiu_rinkimu_programa_2011_2015/7035

53) LSDP, „2011 m. rinkimai į savivaldybių tarybas“.

<http://www.lsdp.lt/lt/straipsniai/223-2011-m-rinkimai-i-savivaldybiu-tarybas.html>

Laikraščiai ir dienraščiai:

54) „Lietuvos rytas“.

55) „Respublika“

56) „Lietuvos žinios“.

57) „Lietuvos aidas“.

58) „Vakaro žinios“.

59) „15 min“.